ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 19 november 2011

REPORTAGE
5
Keuze voor het leven

LITERATUUR
7
Verslag van een landing

INTERVIEW
10
'Sociaal betrokken en gefocust bankieren'

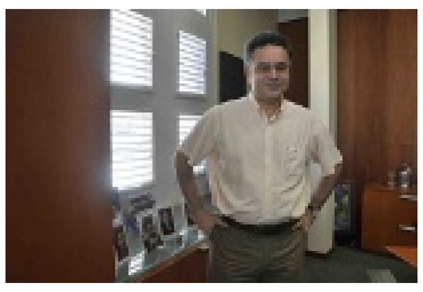

Zangeres Christiana Bohorquez:

'Muziek zit in mijn bloed'

Op Curaçao kon ze haar ei niet kwijt. Dus besloot de 21-jarige singer/songwriter Christiana Bohorquez naar Nederland te emigreren. Op zoek naar haar plek in de wereld. Wat ze precies ging doen, wist ze nog niet. Wel had ze een ontluikende droom en een tante in Limburg. Nu, inmiddels drie jaar later, zit Bohorquez in haar derde jaar van het conservatorium en is ze momenteel één van de finalisten van de populaire tv-talentenjacht 'The Voice of Holland'. "Ik ga een hele gave toekomst tegemoet", vertelt ze met een glinstering in haar ogen.

Tekst: Belinda Devid Foto's: Camille Devid

Op haar eerste zong ze al. Op haar derde trad ze voor het eerst op en op haar achtste componeerde Christiana Bohorquez haar eerste liedje. Na het vwo besloot ze in eerste instantie voor de 'veilige' route te kiezen en een studie aan de UNA te volgen, maar al gauw ondervond ze dat ze daar niet voor in de wieg was gelegd. "Ik vertelde aan mijn moeder dat ik naar Nederland ging en de volgende dag had ik mijn ticket."

Eenmaal in Nederland liet ze er geen gras over groeien. "Ik dacht, nu ben ik hier, en nu ga ik er wat van maken ook." Allereerst moest ze haar twijfels overwinnen. "Het leek me eigenlijk onmogelijk, want ik had nooit muziekles gehad, omdat ik daar als kind geen interesse in had. Om toegelaten te worden tot het conservatorium moet je een theorie-examen doen. Een liedje kunnen horen en het op een notenbalk kunnen opschrijven. Dat kon ik niet." Ze besloot er gewoon voor te gaan. Bohorquez: "Ik stuurde twee demo's, die ik op Curaçao met Jean-Jacques Rojer had opgenomen, op naar het Rotterdams Conservatorium. Een paar weken later ontving ik prompt een email waarin stond dat ik geselecteerd was voor de eerste voorronde van de audities. Ik kon het niet geloven!" Met precies twee weken de tijd om zich voor te bereiden 'knoopte ze zoveel mogelijk muziektheorie in haar hoofd' en scoorde ze op haar toelatingsexamen alsnog een ruime 6.8.

Bohorquez vertelt over het verloop van haar auditie: "Ik deed in eerste instantie auditie voor zang, maar de leraren maakten zich zorgen over mijn stembanden, omdat ik hees was. Ze adviseerden mij het jaar daarop terug te komen, dan zouden ze mij zeker aannemen." Omdat men haar eigen composities zo goed vond, werd ze uitgenodigd om kosteloos auditie te doen voor 'song writing'. Bohorquez: "Dat ging heel goed. Ze waren erg onder de indruk, maar jammergenoeg was er geen plek meer. Toen stelden ze voor dat ik één jaar 'productie' kon doen, wat allemaal heel technisch is, en als ik dat eerste jaar even zou doorbijten, zouden ze mij in het tweede jaar overplaatsen naar song writing." Zo gezegd, zo gedaan. Inmiddels zit ze in haar derde jaar en is ze goed op weg haar droom te verwezenlijken.

Daarnaast is ze momenteel verwikkeld in een spannend avontuur, wat begon toen ze zich via het internet spontaan opgaf als kandidaat voor het tweede seizoen van 'The Voice of Holland'. Ter informatie: 'The Voice of Holland' is een tv-talentenshow die wordt uitgezonden door RTL4 met als juryleden voor dit seizoen Marco Borsato, Angela Groothuizen, Roel van Velzen en Nick & Simon. De show bestaat uit vijf fases: de productie-audities, de 'blind auditions', de 'battles', de 'sing off' en tot slot de live shows. Tijdens de productie-audities, die niet worden uitgezonden, worden de 'betere' kandidaten alvast voorgeselecteerd. Deze kandidaten gaan vervolgens door naar de 'blind auditions', die wel worden uitgezonden. Tijdens de blind auditions krijgen de juryleden, die met hun rug naar het podium gekeerd zitten, de kans om de kandidaten enkel en alleen op hun zang te beoordelen. Elke kandidaat kijgt ongeveer een minuut de tijd om een gekozen nummer te zingen en als één van de juryleden de desbetreffende kandidaat in zijn team wil opnemen, draait hij zich om door op een knop te drukken. Als twee of meer juryleden zich omdraaien, mag de artiest zelf kiezen met wie hij/zij verder wil. De overgebleven kandidaten gaan in de derde fase door naar de 'battles' waarin ze één op één met een concurrerende kandidaat een 'zanggevecht' aangaan. Hieruit worden ook weer winnaars gekozen. Dan volgen de sing-offs, waarna er uiteindelijk 24 kandidaten doorgaan naar de live shows. Aan het einde van de live shows wordt de winnaar door het publiek gekozen.

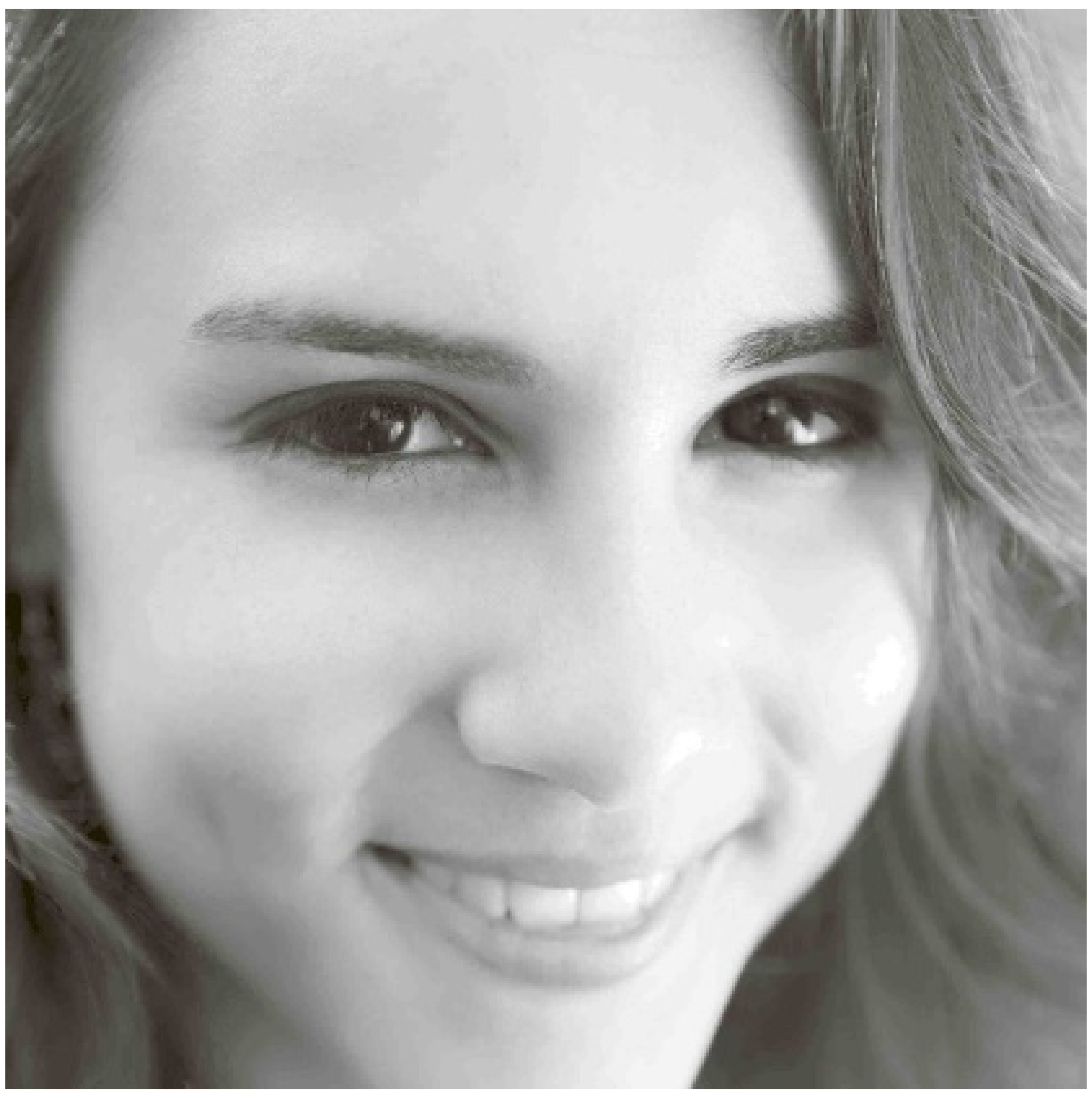

Het programma is inmiddels in de vierde fase beland en de 'battles' zijn reeds achter de rug. Van de 9.000 kandidaten die meededen aan de productie-audities zijn er intussen slechts 32 over. Christiana Bohorquez is er één van. En dat terwijl ze zich in een impulsieve bui voor de show had opgegeven, eigenlijk vooral omdat ze zich afvroeg hoe het zou zijn om aan zo'n 'blind audition' mee te doen. Zou iemand zich voor haar omdraaien? En wat zou de jury zeggen?

Ze zong het nummer 'Don't know why' van Norah Jones. Bohorquez: "Ik ben die dag binnen vier uur tijd wel vijftien keer naar de w.c. geweest. Ik stond back stage en kreeg de mic in m'n handen geduwd. De deur naar het podium ging open en op dat moment voelde ik ineens complete rust. Ik ben nooit echt zenuwachtig wanneer ik moet optreden, maar dit was bizar. Ik had een gevoel van, ik moet dit gewoon doen, alsof het 'meant to be' was. Toen ik het podium op liep zag ik in eerste instantie niets, omdat het licht op het podium mij verblindde. Ik liep naar m'n plek toe en langzamerhand begon ik steeds meer te zien. De stoelen van de juryleden en ook het publiek werden langzaam zichtbaar. Er waren die dag al vijfendertig deelnemers vóór mij aan de beurt geweest en de jury had zich maar vier keer omgedraaid, dus ik was er helemaal niet zeker van of ze zich voor mij zouden omdraaien. Maar toen ik eenmaal begon te zingen draaiden Nick en Simon zich vrijwel gelijk om. Na het refrein Marco Borsato ook en toen Van Velzen en op het laatste moment Angela. Alle vier dus. Dat was echt te gek om mee te maken. En vervolgens mocht ik kiezen. Ik koos voor Marco omdat ik hem supergaaf vind. Ik dacht bij mezelf: Chrissy je staat hier op het podium voor de grootste ster van Nederland en die ga je kiezen ook. En ik ben er achteraf heel blij mee. Ik wil zo veel mogelijk leren en wie kan mij meer leren dan Marco Borsato, die al zo ontzettend veel heeft gedaan."

Na de blind auditions volgden de battles. "Ik moest tegen Frank Geisink en samen moesten we het liedje 'Love Song' doen. We hadden twee weken de tijd om het in te studeren. Ik heb het tweestemmig uitgeschreven met heel veel soul erin. Het was niet van: jij zingt dit stukje en dan zing ik het tweede couplet. Het was meer zo van: jij doet twee zinnen en dan pak ik de tweede stem van jouw laatste woord. Frank is een keer bij mij thuis komen oefenen en we hebben ook een keer bij de Voice in het bijzijn van Marco Borsato geoefend. Marco gaf ons wat tips en pointers en daar heb ik goed naar geluisterd. Verder heb ik eigenlijk weinig geoefend. Als ik te veel oefen gaat het juist mis. Ik was ook niet zenuwachtig. Ik had meer zoiets van: als het niet goed komt dan niet, en als het wel goed komt, geweldig."

Een 'ongelukje' met haar kleding bracht haar ook niet van haar stuk. "We werden door stylisten gekleed en ze waren best wel boos op me, want ik had al vijf keer geweigerd. Eerst kwamen ze aanzetten met één of ander kort glitterpakje met een jasje, waarop ik zei, sorry, dat doe ik niet. Uiteindelijk kreeg ik een groen jurkje waarin ik op één van 'Santa Claus' helpers' leek, maar ja. Ik dacht, vooruit, het is goed, whatever. Tijdens het eten, voordat ik op moest, kreeg ik per ongeluk ketchup en mayonaise over me heen. We hadden al opnames gemaakt waarin die jurk te zien was, dus moest ik 'm wel aanhouden. Tijd om de jurk te stomen was er niet meer, dus dacht ik: hij kan ook achterstevoren. En dat heb ik toen gedaan. Gelukkig zag het er van beide kanten ongeveer hetzelfde uit, dus viel het niet op. Angela zei nog wel tegen me 'Wat heb jij een interessante jurk aan'."

Recent werd de battle uitgezonden op de televisie. In de leader werd aangekondigd: 'Zo meteen: de Antilliaanse Christiana'. Gevolgd door een kort introductiefilmpje waarin Christiana zegt: 'Dit is waarschijnlijk wel het tweede belangrijkste moment in m'n leven. Het eerste moment was toen ik naar Nederland kwam en nu sta ik hier. Je weet het maar nooit, this could be it!' De show begon en Christiana en Frank zongen hun duet. De uitslag was duidelijk.

Bohorquez: "Nadat we klaar waren met zingen, gaven alle juryleden commentaar, waarop ze allemaal voor mij kozen. Ik had het eerlijk gezegd wel zien aankomen, al zei ik dat niet vóór de camera, omdat ik niet arrogant wilde overkomen. Maar ik had het stiekempjes wel verwacht, omdat het een meisjesnummer is, en het iets te hoog was voor Frank. Marco Borsato had van tevoren ook al veel positieve dingen over mij gezegd, dat ik bijvoorbeeld zo goed emotie in mijn zang leg, terwijl hij tegen Frank juist zei dat hij bij hem het meest had getwijfeld."

Over de sing off, die al heeft plaatsgevonden, maar nog niet is uitgezonden, mag ze niets vertellen. Christiana Bohorquez: "Ik kan je wel zeggen dat het niet uitmaakt wat er gebeurt. Ik ga een hele, hele gave toekomst tegemoet."

Het heeft de zangeres de nodige bekendheid opgeleverd. Ze geniet van de aandacht en de waardering, al draait het daar niet om. "Ik heb nooit per se de drang gehad om beroemd te worden. Muziek zit in mijn bloed. Het is wat en wie ik ben. Ik wil gewoon graag muziek maken en daar ooit mijn brood mee kunnen verdienen." Aan het einde van de week heeft ze een aantal gastoptredens in de tour van Marco Borsato. Belangrijke leermomenten waar ze heel enthousiast over is.

Ze mist haar familie. Maar voorlopig is ze nog volop bezig de wereld te ontdekken en zichzelf te ontwikkelen. Curaçao is vooralsnog te beperkt voor haar. "Ik ben geboren en opgegroeid op Curaçao. Mijn hele verleden ligt op Curaçao. Al komt mijn vader uit Venezuela en m'n moeder uit Trinidad en sprak ik voor het grootste gedeelte van m'n leven bijna geen Papiaments, aangezien wij thuis voornamelijk Engels en Nederlands spraken. Het gevoel van 'ik ben een yu di Kòrsou', heb ik dus niet echt. Ik ben eigenlijk nog een beetje zoekende. Men ziet mij hier ook niet meteen voor een Curaçaose aan, omdat mijn Nederlands zo goed is. Qua cultuur, wat ik eet, wat ik vind en wat ik doe ben ik ook best Nederlands. Voorlopig ben ik in ieder geval happy. Totdat de belastingaanslagen beginnen te komen", lacht ze.

In haar vrije tijd geeft ze les in muziektheorie, pianoles en zangles. Daarnaast treedt ze geregeld op en is ze betrokken bij meerdere muziekprojecten. Veel van haar werk is op YouTube te bekijken. Hoe het met de Voice of Holland afloopt, zien we binnenkort. Christiana Bohorquez zullen we hoe dan ook nog veel vaker terugzien.

Voor meer informatie over Christiana Bohorquez:
Website: www.christianabohorquez.com
Hyves: christianabohorquez.hyves.nl
Facebook: www.facebook.com/ChristianaBohorquez
Twitter: Christiana Bohorquez@ChrissyOnline

ÑAPA 2011
Nr. 40

Water zaaien in het regenwoud

Vullen

Lezers vragen wel eens hoe we elke week weer de Ñapa vol krijgen. 'Hoe komen jullie toch iedere keer aan die onderwerpen?', willen ze weten.

Het is eigenlijk heel simpel: de redactie wordt zo'n beetje overspoeld met persberichten, emails en telefoontjes van mensen die zelf iets bijzonders doen of iemand kennen die een verhaal heeft. Ñapa-medewerkers komen in het dagelijks leven de meest uiteenlopende personen en organisaties tegen en stellen voor daar eens over te schrijven. En natuurlijk lezen we ook de kranten, luisteren naar de radio, kijken tv.

Zo kan het gebeuren dat er een wachtlijst van talloze onderwerpen ontstaat. En dan wordt het kiezen. Wat is het meest interessante, waar hebben we nog nooit aandacht aan besteed, welk onderwerp hebben we niet eerder gehad, enzovoorts. Dat is enerzijds moeilijk, want we willen niemand teleurstellen, anderzijds: we klagen niet, we zien het maar als een luxe-probleem, elke week weer.

Waar de keuze deze week op gevallen is? Lees maar!

En laat u door bovenstaande vooral niet afschrikken. Bel of mail gerust als u een idee heeft voor de Ñapa. Wie weet.

Goed weekend,

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Belinda Devid
Camille Devid
Verele Ghering
Fred de Haas
Margot Hack
Bob Harms
Lennart Huijsen
Lisette Keus
Judice Ledeboer
Corinne Leysner
Wouter Mol
Milangela Plate
Stimul-IT
Otti Thomas
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Een groep van achttien dansers en acrobaten van de Curaçaose circustheatergroep Danzarte Studio was gedurende een week in Suriname voor de opening en afsluiting van het derde Rainforest Festival. Tijdens dit festival wordt, onder meer door kunstuitingen, aandacht gegeven aan 'de longen van de wereld'.

Tekst: Corinne Leysner Foto's:

Voor de kinderen van Danzarte was het de tweede keer dat ze aan dit tweejaarlijkse festival meededen. De goede indruk die ze de vorige keer achterlieten, maakte hen dit jaar tot de belangrijkste gasten van het festival. Weken achtereen trainde de groep, gedurende minstens vier uur per dag, voor het stuk 'Sembra awa' (water zaaien).

De groep bestaat uit de kinderen, manager Anja Steffens, vijf moeders en Bernardo 'Tito' Diaz, de kostuumontwerper en make-up artiest van de groep. Uit Colombia is Guillermo Gomez, de vaste violist van de groep, overgekomen. Trainer Willy Barreto en twee van de jongeren zijn al in Suriname voor de voorbereidingen en voor het opwachten van Toesi Kobi, de Danzarte-ster die sinds enkele maanden aan de Codarts hogeschool studeert. De kerngroep is helemaal gewend aan tournees. Danzarte is de enige Curaçaose dansgroep die ieder jaar minstens één optreden in het buitenland heeft. Colombia, Nederland, Bonaire en dus ook Suriname hebben ze al bezocht.

Het vliegtuig heeft vertraging en de groep mist het eerste optreden tijdens de opening van het festival. De volgende dag blijkt de groep wel te kunnen vertrekken. De teleurstelling over de gemiste openingsshow wordt snel verwerkt. Willy heeft samen met de drie aanwezige jongeren een korte show geïmproviseerd waarop het publiek wild enthousiast reageerde. De act, op en aan de muren van het beruchte Fort Zeelandia, is live uitgezonden via de televisie en op de voorpagina van de grootste krant van Suriname prijkt een prachtige foto van Toesi tijdens haar dans in de tela.

Op het festivalterrein zijn stands, optredens en presentaties. Dat al de bezienswaardigheden plaatsvinden in en rond het gebouw waar in 1982 de decembermoorden plaatsvonden, gaat totaal aan de groep voorbij.

Er wordt getraind, onder meer samen met een lokale turngroep. "Ze zijn erg goed", constateren verschillende van de Curaçaose jongeren. Besloten wordt om twee van de turners mee te laten doen in de show van zondagavond. De Surinaamse turners kijken met openlijke bewondering naar wat de Danzarte-jongeren presteren. Zeker de steltlopers die buiten op het erf onder en rondom de amandelboom trainen, hebben niets te klagen over belangstelling.

Voor de zaterdagavond wordt besloten een kleine streetact te geven op het festivalterrein. Dat moet de gemiste openingsact een beetje goed maken en toch voor extra reclame zorgen voor de grote show op zondag. De steltlopers, vuurspuwers en kikkers moeten de aandacht van het publiek trekken. De bus wordt geparkeerd net naast de ruine van Gebouw 1790, een historisch gebouw dat volgens zeggen met opzet door de militairen in brand is gestoken om bewijslast over de decembermoorden te vernietigen. Een paar van de kinderen luisteren weliswaar beleefd naar de uitleg over deze gebeurtenissen, maar vinden toch vooral dat de grote open raamruimten en zwartgeblakerde muren in ieder geval heel erg handig zijn als steun bij het aankleden en opstaan op de stelten.

Al vuurspuwend op stelten trekken de kinderen veel bekijks. De drie kikkers doen al hangend in een harnas aan een boom verschillende kunsten en trekken vooral de aandacht van Surinaamse kinderen die zelfs in de rijke fauna van het Surinaamse regenwoud nog nooit dit soort boomkikkers hebben gezien. Zelf vinden ze dit optreden vooral erg grappig.

En dan breekt de langverwachte zondag aan. Al vroeg in de morgen vertrekt iedereen naar het festivalterrein voor de installatie van de trapeze, de doeken, de driehoek en andere benodigdheden die worden bevestigd aan een grote kraanwagen.

Om half zes 's middags begint het te regenen. De kinderen worden stoïcijns toch geschminkt door Tito en mama Nathaly in een van de historische houten huizen naast Fort Zeelandia. Trainer Willy en manager Anja kijken bezorgd. De show dreigt letterlijk in het water te vallen. Als een boer met kiespijn lacht Anja om de te letterlijke betekenis van de naam Sembra awa: "We hebben er eigenlijk zelf om gevraagd."

Violist Guillermo en een deel van de kinderen besluiten om de weergoden wat gunstiger te gaan stemmen met een concert. De in een kamer uitgestalde inheemse drums worden ter hand genomen en al gauw klinken tambu's en andere Curaçaose klanken door het huisje. De filmploeg die een reportage maakt van de tour komt snel opnames maken en ook de rest van de kinderen en begeleiders dringen het kamertje binnen. Na een uur neemt de regen af en even later wordt besloten dat de show doorgaat.

Terwijl de groep wacht op de juiste verlichting, begint de regen weer. Niettemin krijgt het weinige maar vasthoudende publiek te horen dat de kinderen toch willen optreden. Het resultaat is een sprookjesachtig mooie show, in de zeurderige regen, met op de achtergrond de dreigende muren van Fort Zeelandia, in de verte nog felle bliksemflitsen, begeleid door de mysterieuze klanken van de viool van Guillermo en gadegeslagen door een verregend publiek onder tenten en paraplu's. Applaus wordt afgewisseld met kreten van spanning en verbazing. Sommige acts worden noodgedwongen overgeslagen omdat ze door de gladheid van de vloer te gevaarlijk zijn. Daardoor kunnen ook de Surinaamse gastartiesten niet optreden. Aan het eind wordt de dansvloer gevuld met water voor de finale choreografie, waarbij water een belangrijke rol speelt. En dan mag door iedereen naar hartelust worden gespetterd en gegleden en komt alle spanning van de afgelopen weken naar buiten. Kletsnat zijn ze, zowel de artiesten als het publiek. Maar voldaan zoals grote artiesten na een buitengewone prestatie.

De dag na de show wordt er opgeruimd en gewinkeld. Dan moet er ingepakt worden, want de volgende ochtend vroeg vertrekken ze naar de Brownsberg. Hun manager heeft besloten dat je moet weten wat tropisch regenwoud is als je optreedt op een festival daarover.

En er wordt inderdaad kennisgemaakt met het oerwoud. Het oorverdovende gebrul van een groep baboen- of brulapen wekt de groep op een ochtend. Als de zon opkomt gaat een klein clubje op onderzoek uit. Het lukt ze om een paar van de dieren in de hoge boomtoppen te zien. Iedereen gaat gekleed in dikke truien en jassen. De berg is meer dan 500 meter hoog en laaghangende bewolking drijft om hen heen.

Niet tot ieders genoegen gebeurt veel te voet. "We zijn moe en willen niet meer lopen", protesteert een groepje tieners. "We zijn een groep en blijven bij elkaar", oordeelt trainer Willy. "Jullie moeten leren dat de wereld niet alleen bestaat uit BlackBerry's en iPods. Zonder deze natuur zijn we allemaal verloren. Je hebt nu de kans om ervan te genieten en die kans moet je ook aangrijpen." De ontevredenheid slaat snel om in bewondering. Een plant die de dorst verdrijft als je zonder water in het oerwoud verdwaalt, speelgoed dat de inheemsen maken uit bladeren en takken, de 'telefoonboom' waar je op kunt slaan om een verdragend geluid voort te brengen als je bent verdwaald, bladeren die gevlochten worden tot wanden of daken van hutten en een fluit gesneden uit een holle stengel. Dat bos bleek toch wel interessanter dan op het eerste gezicht leek.

Een paar uur voor vertrek terug naar huis bleek er nog een verrassing te zijn. De festivalleiding kwam langs om de groep te bedanken voor het optreden en om, samen met manager Anja, mede te delen dat Danzarte niet alleen weer aanwezig zal zijn tijdens het volgende Rainforest Festival, maar dat dit festival de volgende keer een speciale editie zal beleven in ons eigen land: Curaçao.

Foto van de week

Het is altijd weer een fascinerend gezicht, de machtige zee aan de noordkant van het eiland die tegen de rotsen beukt en een mist van minuscule zilveren waterdruppels doet opspatten. De Chinese Grace bezocht onlangs Curaçao en wilde Boca Tabla zien. Ze maakte er vele foto's en Martin Lenoire legde dat weer vast op de gevoelige plaat. "Elke keer als ik er kom vind ik het geweldig hoe de mensen genieten en vol bewondering kijken naar het geweld van de zee. Curaçao is mooi in al haar facetten", aldus de tourgids.

Heeft u ook een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Alleen op vakantie

Monique Casimiri

Op je zestiende alleen op vakantie. Dat is voor veel gezinnen heel normaal in Nederland. Ook voor meisjes.
Naar Parijs bijvoorbeeld. De ouders boeken een leuk hotelletje en daar gaat ze. Samen met vriendinnen, soms met een vriendje.
Op Curaçao is het toch minder gewoon dat de kinderen op hun zestiende alleen op vakantie gaan. Laat staan dochters. Nee, daar is geen sprake van.
En toch is er een uitzondering. Althans die was er in de jaren tachtig.
We mochten niet alleen op vakantie, maar wel naar Bonaire. Daar was het veilig en rustig en kon er niets gebeuren. En zo geschiedde.
Tijdens de regatta mocht ik met zus en twee vriendinnen naar Bonaire. Of we daar een weekend of een week zijn geweest weet ik niet eens meer. Wel dat ik een wereldtijd heb gehad.
We zaten in hotel Flamingo Beach, door de ouders geboekt. Veilig, midden in Playa. Dat wij 's avonds op en neer liepen van Flamingo Beach naar hotel Bonaire vertelden we pas toen we weer veilig thuis waren.
Dat wij daar de hele nacht in Ewowo verkeerden, vertelden we pas weken later. Dat we ook niet elke nacht in het eigen hotel hebben geslapen, hebben we volgens mij nog nooit verteld. Wel vertelden we dat de stroom was uitgevallen in Playa. En we wilden toch echt uitgaan en niet in de kleren die we die dag al aan hadden gehad. Samen met een paar vrienden uit Curaçao , die daar ook op vakantie waren, togen we terug naar het hotel. Zij hadden scooters bij zich. Ze reden de scooters één hoog het hotel in via de trap. Parkeerden de scooter in de kamer, lieten de motor lopen zodat er licht was. Bleven buiten wachten tot wij klaar waren met omkleden en reden de scooter weer voorzichtig de trap af richting uitgang.
Ook vertelden we van de nieuwe vrienden die we hadden ontmoet. Allemaal mensen van Curaçao die er ook waren voor de regatta. Vrienden die nu nog vrienden zijn.
Als ik een dochter had zou ik haar zo naar Bonaire op vakantie laten gaan. Alleen of met vriendinnen, geen probleem. Ik hoop voor haar dan ook dat ze net zulke vrienden ontmoet als ik heb gedaan. Ik hoop dat ze net zulke mooie avonturen mag beleven als ik heb beleefd. Of ze ook alleen naar Parijs zou mogen? Dat weet ik nog niet. Ik zou graag zo'n moderne moeder willen zijn, maar Parijs is toch een ander verhaal. Ik denk dat ik op Curaçao zou gaan wonen. Dan wordt Parijs niet gevraagd en wordt het automatisch Bonaire.
Goede reden om op Curaçao te gaan wonen, schat. Onze dochter, die we niet hebben, wil op vakantie naar Parijs en dat kan ik emotioneel niet aan, dus we moeten wel verhuizen. Snap je hem nog?

‘Katibu ta galiña’

Honderd jaar in vogelvlucht (2)

De Verenigde Naties heeft het jaar 2011 uitgeroepen tot ‘Internationaal jaar voor mensen van Afrikaanse afkomst’, de Afrikaanse diaspora. Om dit jaar te besluiten bestudeert onze medewerker Fred de Haas in 2 afleveringen in de Ñapa wat er in de Papiamentstalige literatuur van de twintigste eeuw aan herinneringen aan de slaventijd ligt opgeslagen en tot in onze tijd doorklinkt. Via de mondelinge overlevering neemt hij ons in ‘Katibu ta galiña’ mee langs werk van auteurs als Kroon, Goilo, Lauffer, Juliana, Martinus, de Jongh, Domacassé, De Haseth, Bacilio en anderen om te onderzoeken op welke manier zij allen in hun werk hebben geworsteld met de problematiek van de slaventijd en de koloniale overheersing. Met uitzondering van Frank Martinus Arion, die ook in het Papiaments heeft geschreven, zijn Antilliaanse auteurs als Debrot en Van Leeuwen die alleen in het Nederlands hebben geschreven buiten beschouwing gelaten. Goed nieuws voor onderwijzers en leraren: de bronnen waaraan onderstaande beschouwingen zijn ontsproten zijn direct toegankelijk.

Tekst: Fred de Haas

In 1969 verscheen de roman ‘E raís ku no ke muri’ (De wortel die niet sterven wil) van Guillermo Rosario, een boek dat het leven van een slaaf beschrijft vanaf de dag van zijn gevangenneming. Ook dat boek verscheen in een tijd dat de bewustwording van het slavernijverleden hoe langer hoe sterker werd.

Protestzangers van de Tambú

Kritiek op het reilen en zeilen in een maatschappij die de afstammelingen van de slaven achterstelden bij de rest van de bevolking kwam ook uit een andere hoek, die van Tambú-zangers als Shon Kolá. In zijn liedjes uitte Kolá onder meer kritiek op het bewind van de Democratische Partij die in de eerste jaren van het Statuut de grootste was en later bijna verdween. De DP werd gevormd door de lokale elite van blanke protestanten, blanke Nederlandse passanten en geëmigreerde Surinamers.
Onder de regering van die partij was er sprake van toenemende armoede en grote sociale ongelijkheid die uiteindelijk leidde tot de opstand van 30 mei 1969. In het lied ‘Elekshon’ stelt Kolá de houding van de politici van de DP aan de kaak:

(…)
Un palabra ku m’n gusta
Ku Demokrat ta denunsiá
Kon bini negru drenta Staten.
Unda boso a tende nunka negru
Manda na Kòrsou?
Y ora ku nan subi podio
Nan ta kla pa zundra hende pretu
Anto pretu mes ta para nan dilanti
Bati mano grita
Ai biba Demokrat!
(...)

(Het bevalt me niet dat de Demokraten er kritiek op hebben dat er negers in de Staten zitten. Maar waar hebben jullie ooit gehoord dat er nooit negers het voor het vertellen kunnen hebben op Curaçao? En als ze het podium beklimmen staan ze (= politici van de DP) klaar om de zwarte mensen uit te kafferen en het mooiste van alles is dat diezelfde zwarte mensen vóór hen staan te applaudisseren en ‘Leve de DP’ staan te roepen!).

Nee, zingt Kolá, het gaat allemaal om eigenbelang, mooie baantjes en een lekker leventje:

(…)
Tur kaminda ta nan so
Yu’i Sürnam lo manda
Protestant lo manda
Makambanan lo trapa
Nan lo trapa riba nos
Nan lo trapa kana bai
Nan lo subi nos kabes
Tur kaminda nan ta bon

(…)
Protestant lo manda
Yu’i Kòrsou un por papia
Yu’i Kòrsou a hasi un kos
Ta nan so lo kome bon
Ta nan so

(Zij alleen zitten overal goed, de Surinamers hebben het voor ‘t zeggen, de protestanten hebben het voor ‘t zeggen, de Hollanders lopen over ons heen, zij zitten allemaal en overal goed; de protestanten hebben het voor ’t zeggen, de (zwarte) Curaçaoënaar moet z’n mond houden, de (zwarte) Curaçaoënaar is de pineut en zij alleen zitten goed).

Ook in het lied ‘Afrikaantje / di kon ta sera pretu so’ (waarom sluiten ze alleen negers op) (1969) beschuldigt Kolá de bestuurders van het meten met twee maten: waarom laten ze een blanke gaan en sluiten ze een zwarte op? Kolá weet het wel: ‘Zwarten zijn van de galg gevallen en blanken uit de hemel’.

Zo blijft bij de zwarte Curaçaose bevolking het gevoel zeuren dat ze vanwege hun ras en kleur altijd op de tweede plaats komen. Uit wat er wordt geschreven blijkt dat ze eigenlijk nog steeds van die kleur en dat kroeshaar af willen. Zack Gilbert schrijft in 1963 in La Cruz een gedicht waarin hij aan God vraagt om, als hij in de hemel komt, hem een blank, smal gezicht te geven en sluik haar:

‘Dunami anto cabei suave
I un kara smal i blancu’

Hij heeft er, zo zegt hij, geen zin in om tweemaal in de hel te komen.

Ook Enrique Goilo beklaagt zich in 1971 in het gedicht ‘Lisinbein’ (Duizendpoot) over de slechte bejegening door mensen die zich verheven voelen boven de gewone (donkergekleurde) mens die je, net als een duizendpoot, onder de vloer veegt. Dan woont hij nog liever ergens anders, misschien wel bij de echte duizendpoten:

‘Preferá mi ke di biba
Den un nesh’i lisinbein
Ma no rondoná di hende
Ku sintí yen ‘i komehein’

Ik woon nog liever in een nest
Vol duizendpoten en de rest
Dan in een huis van klieren
Met een hart vol witte mieren.

E dia di mas históriko

Deze, in vergelijking met de Frans-Caribische eilanden, late Antilliaanse bewustwording van het verschrikkelijke verleden kreeg een definitieve prikkel met de sociale onlusten van 1969 die zo beeldend zijn beschreven door Edward de Jongh in zijn boek met de veelzeggende titel ‘E dia di mas históriko’ (de meest historische dag). Het begon allemaal met een terechte arbeidersstaking naar aanleiding van de onrechtvaardige behandeling van Curaçaose arbeiders door de Shell. Voor de Nederlanders ontstond er een dreigende situatie: ‘Nan a para hopi owto ku tabata pasa i hasi daño na varios di nan i molestiá e shofernan, prinsipalmente ora esakinan ta Makamba’ (ze hielden veel voorbijrijdende auto’s tegen, beschadigden er een paar en vielen de bestuurders lastig, vooral als dat Nederlanders waren). De stakende arbeiders plunderden de winkel van Nobrega die naar hun idee teveel privileges kreeg, stalen de drankvoorraad en trokken naar Punda onder leiding van Papa Godett, die tijdens die tocht gewond raakte. De politie deed haar best om de orde te handhaven, maar dat lukte niet erg: ‘Polísnan a trata tur manera pa stop nos. Ai! Nos a basha e koñonan ku mas piedra! Ta poko lolo nan ta’ (De agenten probeerden ons op allerlei manieren tegen te houden. En toen hebben we ze met nóg meer stenen bekogeld. Stelletje lullen dat het waren!).
Het was toen een dreigende situatie. Ik was in die tijd op Curaçao en merkte dat er na de staking iets definitief was veranderd. Op school was de sfeer ook anders geworden. De leerlingen voelden zich ongemakkelijk en het duurde enige tijd voordat iedereen zich weer een beetje op zijn gemak voelde. Het leek wel of er een sluier van collectieve schuld over alles en iedereen hing. Je kon merken dat er een kentering in de verhouding tussen de Curaçaoenaars en de Nederlanders was gekomen.

Protest in het theater

Dat bleek ook uit theatervoorstellingen. Een voorbeeld hiervan is de musical ‘E lucha final
(1972)’ van A. Salsbach en E. Provence. In dat stuk worden onder anderen groepjes jongens opgevoerd die elkaar de maat nemen met betrekking tot wat er in het verleden allemaal was gebeurd. Blanke Curaçaoënaars kregen de schuld van wat hun voorouders hadden aangericht (vertaling):

- Je kan mij niet veroordelen om wat mijn vader in het verleden heeft gedaan!
- Zolang jij het systeem handhaaft dat je vader heeft gecreëerd en waar ik het slachtoffer van ben veroordeel ik jou!
- Krijg de klere! Wat voor systeem heeft mijn vader verdomme gecreëerd? Bedoel je soms die paar rotslaven die mijn opa heeft gehad? Waar lul je over? De slavernij bestaat al honderd jaar niet meer!
- Kijk uit, jongetje. De slavernij die jouw opa heeft ingevoerd is niet het systeem, maar deel van het systeem!

Ook waren er schrijvers als Pacheco Domacassé (‘Tula, un drama históriko’, Willemstad, 1975) die het verleden weer tot leven brachten en de vrijheidsstrijder Tula in retrospectief lieten converseren met pater Schinck, die brave priester die de lieve vrede wilde bewaren en het, gezien de omstandigheden terecht, somber inzag voor de in opstand gekomen slaven van het jaar 1795:

Tula
‘Por tin bida mas desgrasiado ku bida di katibu? Nan a maltrata nos demasiado Pader! Nos n’ ta buska ningún hende pa hasi malu, ta solamente nos Libertat nos ke!’
Pader Schinck
‘Si, si... tur e kosnan ei ta berdat I mi ta komprende ku...’

(Tula: Is er een ellendiger leven dan het leven van een slaaf? We zijn al te lang slecht behandeld, pater. We willen geen mens kwaad doen, we willen alleen onze Vrijheid!
Pater Schinck: Ja, ja... dat is allemaal waar en ik begrijp dat...).

Een andere poging om het verleden te laten herleven was de in 1988 verschenen novelle ‘Katibu di Shon’ van Carel de Haseth, zelf een afstammeling van vroegere plantagehouders. Het geromantiseerde verhaal van ‘Katibu di Shon’ speelt zich af ten tijde van de slavenopstand van 1795. Het beschrijft in zes monologen de nogal merkwaardige ontmoeting en psychologische confrontatie tussen de op zijn terechtstelling wachtende filosofisch ingestelde slaaf Luis en zijn van wroeging barstende meester en vroegere vriend Welmu. Daartussendoor loopt de Moeder Maria-achtige slavin Anita, seksueel symbool van verzoening tussen zwart en blank. Een aardig, maar utopisch verhaal dat tegen de harde historische achtergrond onwerkelijk aandoet.

Tegen de ‘eigen’ bestuurders

Naarmate de jaren verstreken richtte de gerechtvaardigde woede van de schrijvende Curaçaoënaars zich hoe langer hoe meer tegen hun eigen Curaçaose bestuurders die volgens hen alleen maar uit waren op zelfverrijking en zich nauwelijks interesseerden voor de belangen van het volk.
Het gedicht van Gibi Bacilio ‘E djakanan’ uit 1982 is één grote, woedende aanklacht tegen de ‘ratten’ die het volk verloochenden:

(…)
kuidou, kuidou
kuidou k’e djakanan
nan meta no ta PUEBLO
nan meta no ta INFORMASHON
nan meta no ta FORMASHON
ta divishon nan ke
i e saku, i e saku
e saku yen yen yen
(…)

pas op, pas op,
pas op voor de ratten!
ze doen niet hun best voor het VOLK
ze doen niet hun best om het volk TE VERTELLEN HOE HET ZIT
ze doen niet hun best om het volk IETS TE LEREN
wat ze willen is verdeeldheid zaaien en
hun zakken, hun zakken vullen,
tot barstens toe, tot barstens toe vullen!

En in ‘Bira un’, drukt hij, in 1981, de ijdele hoop uit dat de zes eilanden een eenheid zullen blijven, een illusie die gevoed wordt door zijn oprechte medelijden met het vroegere lijden van de Afrikaanse mens. De toon is er een van een dichterlijke geest die nog steeds lijdt aan het verleden (vertaling):

Neger, Neger, Neger,
waar ben je toch?
je bent vertrokken,
je bent naar het land vertrokken
om de Baas te dienen
die van je mannen misbruik heeft gemaakt;
je bent naar het land vertrokken
om het zaad voor het hemels geluk van de Baas te planten
dat het zaad van je eigen hel is geworden.

Elis Juliana: Brandmerk

De Curaçaose dichter Elis Juliana heeft in zijn vroegere werk nauwelijks aandacht geschonken aan de slaventijd. Pas veel later heeft hij zich in enkele dichterlijke teksten uitgelaten over de tijd dat de mensen, zoals in het oude liedje, als kippen werden verkocht en verhandeld.
Wat op hem, naar eigen zeggen, de meest verpletterende indruk heeft gemaakt is de gedachte aan het feit dat alle Afrikaanse slaven werden gebrandmerkt:

Brandmerk (2003)
(…)
Loke sí a sosodé
Djis algun siglo pasá
Ku hamas i nunka ami
Desendiente di Afrika
Lo por lubidá
Komo datu dia djawe
Mi sanger ta venená,
Ta e humiliashon
Kon piratanan europeo
- lesa tambe hulandes -
tabata ‘brandmerk’ katibu
kumprá, hòrtá o koutivá,
ku lèter di heru kayente
riba kosta di Fort Elmina
promé ku a stiwa nan
manera saku di kakabú
den bodeganan di barku
(...)

(Wat nog maar net een paar eeuwen geleden wél is gebeurd en wat ik, zelf afkomstig uit Afrika, nooit zal kunnen vergeten en wat tot op de dag van vandaag mijn bloed vergiftigt, is de vernedering die Europese piraten - men leze: ook de Hollanders - de gekochte, gestolen of gevangen slaven hebben doen ondergaan door hen met een letter te brandmerken met gloeiend ijzer op de kust van Fort Elmina...).

Juliana treedt hier in het voetspoor van de grote dichter uit Martinique Aimé Césaire die schreef:

(…)
Et les vingt-neuf coups de fouet légal
Et le cachot de quatre pieds de haut
Et le carcan à branches
Et le jarret coupé à mon audace marronne
Et la fleur de lys qui flue du fer rouge
Sur le gras de mon épaule

(...)
En de 29 reguliere zweepslagen
En het cachot van vier voet hoog
En de houten halsketen
En mijn doorgesneden knie omdat ik het gedurfd had weg te lopen
En de Franse lelie die uit het gloeiende ijzer
Sissend in het vet van mijn schouder drong..!
(...)

In hetzelfde jaar waarin Juliana bovenstaand gedicht ‘Brandmerk’ publiceerde, schreef hij ook een ironisch vers over de dag waarop de toenmalige koning Willem III bij monde van gouverneur Crol van Curaçao in 1863 voor een verzamelde menigte zwarten de ‘afschaffing’ van de slavernij bekend maakte (in vertaling):

‘Ik Oppermachtig Heer schenk jullie heden,
Uit de goedheid des harten
Van mijn Koninkrijk,
Zonder wroeging, zonder schuldgevoel
Over enige diefstal door ons begaan
In het menselijk bedrijf,
Zonder hartkloppingen,
Zonder ook maar één rooie cent te vragen
Voor twee eeuwen
Tentoongespreide goedheid,
Met ingang van nu
Jullie VRIJHEID.

Vergeet nooit dat jullie Kinderen waren
En Kinderen zullen blijven
Tot de dag waarop de kinderen
Van de als kippen verhandelde slaven
Koperen tanden krijgen en
Gouden eieren leggen
In het koloniale nest
Van de Nederlandse kooi’.

Alvorens te besluiten wil ik u nog even meenemen naar het boek ‘Angel Pretu’ (1975) van Guillermo Rosario. En we draaien de vraag die hierboven werd gesteld even om: Hoe zit het met de zwarte mannen die met blanke vrouwen willen trouwen? Volgens Rosario was dat nog niet zo gemakkelijk.
In zijn boek zegt het blanke meisje Josefina tegen de zeer intelligente, maar arme zwarte Roberto die later voor arts wil gaan studeren: ‘Dan word ik jouw vrouw omdat ik met niemand anders dan met jou wil trouwen’. Maar, helaas, haar moeder heeft de conversatie van de ongeveer 15-jarige kinderen gehoord en zegt: ‘Kasa ku ken, abo nunka lo kasa ku ningun neger...’ (Trouwen met wie? Jij trouwt nooit met geen enkele neger!).

Eén troost: ‘Angel Pretu’ is fictie. Maar toch.

Tenslotte

Dat het verleden nog steeds een rol speelt in het psychische leven van de mensen van Afrikaanse herkomst moge duidelijk zijn. Ook in Nederland spelen onder Antillianen bovenstaande thema’s uit het verre verleden een niet onbelangrijke rol. Wie meer van de zielenroerselen van de Antilliaanse migrantendichters in Nederland wil vernemen kan de bundel ‘Ta ken mi ta’ (In de Knipscheer, Haarlem, 2011) lezen. In deze bundel ondernemen Antilliaanse dichters in Nederland een zoektocht naar een identiteit die duidelijk is getekend door de naweeën van de koloniale en postkoloniale tijd. Lees als afsluiting deze verzen van de Arubaanse dichteres Joan Lesley:

‘Zeg zee,
Breng mij mijn voetsporen terug,
Zodat ik ze een plaats kan geven!
Breng mij mijn verhaal terug,
Zodat dit niet zal verdwijnen
In een mat geheel,
Zodat ik afscheid nemen kan
Van het verleden en een hand
Kan geven aan de toekomst,
Zodat ik in het heden vrij
Over het strand kan lopen
En trots mijn voetsporen
Achter kan laten,
Zodat de wereld mijn nieuwe
Verhaal zal kunnen horen’

(Joan Lesley, 2011)

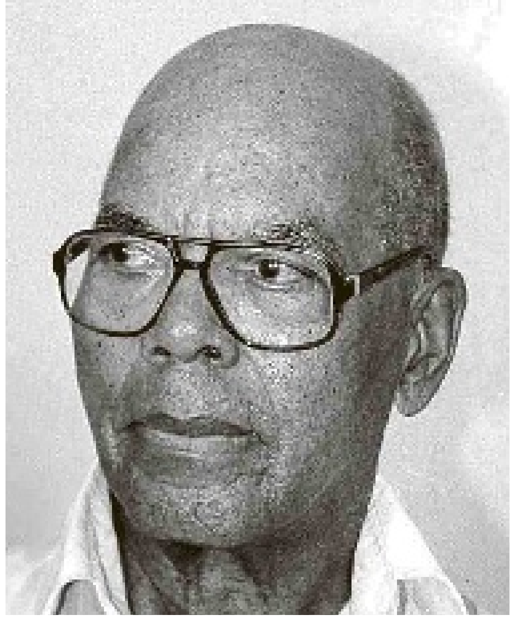
Guillermo Rosario

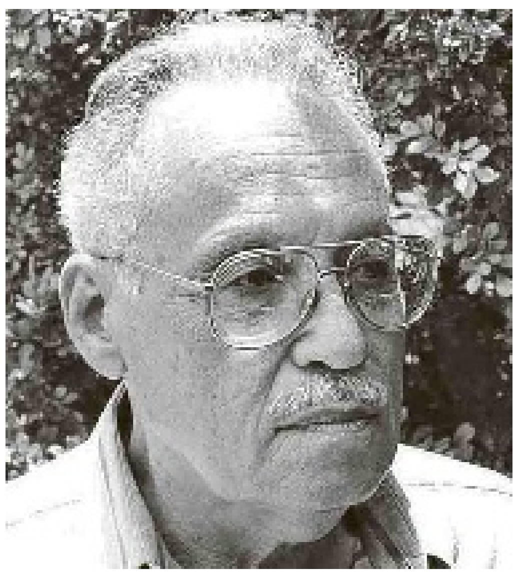
Edward de Jongh

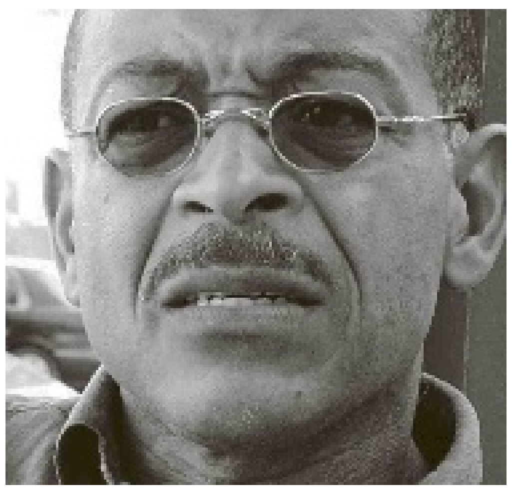
Gibi Basilio

Angel Salsbach

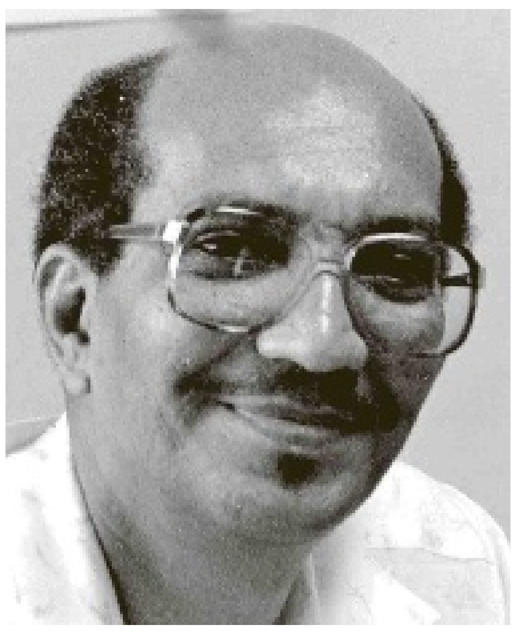
Etzel Provence

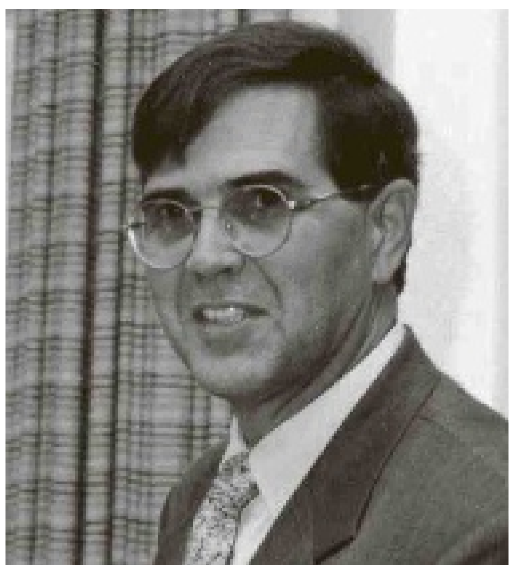
Carel de Haseth

Medisch

Vragen over... perianaal abces

Tekst: Wouter Mol

Wat is een perianaal abces?
Een perianaal abces is een frequent voorkomende ontsteking in de anale zone. Hierbij is sprake van onderhuidse ophoping van pus. Dergelijke abcessen ontstaan meestal vanuit de overgang van slijmvlies naar de huid van de anus, die ringvormig juist in het inwendige deel van de anus gelegen is. De aanwezigheid van bacteriën in de plooitjes in de warme, vochtige omgeving, kan een ontsteking veroorzaken, die zich onderhuids uitbreidt en een weg naar buiten zoekt.

Klachten en symptomen
Bij patiënten met een perianaal abces kunnen de volgende symptomen optreden:

- een beginnend abces kan atypisch klachten geven: hevige pijn ergens rond de anus zonder andere symptomen zoals roodheid of zwelling;
- later ontwikkelt zich een zeer pijnlijke zone vlakbij de anus, doch in sommige gevallen bijna in het midden van de bil;
- de pijn is onafhankelijk van de stoelgang in tegenstelling met een anale fissuur, dat zijn scheurtjes of kloven in de huid rond de anus;
- het aangedane gebied is rood en gespannen (er staat druk op);
- erop zitten is bijna onmogelijk, door de pijn kan de patiënt niet meer rechtop zitten;
- soms treedt ook koorts op en algemeen ziek zijn.

Bij wie komt het voor?
Het meest komen perianale abcessen voor in het derde en vierde decennium van het leven. Mannen worden vaker getroffen dan vrouwen.
Waarom deze aandoening bij de ene mens wel en bij de ander niet voorkomt, is niet bekend. Het hangt niet samen met een gebrekkige hygiëne. Een dergelijke associatie kan zeer kwetsend zijn voor patiënten.

Hoe is de behandeling?
Soms ontlast een dergelijk abces zich spontaan, maar vaak moet de strak gespannen huid over een dergelijk abces worden verwijderd, zodat de pus zich kan ontlasten. Soms is nog niet geheel duidelijk of er sprake is van een pusophoping of dat de ontstekingscellen zich verspreid door de weefsels bevinden (een zogenaamd infiltraat). Om dit zeker te weten, wordt er eerst ingeprikt. Als er dan pus in blijkt te zitten, wordt er geopereerd.

Ook wanneer het abces zich spontaan heeft ontlast, wordt er vaak geopereerd, omdat via het kleine gaatje dat hiermee ontstaat, vaak onvoldoende pus afvloeit. Na het openen van een abces wordt de wond altijd opengelaten. Dit omdat bij hechten de aanwezigheid van de bacteriën in de anale zone direct weer leidt tot een nieuwe infectie. We proberen zelfs om de wond open te houden, door er bijvoorbeeld een gaasje of soms een draintje achter te laten. Door regelmatig te spoelen/douchen wordt ervoor gezorgd, dat de wond van binnenuit geleidelijk op kan groeien, zonder dat bacteriën worden ingesloten.

Dergelijke perianale abcessen kunnen onafhankelijk van de behandeling terugkomen. De ene persoon heeft hiervoor meer neiging dan de ander en deze kans is ook niet direct te beïnvloeden.

Dr. W.W. Mol is huisarts te Curaçao

Voeding

Voeding belangrijk voor foetus

Onverantwoord eten lijdt vaker tot aangeboren afwijkingen dan een gezond dieet. Dat blijkt uit een onderzoek waarvan de resultaten onlangs werden gepubliceerd in het tijdschrift Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine.

Doorgaans spitsen onderzoeken naar het effect van voeding op aangeboren afwijkingen zich toe op slechts een specifieke voedingsstof, zoals bijvoorbeeld foliumzuur.

In dit onderzoek werden gegevens geanalyseerd van 6147 baby's zonder aangeboren afwijkingen, 2475 met aangeboren afwijkingen van oren en/of aangezicht (bijvoorbeeld een zogenaamde hazenlip) en 936 met neuralebuisdefecten (bijvoorbeeld een open ruggetje).

Er bleek een verband te bestaan tussen aangeboren afwijkingen bij het kind en het ongezonde eetpatroon van de moeder, tot een jaar voor de zwangerschap.

Een gezond eetpatroon bevatte veel groenten, fruit, granen, noten, vruchten, vis, onverzadigde vetzuren (olijfolie), een ongezond patroon bevatte daarentegen veel zuivel, vlees en zoetwaren.

Bij vrouwen met de gezondste eetgewoonten kwamen 30 tot 50% minder aangeboren afwijkingen voor dan bij vrouwen met de slechtste eetgewoonten.

FAVI

Fundacion Arubano di Esnan Visualmente Incapacita

Primavera 233, Aruba Tel.(297)582-5222/ 582-5051, fax (297)582-0306

e-mail: favi@setarnet.aw website: http://www.favi.org

Mens & Psyche

Hypochondrie

U heeft hoofdpijn en denkt 'die hoofdpijn komt omdat ik veel te weinig gegeten heb vandaag'. Een andere keer denkt u: 'Ik ben zo zenuwachtig voor dat sollicitatiegesprek dat ik er buikpijn van krijg'. U merkt uw lichamelijk ongemak op en bestempelt het als een normale reactie van uw lichaam op een bepaalde situatie.

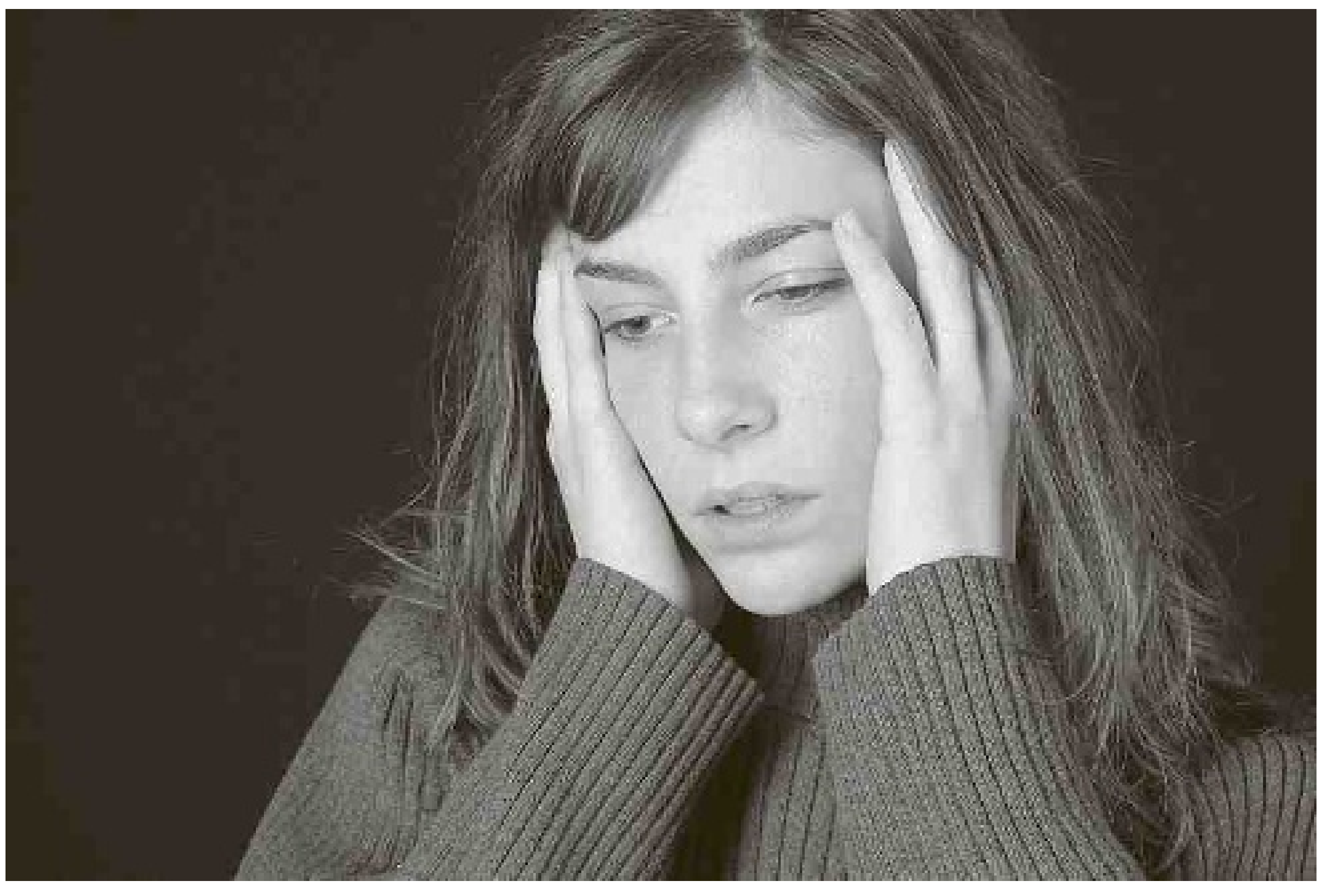

Tekst: Milangela Plate

Wanneer de hoofd- of buikpijn te lang aanhoudt, bezoekt u uw huisarts. Nadat hij u grondig heeft onderzocht en heeft geconstateerd dat er niets aan de hand is, voelt u zich opgelucht en gerustgesteld.

Bij iemand met hypochondrie gaat dit alles anders. Hypochonders letten om te beginnen voortdurend op lichamelijke sensaties (zoals een steek, jeuk of kramp, hartkloppingen, hoofdpijn en een droge mond). Zij controleren hun lichaam op bultjes, vlekjes, gewichtsschommelingen, of een verhoogde hartslag. Als ze iets in of aan hun lijf waarnemen, zullen zij gauw geneigd zijn fatalistisch te denken: 'Het is een tumor!', of 'Ik ga dood aan een hartaanval!'

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Definitie
Hypochondrie is dus een preoccupatie (overmatige bezorgdheid of angst) voor het hebben van een ernstige ziekte. Deze preoccupatie vloeit voort uit een dramatische interpretatie van lichamelijke sensaties.
Kenmerkend voor hypochondrie is dat de persoon niet gerustgesteld kan worden. Zelfs de beste artsen en het modernste onderzoek kunnen een hypochonder niet overtuigen dat hij of zij gezond is. Geruststelling zoeken bij huisarts en specialisten werkt bij een hypochonder daarom averechts: de preoccupatie houdt stand of verergert. Een hypochonder blijft immers dingen denken als: 'Er is vast iets misgegaan bij het bloedonderzoek', of 'De dokter heeft iets over het hoofd gezien'. Hij of zij raakt zo nog angstiger voor een ernstige ziekte. Het verhoogde stressniveau dat dit met zich meebrengt, zorgt weer voor nog meer klachten zoals hartkloppingen, een hogere bloeddruk, slaap- en concentratieproblemen, duizeligheid en benauwdheid. Men kan uiteindelijk zelfs gaan hyperventileren en een paniekaanval krijgen. Dat kan zo'n heftige ervaring zijn dat men denkt dood te gaan aan een hartaanval.

Lichamelijke inspanning
Hypochonders zijn, vanuit de overtuiging ernstig ziek te zijn, geneigd hun lichaam te ontzien en lichamelijke inspanning te vermijden. Dat werkt echter averechts. Hoe minder men beweegt, hoe slechter de lichamelijke conditie wordt en des te gemakkelijker voelt men vreemde dingen in het lichaam. U raakt al buiten adem als u een trap oploopt, of voelt uw hart kloppen in uw keel als u de wc schoonmaakt. Zo raakt u er nog meer van overtuigd dat er iets ernstig mis is.

De omgeving
Hypochondrie is een ernstige aandoening die aanzienlijke invloed heeft op het dagelijks functioneren (werk, privé, relaties, vrije tijd). De bezorgdheid over een vermeende ernstige ziekte neemt hypochonders zo in beslag, dat zij in weinig of niets meer plezier beleven. Hypochondrie gaat dan ook dikwijls gepaard met depressieve gevoelens.

Ook angstklachten, zoals straatvrees, komen veelvuldig voor. Mensen durven het huis niet meer uit, omdat ze bijvoorbeeld bang zijn om een hartaanval te krijgen op een plek waar de ambulance niet kan komen. De omgang met anderen kan op deze manier ernstig worden belemmerd door hypochondrie. Ook relatieproblemen ontstaan soms wanneer de hypochondrische partner bijvoorbeeld gedurende lange perioden en na vele geruststellingen van de partner en artsen angstvallig seksuele activiteiten (eigenlijk lichamelijke inspanning) blijft vermijden.

De taal van het lichaam
Vaak verhult bezorgdheid om het lichaam een hele andere bezorgdheid, die de persoon liever niet onder ogen ziet. Die lichamelijke uitingen van bezorgdheden zit soms verweven in spreekwoorden: 'Ik zit ermee in mijn maag' wordt bijvoorbeeld gebruikt wanneer iemand zich zorgen maakt over iets waar hij nog geen oplossing voor heeft. Echter, als u iemand bent van wie maag en darmen gevoelig zijn voor spanningen, dan kan bezorgdheid daadwerkelijk op uw maag gaan doorwerken.

Iemand kan ook letterlijk en figuurlijk 'Een brok in de keel hebben'. Bijvoorbeeld wanneer u verdrietig bent, maar dit niet wil uiten omdat u van uzelf eist dat u te allen tijden sterk moet zijn. U kunt ook een brok in uw keel voelen, wanneer u steeds onvrede of woede opkropt en onvoldoende assertief optreedt.

Bij iemand die last heeft van onverklaarbare braakneigingen, is het niet ondenkbaar dat het lichaam aangeeft dat 'de maat vol is'. Betreffende persoon doet er wellicht goed aan om grenzen te leren stellen, vaker nee te zeggen en voor zichzelf op te komen.

Wanneer u rugklachten heeft, waarvoor geen oorzaak kan worden gevonden, dan kunt u voor uzelf eens nagaan of u niet simpelweg met te veel dingen bezig bent ofwel veel 'last op uw rug/schouders draagt'.

Psychotherapie
Wanneer de omgeving een hypochonder aanraadt om psychotherapeutische hulp te zoeken, wijzen zij dit verontwaardigd van de hand. Zij zijn er immers van overtuigd dat hun angst of bezorgdheid voortvloeit uit de onverklaarde lichamelijke klachten en niet andersom.

Psychotherapie kan echter wel degelijk behulpzaam zijn. Binnen psychotherapie is cognitieve gedragstherapie de meest effectieve behandelmethode voor hypochondrie. Hypochondrische gedachten treden vaak automatisch op na een lichamelijke sensatie. Dit automatisme in uw denken wordt doorbroken door uw gedachten, samen met de psycholoog, kritisch te onderzoeken en zonodig te vervangen door meer 'helpende' gedachten. Vervolgens zult u leren waarmee u bijvoorbeeld beter kunt ontspannen of waarmee u beter in staat zult zijn om assertief of probleemoplossend op te treden.

Martial Arts:

'Keuze voor het leven'

Martial Arts oftewel gevechtssporten. Als je je ogen sluit en aan het woord 'gevechtssporten' denkt, komen er beelden voorbij van agressieve grote kale mannen met een stroompje rode kwijl uit hun mondhoek die elkaar een flinke rechtse verkopen. Of er doemen juist beelden op van Aziatisch uitziende personen die onder luide kreten tien betonblokken doormidden slaan. Het zijn sporten die vaak geassocieerd worden met agressiviteit en aanval, maar Bryan Fraites (taekwondo-, thai chi- en chi kung-leraar) wil voor eens en voor altijd deze misvatting de wereld - nou ja Curaçao - uithelpen. "Martial Arts is niet elkaar afmaken, het is een kunst."

Bryan Fraites

Tekst: Lisette Keus Foto's: Ken Wong

Martial Arts is dus een verzamelnaam voor verschillende gevechtssporten. Hieronder vallen de meest bekende gevechtssporten als karate, boksen, judo en taekwondo, maar ook minder bekende als thai chi, chi kung, hwa rang do en nog meer. Het zijn sporten waarbij het hele lichaam getraind wordt, elke spier wordt gebruikt. Continu wordt er gezocht naar de perfecte balans van het lichaam, in de houdingen, in de bewegingen, en in de stoten en trappen. Maar naast het fysieke aspect van de sporten, is de psychologische ontwikkeling niet minder belangrijk. Tijdens het beoefenen van Martial Art wordt er ook veel aandacht geschonken aan zelfbeheersing, discipline en zelfvertrouwen. Fraites noemt Martial Art dan ook meer een kunst dan een sport, eigenlijk is het zelfs een filosofie.

Fraites: "Taekwondo is gebaseerd op het Confucianisme, op het Boeddhisme en het Taoïsme. Het is gebaseerd op Oosterse filosofieën waarbij harmonie centraal staat. Het is niet zomaar vechten, maar het is een kunst waarbij je logisch moet kunnen denken, waarbij je slim moet zijn, alert moet zijn en waarbij je moet openstaan voor alles en iedereen om je heen. Bij Martial Arts train je niet alleen je lichaam, maar ook je hersenen. Zoals ook het symbool ying en yang, het gaat samen en moet in evenwicht zijn."

De doelstellingen van Taekwondo:

Doorzettingsvermogen
Zelfbeheersing
Concentratie
Hoffelijkheid (beleefdheid en respect)
Integriteit (eerlijk en integer)
Geestkracht (inzet voor vrede en rechtvaardigheid)

Ondertussen pakt Fraites een bezem en begint de matten in de zaal schoon te vegen. Hij vertelt verder: "Ik maak altijd de zaal schoon voordat ik begin met lessen. Ik houd van schone zalen en het is een soort ongeschreven regel in de Martial Arts. Het is namelijk belangrijk om schoon te zijn. Als je vies bent, neem je namelijk ballast mee, dan ben je beperkt in je bewegingen. En daarbij moet je elkaar aanraken, dus is het frisser als je schoon bent, maar dat is de praktische kant."

Fraites vertelt over de verschillende arts die er zijn en welke hij doceert: taekwondo, thai chi en chi kung. Hij verklaart dat alle arts van invloed zijn op de geest en op het lichaam, maar dat fysiek gezien de effecten kunnen verschillen per art. "Taekwondo is voor 80 procent external, dus blokken en schoppen en echte spierontwikkeling, en voor 20 procent internal, wat inhoudt dat je door houdingen en draaiingen je bepaalde organen stimuleert en traint. Dit is dus inwendig. Thai chi is fifty-fifty en chai kung is voor 20 procent external en 80 procent internal. Fysieke gezondheid komt vanuit je organen, het is belangrijk die ook te trainen."

Maatschappelijk betrokken

"Bij Martial Arts hoort ook een bepaalde maatschappelijke betrokkenheid en mensen helpen. Mensen verdedigen, maar ook daadwerkelijk mensen helpen met bijvoorbeeld oversteken. De basis van Martial Arts is moreel handelen en respect. Zo vind ik het bijvoorbeeld heel mooi om ook te buigen voor iets of iemand."

Dat was iets wat meteen opviel. Bij de ontmoeting knikte Faites eerbiedig met zijn hoofd naar mij en bij binnenkomst van de zaal maakte hij een buiging. Zijn bewegingen zijn bedachtzaam en beheerst, zijn houding overtuigend en zijn communicatie respectvol.

Fraites: "Ik maak een buiging of buig mijn hoofd uit respect en vind het mooi dat ik dit mag doen; respect tonen aan iets of iemand. Ik zie het niet als nederigheid of als denigrerend en vind het ook helemaal niet moeilijk. Iedereen heeft een ego, maar hoe kleiner je ego, hoe gemakkelijker het wordt om te buigen denk ik. In Martial Arts is het heel belangrijk dat je jezelf bent. Zoals ik ook al zei dat je je elke beweging eigen moet maken - dan ben je het krachtigst - is het belangrijk dat je jezelf bent. Als je dit kunt ontwikkelen zal je ook geen schaamte kennen. Op Curaçao moeten mensen veel meer zichzelf gaan zijn. Iedereen verdwijnt in de massacultuur. Al is het wel anders dan vroeger. Mijn meester was bijvoorbeeld meer een krijger. Hij was goed en trainde ook de marine. Maar hij leerde ons niet de filosofie achter de sport, de kunst ervan. Curaçao was toentertijd helemaal niet klaar voor de Oosterse filosofie, nu wel iets meer. Mensen zijn hoe langer hoe meer op zoek naar antwoorden en grijpen terug naar de Bijbel of zo. Maar om antwoorden te vinden moet je reizen en dan bedoel ik niet per se met een vliegtuig ergens heen. Maar je moet reizen maken om uit te vinden wie je zelf bent. En met de controle over en de beheersing van je eigen lichaam, ben je al een stap dichterbij. Daarom is het ook goed voor kinderen en mensen met een vertraagde of verkeerde motoriek. Het is de beheersing van je bewegingen die je dan beter kunt ontwikkelen. En een betere motorische ontwikkeling is alweer van grote invloed op het zelfvertrouwen."

Interpreteren

"Wat belangrijk is bij Martial Arts is dat je dus jezelf bent. Daarom moet je eigenlijk bewegingen interpreteren. Dus je leert de technieken, maar moet de bewegingen zelf doen, je moet ze je eigen maken. Als je de techniek kent ga je namelijk wel in dezelfde richting, maar de beweging ben jij. Een praktisch voorbeeld is dat iemand met O-benen niet dezelfde bewegingen hetzelfde kan uitvoeren als iemand met X-benen. De buiging van de knieën is heel anders, dus het zal nooit hetzelfde kunnen zijn. Maar daar gaat het ook niet om, het gaat om de energie, de kracht, de snelheid en de beheersing waarmee alles wordt uitgevoerd. Martial Arts is eigenlijk een manier van jezelf uitdrukken en hoe je dit doet, moet je zelf weten. Het is net als lopen: niet iedereen loopt hetzelfde, maar iedereen weet hoe hij of zij moet lopen. Dat is met Martial Arts ook zo. Daarom moet je ook geen idool hebben, niet in Martial Arts, maar eigenlijk in geen enkele kunst. Als je geforceerd iemand wilt nadoen, zal het nooit die uitwerking op jou en op de mensen om je heen hebben zoals dat je wilde. Je kunt wel van mensen leren en iemand bewonderen, maar je moet nooit iemand proberen te imiteren, dan ben je niet meer jezelf. Je zult hierdoor kracht verliezen, want als je jezelf bent bent je het krachtigst, het sterkst."

Beweging van voet en vuist

Als kind heb ik ook een blauwe maandag op taekwondo gezeten. Het eerste wat wij leerden van onze meester - zo wordt een taekwondo-leraar genoemd, het zijn meesters in de meest beladen en voor mij mysterieuze zin van het woord - is dat alles wat we leren, we niet buiten de mat mochten gebruiken. En als er ooit wat zou voorvallen, dat de strijd altijd eerlijk en in evenwicht moest zijn; oog om oog, tand om tand oftewel tae kwon do, wat zo ongeveer betekent 'de weg van voet en vuist'.

Fraites: "Ik leg de kinderen ook altijd uit dat we niet bij elkaar komen om te rammen, maar dat we leren hoe we ons lichaam kunnen beheersen, wat ons lichaam allemaal kan, en welke invloed onze geest heeft. Ik leer de kinderen en jongeren dat je niet de beslissing neemt om te slaan, maar dat de beslissing die je neemt een keuze is om te leven. Of geen/minder pijn te lijden. Je kiest voor het leven en niet om te doden."

De juiste electrische aarding is de sleutel tot veiligheid!

Beschermt uw personeel tegen:
- Electrocutie
- Brand

Beschermt uw apparatuur en bedrijfspand tegen:
- Beschadiging
- Brand

Beschermt uw electrische circuit tegen:
- Beschadiging van kabels

Beschermt u zelf:
- Tegen het verliezen van tijd en geld

Indien u een bedrijf zoekt om uw aardingssysteem te verzorgen is EnControl & Consultancy NV uw ideale partner.

Wij zijn specialist op het gebied van aardingssystemen en hebben zeer veel ervaring in het ontwerpen, installeren, onderhouden en inspecteren van bliksemafleiderinstallaties, aardingssystemen en overspanningsafleiderinstallaties. Onze ontwerpers zijn zeer deskundig opgeleid zodat de werkzaamheden feilloos zullen verlopen. De veiligheid van u en uw pand zijn door de kennis en ervaring van onze 'FARAGAUSS' ElectroMagnetic Grounding System specialisten dus in veilige en betrouwbare handen.

Faragauss aardingsystemen laten de energie naar haar eigen natuurlijke bron terugvloeien, de aarde. Dit zorgt ervoor dat ongewenste driftstroom in huiselijke en industriële circuits wordt vermeden.

Heeft u interesse in onze producten of diensten?
Heeft u vragen met betrekking tot aardingssystemen, bliksembeveiliging of overspanningsbeveiliging?
Neem dan contact met ons op!

EnControl & Consultancy NV
Patrijsweg 9
Tel: 736-1353
Email: encontrol@gmail.com
Web: www.encontrol.biz

EnControl Consultancy dba Prime Technologies

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Mon Art Gallery
December is voor het derde jaar op rij gereserveerd voor een grote sieradenexpositie en een tentoonstelling met foto's van Nikita Noordstar.
Meer informatie: Mon Art Gallery, Rif Fort, Otrobanda. Tel. 462-2977
Openingstijden: maandag t/m zaterdag van 09.00 tot 19.00 uur (non stop)
www.monartgallerycuracao.com

Dans & Theater

Bululu den Talkshow
Het is het derde weekend dat de succesvolle voorstelling van Rudolf Crispulo speelt: 'Bululu den Tokshow' Wiel vs Kenepa. 'Een Wiel raakt los en botst tegen een Kenepaboom'. Er ontstaat een misverstand tussen Kenepa, de talkshowhost en de politicus Wiel, op basis van een uitspraak van een jongere die wordt verdraaid. Beide kanten interpreteren de situatie dus helemaal verkeerd. Het gaat om een onschuldig element en wordt uiteindelijk grote consternatie. Als je naar de essentie van de discussie kijkt gaat het eigenlijk om een hele eenvoudige opmerking, totaal verkeerd opgevat. In een tijd van spanning kunnen kleine opmerkingen grote gevolgen hebben.
Zaterdag 19 november 21.00 uur
Zondag 20 november 20.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

Sanger di mi sanger su sanger
Een familiedrama in combinatie met seks, drugs 'n' rock 'n roll. In het leven van Steven en Marvin was seks, drugs 'n' rock 'n roll alles. Tot op een dag Steven en Marvin onder invloed van drugs en alcohol iets doen waardoor Marvin begrijpt dat ze beter geen vrienden meer kunnen zijn. Lina, de zus van Marvin, raakt verliefd op Steven en Marvin probeert er alles aan te doen om dit te voorkomen. Maar wat is Steven van plan? Door iets in het drankje van Lina en Marvin te doen gebeuren er rare dingen.
De cast bestaat uit leden van La Tentashon Performing Arts Academy en theatergroep Pispein. Geschreven door Suhainy Serberie, winnaar van Festival Historia Nobo 2010. In samenwerking met Gibi Bacilio. Onder leiding van Albert Schoobaar, die bekend staat om zijn dramatische theaterstukken.
Zaterdag 19 november 20.00 uur
Zondag 20 november 19.00 uur
Locatie: La Tentashon
Entree: 15 gulden

Zie ginds!
De voorstelling over Sinterklaas die je niet mag missen. Een spannend verhaal over Remy, chaos op de stoomboot en het verdwenen boek van Sinterklaas.
Remy: Als jullie de pieten zijn, waar is Sinterklaas dan?
Piet: Dat is nou juist het probleem.
Piet: Sinterklaas is niet op de boot..
Remy: Wat, zijn jullie Sinterklaas vergeten?
Piet: Nou ja... vergeten...
Piet: Jij hebt gewoon die touwen niet goed vastgemaakt.
Piet: Jawel, dat heb ik wel
Piet: En ik heb 't nog gecontroleerd.
Remy: Die boot komt toch niet zomaar los?
Piet: Iemand moet die touwen hebben losgemaakt.
Piet: Wie doet nou zoiets?

Benieuwd hoe dit opgelost gaat worden?
Kom dan snel kaartjes halen voor deze voorstelling. (vanaf 6 jaar)
Zondag 27 november
Zondag 4 december
Tijd: 16.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Prijs: 10 gulden
Kaartverkoop: Teatro Luna Blou, Bruna, Albert Heijn, Drazans

Muziek

Jan Sebon & Friends
Op dinsdagavond komt Jan Sebon naar Teatro Luna Blou om een concert te geven. Dit doet hij niet alleen maar met andere grote artiesten van Curaçao. De voorstelling staat in het teken van muziek met soul. De show is een combinatie van een concert en musical theater, hier staat Jan Sebon ook om bekend. Artiesten die met hem zullen spelen zijn Pierre Dunker, Ompi Tio, Victor Mario Sosa, Ilonka Alberto en Sheila Payne.
Dinsdag 22 november 20.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

Anti X-change
Wanna step up your rapgame? Nu krijg je les van de meesters: Anti X-Change biedt workshops met bekende Antilliaanse rappers uit Nederland en Curaçaose hip hop-artiesten. Hef, Fresku, Adonis, Gikkels, Chris Strick, Oz, Pugistix, Dopie Keyz, I$ki en anderen gaan in op flow, wordplay en andere skillz. De workshops worden gehouden op 22, 23 en 24 november in Teatro Luna Blou en Youth Station in de Openbare Bibliotheek. Schrijf je in via de facebook/antixchange. De beste deelnemers in de workshops krijgen de kans om zaterdag 26 november met de artiesten op te treden bij het grote concert van Anti X-Change in La Tentashon.
Er is ook een workshop voor het maken van videoclips door Selwyn de Wind. Deze yu'i Kòrsou maakte onlangs enkele clips voor het gerenommeerde hiphop-label TopNotch. De beste deelnemers aan de videoclipworkshop gaan meewerken aan de clip die wordt geproduceerd bij de nieuwe track die de artiesten samen gaan opnemen.

Inschrijven workshops: facebook/antixchange
Prijs: 10 gulden
Kaarten voor de workshop zijn verkrijgbaar bij Teatro Luna Blou op zaterdag 19 november tussen 11.00 en 14.00 uur

De workshops vinden plaats:
22 november 17.00 - 19.00 uur en van 19.00 - 21.00 uur
23 november 17.00 - 19.00 uur en van 19.00 - 21.00 uur
24 november 17.00 - 19.00 uur en van 19.00 - 21.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou & Openbare Bibliotheek Youth Station

Anti X-change concert
Zaterdag 26 november 21.00 uur
Locatie: La Tentashon
Kaarten zijn verkrijgbaar: Teatro Luna Blou, Mensing's Caminada en Albert Heijn.
Entree: 25 gulden
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fundashon Kultivo Miksto, Miriam Sluis op 526 3129.

Soirée Française
Soirée Française, zaterdag 26 november om 20.00 uur in de Fortkerk met medewerking van de Alliance Française. Uitgevoerd door het projectkoor Viva la Musica, onder leiding van Maril Boersema. Op het programma staan het Requiem van Gabriel Fauré (1845-1924), met onder meer de beroemde sopraan-aria Pie Jesu gezongen door Jelleke Praamsma; de Missa brevis in C groot van Charles Gounod (1818-1893) en van Maurice Ravel het Chanson romanesque, met solozang van Avery Tracht. Verder uit de film Les Choristes (2004) het lied Caresse sur l'ocean van componist Bruno Coulais. Het geheel wordt op orgel begeleid door Eeuwe Zijlstra uit Groningen, die steeds onvermoede klanken en registers aan het orgel van de Fortkerk heeft weten te ontlokken. Fauré had jarenlang conventionele begrafenisdiensten op het orgel begeleid, tot hij zelf een dodenmis ging componeren, waarin hij niet zozeer de bedroefdheid wilde uitdrukken maar veeleer een gevoel van hoop in eeuwige rust. Dit is de vijfde muziekavond rond Viva la Musica, het projectkoor bestaande uit zestien zangers en zangeressen, dat al vier maanden oefent om dit concert te kunnen zingen. Het koor heeft eerder een Mozartavond verzorgd, het Gloria van Vivaldi, een avond Romantiek met onder meer Rossini en een Engelse evening. Kaartjes kosten 30 gulden, jongeren tot 21 jaar betalen 10 gulden. Kaarten zijn te koop bij Mensing's Caminada en Albert Heijn.

Nieuw & opmerkelijk

Curaçao Art Calender 2012
De Curaçao Art Calender 2012 met aquarellen van Herman van Bergen - afbeeldingen van karakteristieke steegjes, statige monumenten en eenvoudige woningen in Punda, Otrobanda, Pietermaai en Scharloo - is uit en te verkrijgen bij Mon Art Gallery en Mensing's Caminada en in Nederland via karin_vanbergen@hotmail.com.

Dutch Caribbean Art Diary 2012
De Dutch Caribbean Art Diary 2012 is uit: 74 toonaangevende kunstenaars deden mee, afkomstig uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Suriname en, voor het eerst, Barbados. De elfde editie is uitgevoerd met een appelgroene canvaskaft en bevat net als in voorgaande jaren de beknopte cv's van de deelnemende kunstenaars en gegevens van de belangrijkste musea en galeries voor moderne kunst, waarmee het weer een onmisbaar naslagwerk is geworden voor liefhebbers van Caribische kunst. De diary is verkrijgbaar in de Curaçaose galeries en boekhandels voor 45 gulden. In Nederland via karin_vanbergen@hotmail.com.

Noteert u alvast:

Avila Chamber Music Celebration
Avila Beach Hotel organiseert op zondag 18 december om 11 uur uur een kerstconcert in La Belle Alliance met liederen die meegezongen kunnen worden. De Avila Chamber Music Celebration gaat haar 5e seizoen in en zal tussen 24 en 29 januari 2012 vier concerten geven met Anne-Marie McDermott als 'Artistic Director'. Tussen 22 en 25 maart zal het Avila Chamber Music Extravaganza met Paul Neubauer als 'Artistic Director' drie concerten geven.

Driehoeksreis
Eind januari opent in Het Curaçaosch Museum een overzicht van het grafisch werk van de Leidse kunstenaar Bert Kienjet die zich in zijn werk laat inspireren door de Dutch Caribbean. Hij bezocht Curaçao in het jaar 2000 voor het eerst. Sindsdien onderzoekt hij de overeenkomsten, maar zeker ook de kenmerkende verschillen tussen zijn eigen maatschappelijke achtergrond - met name zijn geboorte- en woonplaats Leiden - en de overzeese Koninkrijksdelen. Hij kijkt vanuit zijn West-Europese roots, die teruggaan tot de 16e eeuw. Evenzeer kijkt hij vanuit zijn dagelijks bestaan als kunstenaar en als gemeentelijk beleidsambtenaar de hedendaagse Curaçaose samenleving en haar bijzondere geschiedenis. De samenhang tussen geschiedenis, cultuur en identiteit van beide samenlevingen is opzienbarend.
Het onderzoek naar die verwantschap heeft in 2010 en 2011 geleid tot een reeks etsen met de titel 'Driehoeksreis'. De reeks bestaat uit tientallen portretten van 'personages' die de driehoeksreis bevolk(t)en. Deze route van Europa via West-Afrika naar het Caribisch gebied en weer naar Europa werd in de 17e eeuw door de West-Indische Compagnie bevaren. Deze reis wordt door Kienjet als metafoor gebruikt voor de sociale, culturele en bestuurlijke beïnvloeding en banden tussen Westerse, Afrikaanse en Caribische culturen.
Soms betreft het personages die zich feitelijk op en tussen de drie continenten manifesteerden, soms gepersonifieerde cultuurdragers, soms bestaande figuren die een grote of kleinere rol spelen/gespeeld hebben in het grote geheel van cultuuroverdracht en identiteitsbevestiging. Door het groepsgewijs tonen van de portretten worden verhalen zichtbaar, wordt een hernieuwd combineren en vergelijken mogelijk. Een moreel oordeel over de impact van de driehoeksreis op de huidige samenleving laat Kienjet daarbij aan de kijker over. In Het Curaçaosch Museum zal de serie Driehoeksreis in zijn geheel getoond worden.
Vanaf 21 oktober, op vrijdag zes weken lang, alvast een voorproefje van dit bijzondere kunstwerk op Caribisch Uitzicht, voorzien van korte onderschriften door Kienjet zelf.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

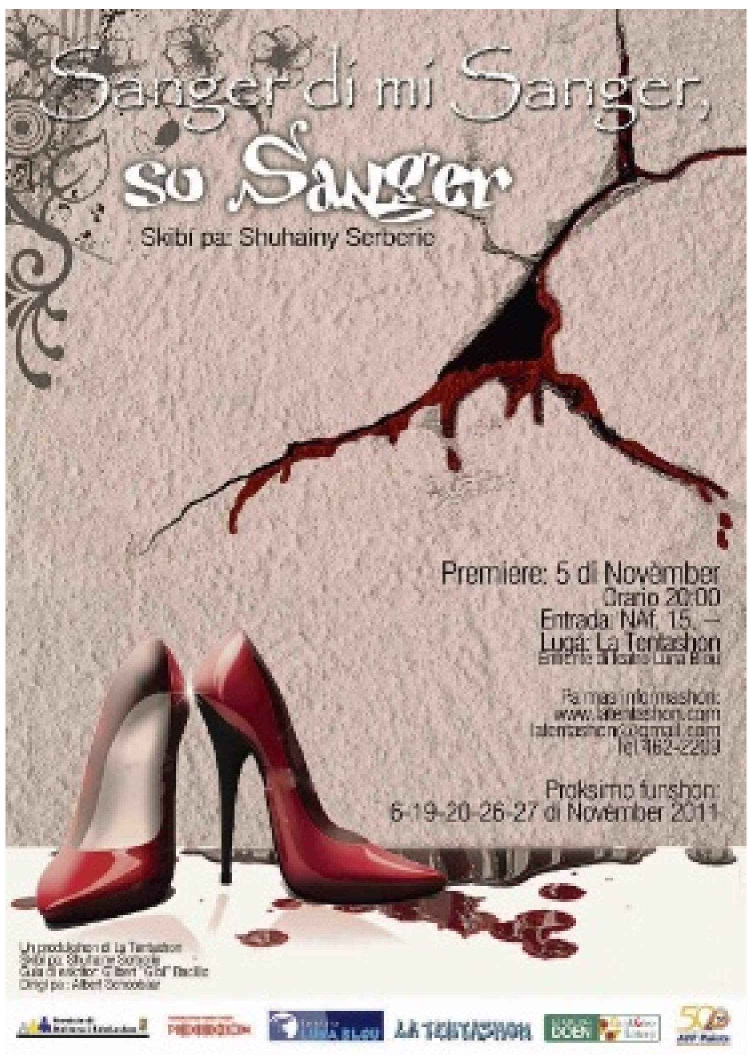

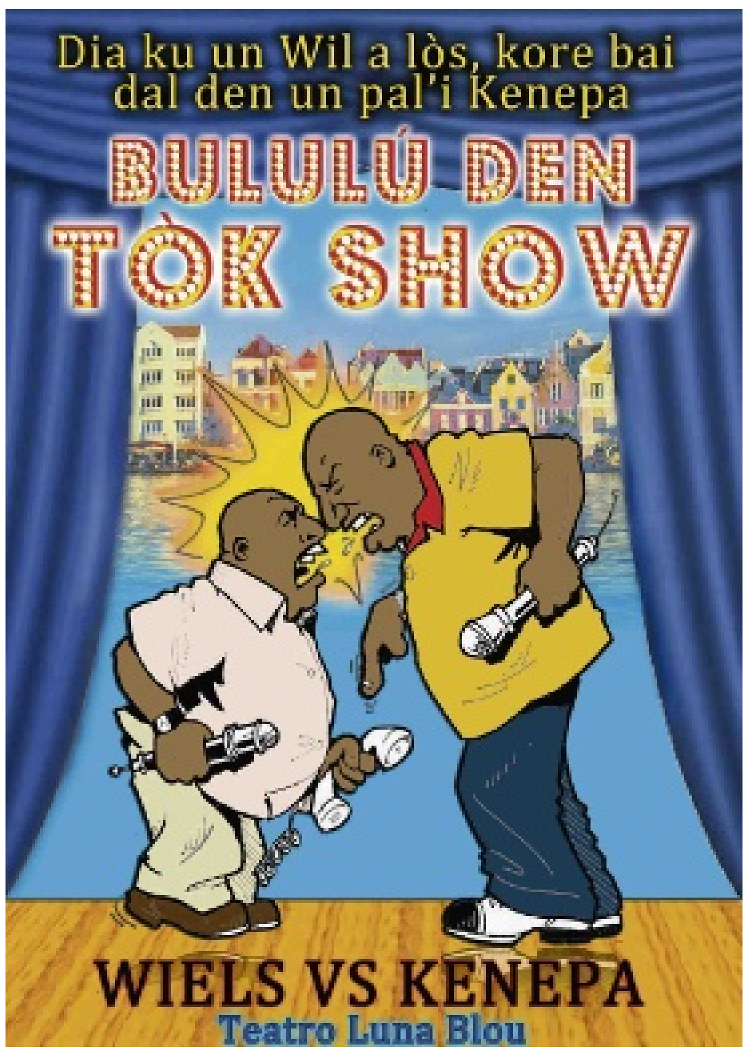

'Verslag van een landing'

Glas-in-loodramen met taferelen van Brabantse en Achterhoekse kerken, bronzen borstbeelden van fier naar boven blikkende, inmiddels allang 'hemelende' roomse religieuzen, matglanzende plavuizen op lange gangen gestut door kunstig neogotisch boogwerk, waardoor gehaaste medici hun weg zoeken naar een volgende reparatie.

Tekst: Hans Vaders

Ons lokale ziekenhuis getuigt eigenlijk van een wat onwereldse afstandelijkheid uit een ver vervlogen, bijna vergeten tijd toen de pastores nog echte pronte priesters waren die gewapend met een goede, stichtelijke babbel en minzaam knikkend naar het gedweeë kerkvolk, in hun wijde, zwarte, in de wind uitwaaierende rokken door de straten van Otrobanda flaneerden. Hun taak en streven is reeds lang geleden overgenomen door de specialisten, de mannen in de witte jassen, die, een stethoscoop als een boetekoord om de hals met injectiespuit en scalpel op hun eigen eigenzinnige wijze de duivel uitbannen. En niet te vergeten zijn er de zusters, nee, geen zachtaardige nonnen meer, maar wel even streng, toegewijd en bekwaam.

Met draden gekoppeld aan allerhande apparatuur, wat infusen en geketend aan een drain die via de oksel naar de linkerlong loopt, tonen de warme nachten zich buitengewoon lang en bizar. De buis van de sonde trekt bij iedere beweging de opstandige gevangene van het bed, terug op de kussens. De nacht lijkt aan de Vietcong toe te behoren die vanuit duistere onderaardse tunnels komt aangekropen en mijn denken beheerst in een wonderlijk, maar ook enigszins angstaanjagend kleurenspektakel; ik speel de hoofdrol in een felle overbelichte film die het smalle bed naar alle kanten in duizeling doet wentelen en kantelen.

Enfin, ik ben zware pijnstillers nu eenmaal niet gewend en compleet gedesoriënteerd wordt in mijn troebele ogen de kleine overzichtelijke kamer in het ziekenhuis tot een groot machtig en dreigend imperium van schimmen dat zweeft en pulseert in mijn hoofd. Voilá, dit moet dus het 'multicolored beast' van Neil Young zijn, de 'apocalyps now' van Marlon Brando, het surrealisme van Salvador Dalí, en bovenal de bittere, pijnlijke en hallucinerende nasleep van een landing.

Alles neemt zijn tijd en keer, ik leef voorlopig in gedwongen isolement in gezelschap van mijn chiwhawha, met een mooie blik op grote in wind en regen ruizende palmen, de keurig gesnoeide heggen van het Kurá Hulanda hotel, de natte kleurrijke Willemstraat en in de verte de contouren van de Julianabrug met de langssnellende politiewagens en ambulances met hun zwaailichten en snerpende sirenes op weg naar het antieke hospitaal. Dat uitzicht vanaf mijn balkon was er natuurlijk altijd al, maar wordt nu totaal anders beleefd als in een déjà vu en in een vertrouwde sfeer die je een zekere mate van vrijheid zou kunnen noemen. Dit blijft voorlopig mijn beperkte wereld waarin het opstaan na de nacht nog steeds zeer pijnlijk aanvoelt en 'gewone' dagelijkse beslommeringen opeens van zeer complexe aard en cruciaal belang blijken te zijn.

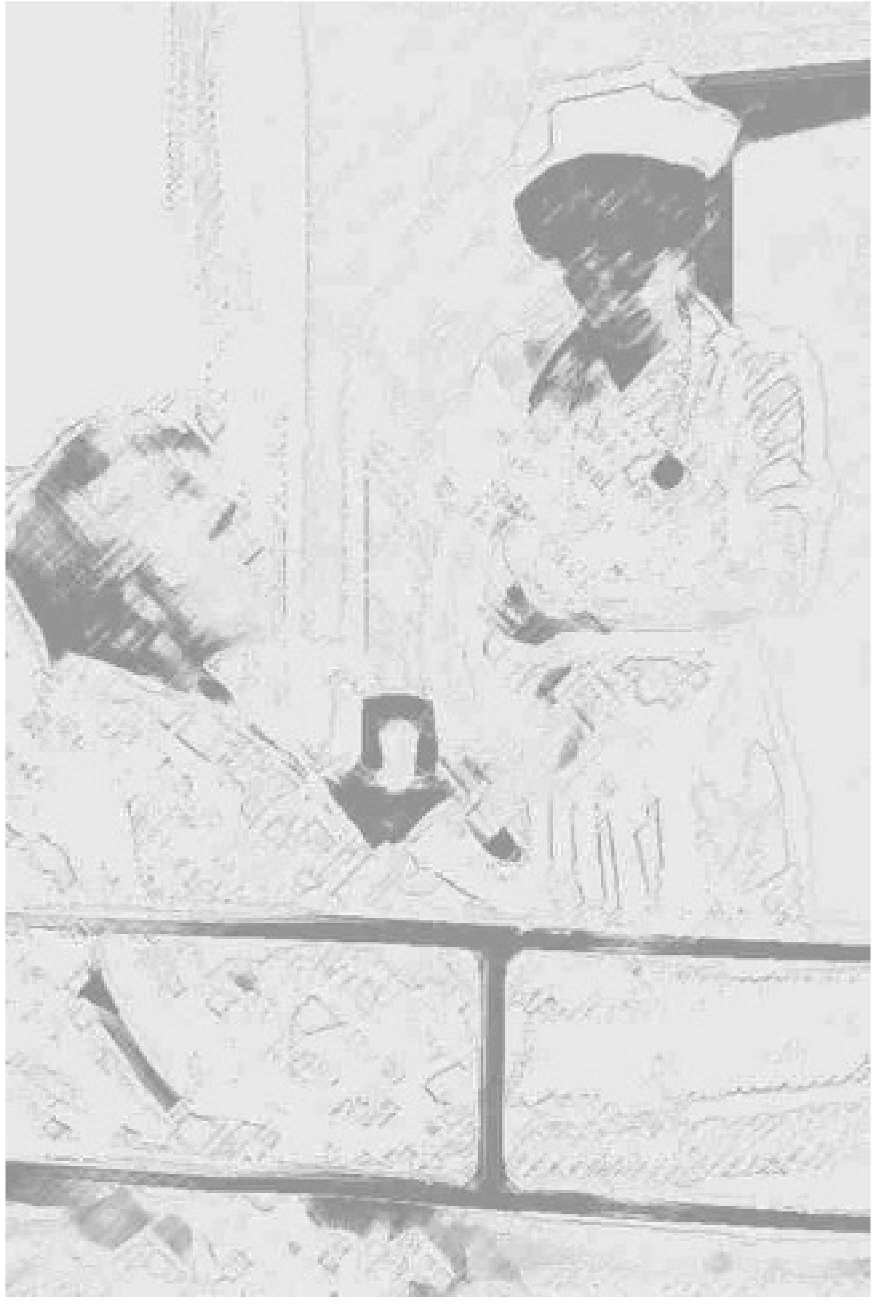

Terug naar de basis, het opnieuw hervinden van het leven. Planning is het sleutelwoord. Het uitdenken van een dertigtal eenvoudige trucs per dag, want alle gerei staat weliswaar op z'n vaste plaats, maar reikt te hoog of is net even te ver weg, de koelkast draait verkeerd open en het maken van een kopje koffie in de ochtenduren neemt met de snelkoker ruim een kwartier in beslag in plaats van de gebruikelijke drie minuten. Met mijn bureaustoel op wielen toer ik met grote snelheid, als in een ver verleden met de sportauto op Highway 62, door mijn appartement, want mijn rechterbeen functioneert ter hoogte van de dij niet naar wens: de invalide van de Frederikstraat. Daar heb je geen elektronische enkelband voor nodig om mijn voorzichtige bewegingen te controleren die niet veel verder reiken dan de deur. Mijn gezonde uiterlijk is slechts schijn, klatergoud.

'Wat doe je nou zo'n beetje de hele dag', vroeg een vriend van mij belangstellend tijdens het bezoekuur in het ziekenhuis. 'Veel lezen, een beetje internetten zeker?' Ik kon hem dit maar moeilijk uitleggen in een omgeving waar je lot tot op het halve uur nauwkeurig gepland, maar toch ook weer ongewis kan zijn. En informatieve vragen worden niet bepaald op prijs gesteld heb ik de indruk. 'U noemt zich eigenwijs', zegt de zuster ietwat bestraffend. 'Nu, dat is toch wel aardig, dat zeggen niet veel mensen van zichzelf.'

Ja, wat doe ik hier eigenlijk? Niets bijzonders, het luisteren naar de buiten de dikke muren gestaag neerstromende regen, het verveeld kijken naar de reeds verdoofde patiënten die naar de operatie- of verloskamer worden gereden, de dagelijkse wasbeurt, de nieuwe frisse operatiejurk en kraakheldere lakens, de kannen thee, de vele glazen juice, de bezoekuren, de prikken om de bloedsomloop gaande te houden, de röntgenfoto's, de drain die minder goed werkt, de medicatie drie maal daags, het opnemen van bloeddruk, temperatuur en polsslag - ook in het holst van de nacht - en de totale ontluistering van de mens wanneer je op eigen verzoek met drain en al ontkoppeld dient te worden van het veilige maar te kleine bed, 'waarom ligt u toch altijd zo scheef', om achter gazen gordijnen je behoefte te doen. Dat laatste probeer je zoveel mogelijk te vermijden en vergt zodoende opperste concentratie. Afleiding genoeg dunkt me. Het etmaal biedt de patiënt als basisregel als een baby voedsel, slaap en ontlasting en als toegevoegde waarde in de meeste gevallen, lichamelijk ongemak.

Dit alles betekent per slot overleven in de meest strikte zin van het woord in een toch wel vijandig regime dat als een junta zegt het beste met je te menen, een door en door gereglementeerd artificieel eiland in Otrobanda dat als subject nooit het jouwe kan en mag zijn daar alles voor je wordt gestuurd en beslist en enige inspraak absoluut uit den boze is.

Een ziekenhuis is maar een vreemd hotel met volledige service, een rode alarmknop en drie zoutloze maaltijden per dag. Dit all inclusive hotel hanteert ook verschillende prijsklassen, maar verder loopt iedere vergelijking met zo'n luxe resort mank. Je boekt er gemakkelijk in, soms vrijwillig, soms word je er naartoe gevoerd in een wagen met een zuurstofkapje op zonder de intentie te hebben gehad op reis te willen. Des te moeilijker wordt het echter om het statige pand te verlaten: het Hotel California-syndroom in optima forma.

Het moet vijf uur in de middag zijn geweest en alles was donker om mij heen. Behalve die hinderlijke flitsende lichten die zorgden voor een opkomende sensatie. Enige claustrofobie is mij niet vreemd. Ik had het koud, kreeg het steeds kouder op de stalen tafels in de airco. Een chirurg sneed in mijn oksel en plaatste en passant een drain. Ik voelde me tijdloos, weggeleid in een wereld van paranoia. 'Ja', zegt een specialist een paar dagen later tijdens een kortstondig bezoek, 'aan al die slangen en de drain kan ik niets doen. Laten we maar zeggen dat dit de huidige stand van zaken in de medische wetenschap is.'

'Kijk meisjes', legt de hoofdzuster uit terwijl ze het bebloede verband er routineus vanaf scheurt en daarna met een scheermesje mijn borsthaar onder handen neemt. 'Zo desinfecteren we zo'n wond. Wat alcohol, een compres en klaar is kees.' De jonge verpleegsters rond mijn bed staren met grote ogen. Een enkeling blikt een beetje angstig naar de grond. Het ziet er inderdaad niet uit met zo'n pijp die je lichaam ontmaagd. Als dat maar goed gaat. Maar het gaat goed, al moeten er weer nieuwe foto's gemaakt worden.

Mijn kamergenoot, ex-hoofd van onze douane, ziet het met kurkdroge tong allemaal wat meewarig en lijdzaam aan. Hij zou die ochtend een by pass krijgen, maar is nu, in de namiddag nog steeds niet opgehaald. Hij moet nuchter blijven, dus na uren wachten smacht hij naar enig vocht. Het zij zo, tegengestelde belangen. Ik moet juist volgens het schema van de zusters veel drinken, liters water, thee en juice en dit aldus genoten drankfestijn wordt nauwkeurig in het dagelijkse logboek genoteerd. Ik heb met de sympathieke ambtenaar in ruste te doen, vooral nu blijkt dat zijn ingreep een paar dagen is uitgesteld.

De behandelend chirurg komt buurten. Hij maakt een aanschouwelijke tekening van de longen en legt uit dat de wand van de thorax nauw moet aansluiten op de wand van de longen. Daar is dus nog wat ongerief mee en dat moet verholpen worden. Een kordate dame komt mij mijn nieuwe vriend de Coach 2 brengen, een nuttig martelinstrument met getallen erop waarin je middels een soort van slurf ruim lucht moet inademen. Kortom, dat apparaat werkt en ik gebruik het ieder kwartier een paar maal. Veel lezen, internetten? Nee, je wordt van vroeg tot laat wel beziggehouden als in een duur gerenommeerd vakantiedorp. Alleen het surfen, boogschieten en de barbecue ontbreken op het programma.
Het valt beslist af te raden, jeugdige lezers met enige bravoure, om onderstaande schokkende scène thuis na te spelen: namelijk dat bewuste actiemoment van de hulpeloze paratrooper wiens parachute op D-Day boven Normandië helaas niet openging. Het harde beton voor de kerk transformeerde hem in een tel tot een kruis op het kerkhof.

Zo moet ik ook zijn geland, vijf meter recht naar beneden door een gapend gat van door regen en zon aangevreten vermolmd hout. Mijn horloge, een rode Swatch, deed het, zoals het horloge van geletruidrager Wim van Est na een zware val in een ravijn in de Tour de France, achteraf ook nog. Het had met mij bij nader inzien veel en veel erger uit kunnen pakken. Carpe diem, ik pluk de dag.

Eén gebroken rib per afgelegde meter is geen slecht resultaat voor een amateur en mijn longen functioneren - meen ik - blijkbaar weer naar behoren, bloeduitstortingen genezen met de tijd. Hoewel immobiel, mijn rechterheup werd bij nader inzien ook het stiefkind van de rekening, ben ik liever tijdelijk immobiel. De foto's moeten nog gemaakt worden. Precies, in die mij nu zo vertrouwde schimmenwereld van Neil Young, Marlon Brando en Salvador Dalí.

Leesvoer

Heb jij al een foute man?

Het derde boek van Esther Jacobs gaat over de leuke kanten van foute mannen (type player, versierder). Jacobs woont deels op Curaçao en leerde hier haar eigen 'foute man' kennen. In een openhartig boek geeft ze een kijkje achter de schermen van zo'n relatie.
Het is geen slachtofferverhaal geworden. Integendeel. De foute man kan heel leuk zijn, aldus de schrijfster, mits je maar stevig in je schoenen staat en weet wat je wilt.
De centrale vraag is: kies ik voor zekerheid of voor avontuur? Ze interviewt foute mannen om inzicht te krijgen in hun avontuurlijke aard, maar vraagt zich ook af of de spreekwoordelijke 'saaie boekhouder' wel zo betrouwbaar is. Ook 'foute vrouwen' komen aan bod.
Esther Jacobs schreef eerder 'Wat is jouw excuus' en 'Wat is jouw droom'. Ze werd bekend door haar inzamelingsactie 'Coins for Care', met een opbrengst van 16 miljoen, rond de invoering van de euro in Nederland. Op zaterdag 3 december tussen 3 en 5 uur houdt ze bij Bruna Zuikertuin een boekpresentatie/signeersessie.

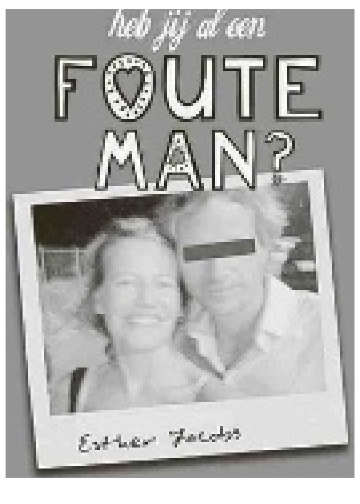

Titel: Heb jij al een foute man?
Auteur: Esther Jacobs
Uitgever: A.W. Bruna uitgevers
ISBN: 978 90 299 9935 6

Ars Poëtica

Een moeizame geboorte

Woorden, letters
flarden van zinnen,
wriemelend als mieren
binnen in mijn hoofd.

Gillend en fluisterend
duwend en stompend
schreeuwend en kermend,
ze willen eruit!

Halfafgemaakte, ellenlange dialogen
delven steunend het onderspit
tegen hoogdravende, nietszeggende tirades.

De spanning blijft stijgen
diep binnen in mijn hoofd.
Het bloed gaat tekeer
een chaos, dat is het,
een zoete, allesoverheersende pijn.

Haal adem, diep adem
climax en ontlading
gejuich en gejubel
tranen van ontroering.
Het is weer gelukt!
De moeizame geboorte
van een bijzonder gedicht.

Ilse Schoobaar-Anthony

Milieu

Toxische 'hotspots' dodelijk

Toxische vervuiling tast wereldwijd de gezondheid van meer dan honderd miljoen mensen aan. Gemiddeld leven ze maar liefst 12,7 jaar minder, blijkt uit het jaarlijkse rapport van het in New York gevestigde Blacksmith Institute. Grote boosdoeners zijn kwik en lood.

Het zijn niet in de eerste plaats natuurlijke ziekten maar wel giftige stoffen in het milieu die ons ziek maken en onze levensduur verkorten. Giftige stoffen als lood, kwik, chroom, radio-isotopen en pesticiden zijn het werk van de mens. "De cijfers hebben ons verbaasd", zegt Bret Ericson van het Blacksmith Institute, een kleine organisatie die jaarlijks een rapport publiceert over de ergste vervuiling in de wereld.
Minstens 100 miljoen mensen worden door giftige stoffen getroffen, stelt hij na onderzoek van 2000 vervuilde sites in 47 landen. Veel van deze plaatsen liggen in dorpen en steden, allemaal dicht bij de mensen. "En er zijn nog duizenden soortgelijke plaatsen", aldus Ericson.

Vietnam en Nigeria
Samen met het Groene Kruis Zwitserland geeft de ngo advies aan landen zoals Vietnam. "Een groot deel van de Vietnamese economie steunt op dorpen waar industriële activiteiten op informele basis gebeuren, denk maar aan kleine hoogovens voor aluminium", legt hij uit. "Hier zien we verschrikkelijke gezondheidsproblemen door de uitstoot. We zoeken met de regering naar oplossingen."
Beide organisaties nemen ook het voortouw bij schoonmaakacties, zoals in het Nigeriaanse Zamfara, waar meer dan vierhonderd kinderen stierven aan loodvergiftiging en duizenden anderen hersenschade opliepen. De Nigeriaanse dorpelingen verpulverden stenen om gouderts te vinden, maar wisten niet dat die ook zeer hoge dosissen lood bevatten. Kinderen ademden het loodstof in dat zich over de hele gemeenschap had verspreid.

Kwik
Een ander gevaar dat samenhangt met de ontginning van goud, is het gebruik van kwik. "Naar schatting een derde van alle kwik in het milieu komt hiervandaan", verklaart Stephan Robinson van het Groene Kruis Zwitserland. "Voor elke gram goud belandt er 2 gram kwik in de omgeving."
Kwik is net als lood een chemisch element dat niet wordt afgebroken en voor eeuwig in het milieu aanwezig blijft. Door de hoge

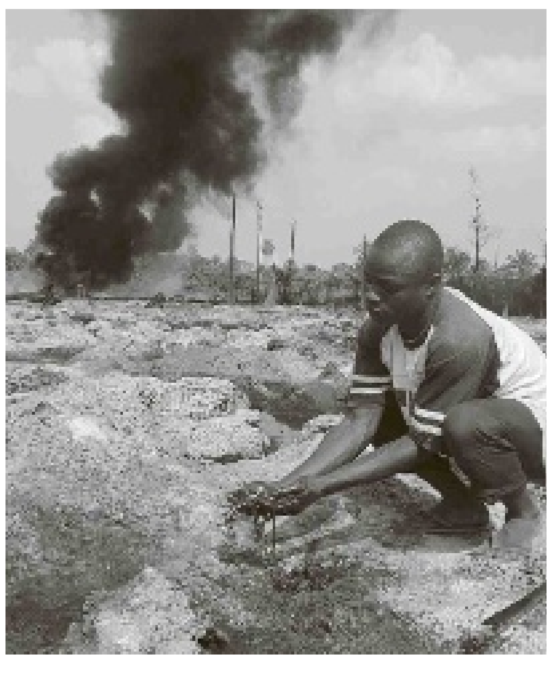

goudprijzen komen arme mensen in Afrika, Zuid-Amerika en Azië in de verleiding om kwik te gebruiken als effectief middel om goud te onttrekken aan grond en stenen. Er is weliswaar een wereldwijd verdrag in de maak om de productie en het gebruik van kwik aan banden te leggen, maar dat is pas voor 2013. Bovendien zal het moeilijk worden om het verdrag in afgelegen plaatsen te laten naleven.
Door de stijgende vraag naar allerhande metalen werken meer mensen in slechte omstandigheden waarin ze meer afval produceren. Dat afval is dikwijls giftig, wat de mijn- en verwerkingssector wereldwijd tot een van de belangrijkste oorzaken van vergiftiging maakt, aldus het rapport.

Toxische hotspots
Vervuiling wordt nog vaak beschouwd als een milieuprobleem, met weinig aandacht voor de impact op de gezondheid. Daarom hebben Blacksmith en het Groene Kruis Zwitserland als eerste een manier bedacht om de levensverwachting te berekenen van mensen in een toxische hotspot. Uit hun voorlopige berekeningen blijkt dat deze mensen gemiddeld 12,7 jaar minder oud worden. Ze zullen nu de methode gebruiken om de gezondheidsimpact van alle vervuilde sites in hun databank te becijferen, zodat er snel geld kan worden losgeweekt voor de schoonmaak van deze plaatsen. "We hebben veel smerige sites ontdekt, maar hebben de financiële middelen niet om er iets aan te doen", besluit Ericson.

Spotlight op dieren

Schijnzwangerschap (2)

Vorige week heeft u kunnen lezen dat een dier na de loopsheid het hormoon progesteron gaat produceren waardoor het dier lichamelijk denkt dat het zwanger is (ongeacht of ze gedekt is). Wanneer ze niet gedekt is, maar het lichaam progesteron blijft maken en dus blijft denken dat het zwanger is, spreken we van een schijnzwangerschap en dit kan een lastig probleem zijn.

Tekst: Margot Hack

De teef kan de volgende 'symptomen' laten zien:

- nesteldrang
- moederen over levenloze objecten
- melkgeven
- dikke buik
- ze kan zelfs gedrag vertonen alsof ze aan het bevallen is.

Sommige teven zijn erg gevoelig voor de hormonale veranderingen tijdens hun cyclus. De diagnose voor een schijndracht wordt gemaakt op geschiedenis (het verhaal van de eigenaar) en lichamelijk onderzoek. Bloedonderzoek wordt niet vaak gedaan en is meestal niet zinvol. De truc is om symptomen van dracht te vinden in een hond die niet drachtig is. Symptomen worden meestal zichtbaar tussen de zes en twaalf weken na de oestrus.

Behandeling
Als de symptomen mild zijn is het niet nodig om te behandelen en zal het probleem vanzelf binnen drie weken oplossen. Het kan een goed idee lijken om de borsten met warme compressen te behandelen om melklekkage in huis te voorkomen, maar het is belangrijk om te onthouden dat elke aanraking van het borstweefsel de melkproductie stimuleert. De borsten moeten dus zo min mogelijk aangeraakt worden. Als de hond er zelf veel aan likt, kan het nodig zijn om haar een kraag om te doen, zodat ze er niet meer bij kan.

Als er een agressievere aanpak nodig is, kan er een diureticum (vochtafvoerend medicijn) toegediend worden. Het idee is dat lichte uitdroging de melkproductie zal stoppen. Deze methode is potentieel gevaarlijk en niet snel aan te raden.

Ook de toediening van hormoonpreparaten heeft meestal niet het gewenste effect. Meestal zal na het beëindigen van deze therapie de schijndracht is volle hevigheid weer terugkeren.

Hormonen die de melkproductie remmen zijn ook nog een mogelijkheid, maar het risico daarbij is dat deze ook abortus kunnen opwekken, dus het is heel belangrijk om zeker te weten dat het dier niet drachtig is. Om zeker te weten of de hond echt drachtig (of niet) is, kan er vanaf vier weken gekozen worden voor een echo.

Het kan een goed idee lijken om een teef tijdens de schijndracht te steriliseren omdat tijdens de sterilisatie de ovaria (eierstokken) weggenomen worden die het corpus luteum dragen dat verantwoordelijk is voor de schijndracht. Helaas zal dit niet het melkproducerende hormoon prolactine remmen, want dit wordt geproduceerd in de hypofyse (in de hersenen). De schijndracht kan hierdoor juist verlengd worden.

Beter is het om het vanzelf over te laten gaan en met een na de schijndracht wel te steriliseren, want de kans is groot dat deze teef na de volgende loopsheid dezelfde verschijnselen zal hebben.

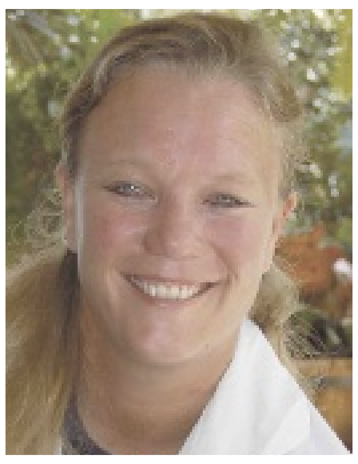

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Reef Care Curaçao
KUIDA REF KORSOU
Alarmnummer tel.: 569-2099
(24 uur bereikbaar)

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Inwoonster van Parijs; 8. windrichting; 11. loot; 12. halsbont; 13. kledingstuk; 14. dwarsmast; 16. clown; 18. droog; 19. muzieknoot; 20. boom; 22. met ingang van; 24. boogbal; 25. berg op Mindanao; 26. grootmoeder; 28. aandeelbewijs; 30. steilte; 31. bevel; 33. visie; 34. voegwoord; 36. amusementsprogramma; 37. uitgestorven vogel; 38. toeschouwer; 40. water (Fr.); 42. edel; 45. nakomeling; 46. gewas; 48. losplaats; 50. maand; 51. deel van een dak; 52. sprookjesfiguur; 54. klein kind; 55. bijwoord; 56. Engelse bevestiging; 58. lofdicht; 60. rund; 61. dwaas; 62. doorwaadbare plaats; 64. bid; 66. stad in België; 67. verhinderen.

VERTICAAL:
1. Leuze; 2. muzieknoot; 3. rivier in Oostenrijk; 4. deel van een boom; 5. getijde; 6. zandheuvel; 7. achter; 8. knoest in hout; 9. boom; 10. overwinning; 13. baan; 15. berg; 17. mollengang; 18. Spaanse eretitel; 19. verspieder; 21. sporenplantje; 23. werk van een vakman; 24. lokvogel; 25. indien; 27. graveur; 29. zijde van een schip; 30. kip met kuikens; 32. zijrivier van de Rijn; 34. groet; 35. waterbekken; 38. woestijndier; 39. steen; 41. uitroep van pijn; 43. doek; 44. toveren; 46. Grieks eiland; 47. god (Lat.); 49. tweetal; 51. troefkaart; 53. bijbelse figuur; 56. Tibetaans rund; 57. ondergang; 59. roem; 61. muzieknoot; 62. persoonlijk vnw.; 63. lidwoord; 65. soort slee.

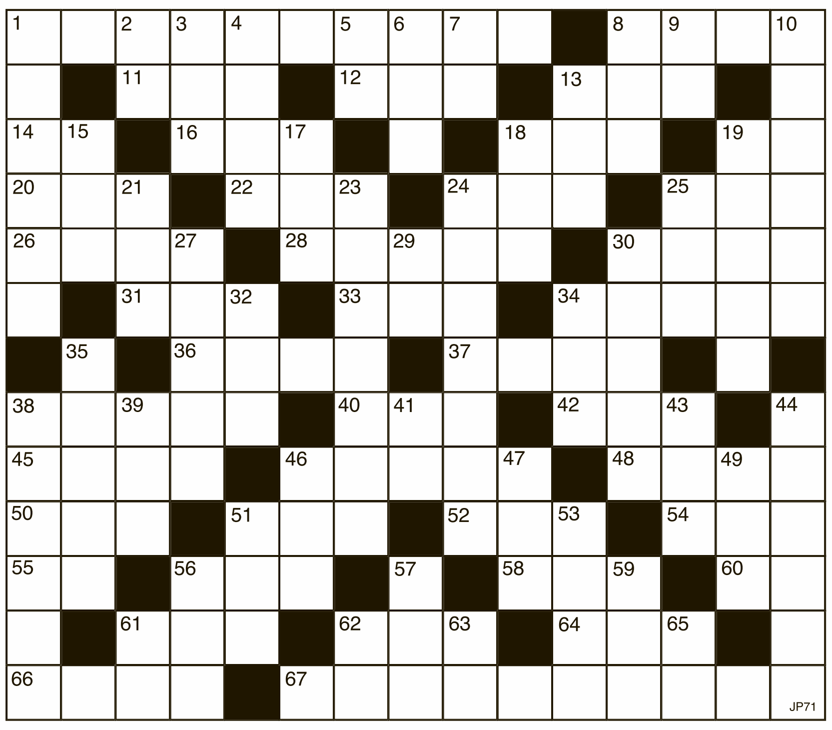

JP71

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Toon Kokx
Ierlandstraat 6
Aruba

Rubia Gijsbertha
Jongbloedweg 82
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

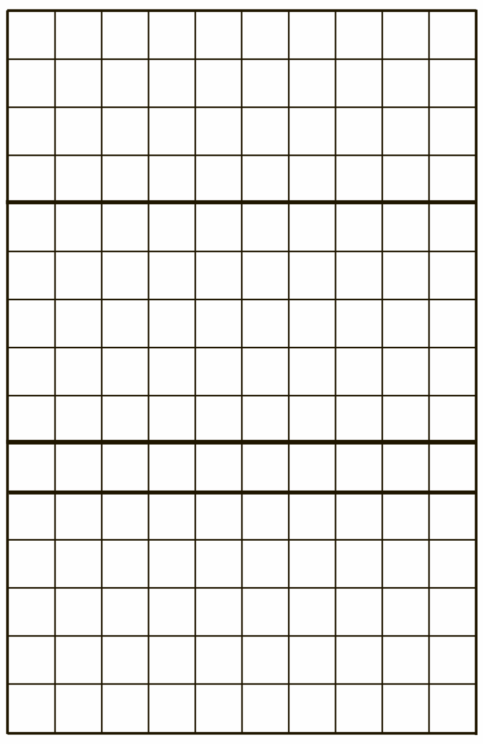

1. Vertaler, hoofddeksel, blok met rolschijf;
2. ontkenning, houtsoort, vanwege;
3. vergiffenis, voor het gerecht roepen, aantekenboekje;
4. muziekinstrument, brok aarde, vogel;
5. lastdier, uitzoeken, watersport;
6. verbond, roeischip, naar;
7. cijfer, heester, veeleer;
8. trots, wrok, venijn;
9. deel van de hals, voetgewricht, ieder;
10. gespitste mond, viseter, kolffles.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

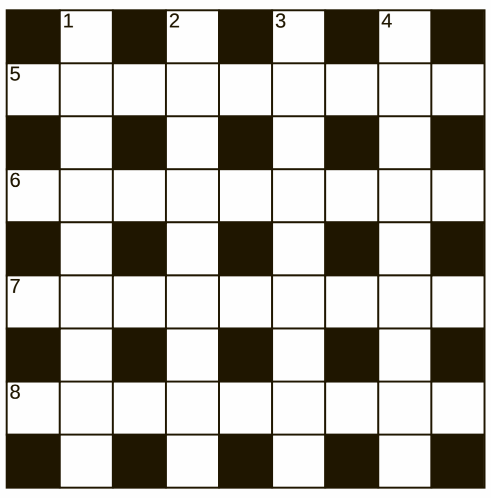

HORIZONTAAL:
5. Die roept omdat het moet (6);
De ondergang van een bolleboos? (8);
6. Een paard bederft ervan (8);
Drank die weer de nadruk krijgt (4);
7. Wat zijn ze mooi als ze geweld gebruiken!; (7)
Lat die door een behanger wordt gebruikt (6);
8. Niet smerig, wel voornaam (4);
Ontvangt prijzen die minder worden (7);

VERTICAAL:
1. Troep vogels voor de aardigheid (6);
Ademoze vliegroute (8);
2. Door selecteren gaat de melk klonteren (8);
Uitgelokt verblijf (4);
3. In de kroeg laat het volk een ontkenning horen (8);
Die kolk gaat niet op (4);
4. Picasso maakt vader verlegen;
Kruimelig worden in de tuin (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

N T K I N T E O P S E K A
E H A O B I R D R N L U S
G C IJ A H L G E I U T K L
A A E T M U A H T I E E A
R R A N E I C D E L F L B
D P I H U A L T K D E E F
A J R S M B I K M E H K W
N E O G T N I O E U V U S
V E A P E O O R L E E E R
T A V C P R C P T E Z E R
Z L S E H E Z R N E V G U
O B E C G A R S A I R N U
O L S I A T E L U A P E R
I E E M F N E T E W T R E
B E D A H C S S A L G T V
S N A G L E B B O N K S O

Apathie
Aristocraat
Balsa
Behulpzaam
Beschroomd
Bladkever
Dragen
Epaulet
Eretribune
Fielt
Fleur
Geven
Glasschade
Jopper
Knobbelgans
Kukeleku
Obsceniteit
Overuur
Pracht
Skelter
Sneeuw
Spoetnik
Streng
Stuiver
Verheugd
Weten
Zaagmachine
Zeeklimaat

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

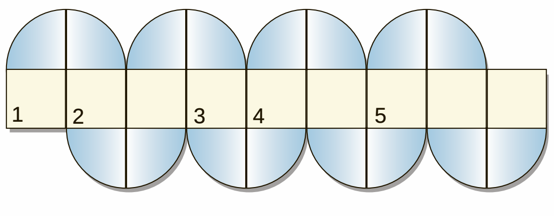

1. Zuurstofmodificatie; 2. vertegenwoordiger van de paus; 3. filmopname; 4. niet voorgoed; 5. duikelen.

© Puzzelland/111119

SUDOKU

				9	8		3	
		6	2		5			7
	8			7		2		
5		2						4
		4				8	5	3
	6		1					
1	5			3		9		
6								8
8			7	2	1		6	

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

4	3	8	2	1	9	7	5	6
1	6	7	8	5	4	3	9	2
2	5	9	3	7	6	1	8	4
9	7	4	1	6	3	8	2	5
8	1	6	5	2	7	9	4	3
3	2	5	9	4	8	6	1	7
5	8	2	6	3	1	4	7	9
6	4	1	7	9	5	2	3	8
7	9	3	4	8	2	5	6	1

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Stram; 5. sak; 8. smook; 12. pee; 13. althobo; 16. hui; 17. al; 18. mooi; 19. kolf; 21. ze; 22. nete; 24. opbod; 26. loon; 28. red; 30. tas; 31. sir; 32. edison; 35. elkeen; 37. op; 38. paraplu; 39. ge; 40. blavet; 42. figaro; 45. non; 46. een; 48. sen; 49. ergo; 51. inleg; 53. roze; 55. ma; 56. sado; 58. nipa; 60. eg; 61. era; 63. sordino; 65. ego; 66. lesse; 67. moa; 68. etsen. VERTICAAL: 1. Spanne; 2. tele; 3. re; 4. mao; 5. stipt; 6. ah; 7. kokos; 8. sol; 9. oh; 10. ouzo; 11. kienen; 14. loo; 15. bod; 18. mees; 20. flik; 23. tripang; 25. bagatel; 27. oregano; 29. dopen; 31. sluis; 33. dol; 34. nat; 35. elf; 36. eer; 40. boemel; 41. voos; 43. gera; 44. oregon; 46. enorm; 47. nenia; 50. rare; 51. ido; 52. gin; 54. zege; 57. ase; 59. poe; 62. as; 64. do; 65. es. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Portaalfa; 6. peddelens; 7. loonstopa; 8. kepenning. Verticaal: 1. Bolerover; 2. studenter; 3. panlatent; 4. afknijpens. Anagram: kies-sjeik-Jetski; verf-veraf-Afvoer; meet-meute-Menuet; rage-garde-Bedrag; rond-radon-Onraad; riem-ritme-Ruimte; deel-slede-Elders; teil-latei-Tralie; nest-etsen-Tevens; flat-tafel-Elftal. Gevraagd woord: JAMBORETTE
Woordzoeker: SPROOKJESLAND Puzzelslang: 1. Aria; 2. apenpak; 3. koel; 4. lokeend; 5. dineren. Het sleutelwoord luidde: AANKLEDEN

‘Eten uit Ambon’

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Een ooggetuigenverslag. ‘Het laatste deel van de tocht naar de tempayang keramat, de urn die nooit droog staat, brengt ons langs acuba’s, planten met rode bladeren, labutians, die lekkere komkommerachtige vruchten heeft, kedihu’s, beukachtige struiken die het pad markeren, prachtig bloeiende hibiscusstruiken en uiteraard cenkeh, kruidnagelbomen, de specerijen die eeuwenlang deze eilanden hun naam hebben gegeven, zo zelfs dat volgens oud recht een cenkeh-dief gedood mocht worden als hij betrapt werd’ (…)
‘De lucht is ijl. Dicht bij de top van de Serimau ontmoetten we een boer die grote klapperbollen met gegiste klappermelk op een pikol met zich meedraagt. We drinken er wat van. Het smaakt tussen zuur en bitter in, met een pepermuntachtige nasmaak’ (…)

Een verslag uit 1993 over Ambon en opgetekend in het boek ‘De Verliezers’. Auteur, Ger Vaders, stond die 2e december 1975 in Wijster in de doorgang van twee compartimenten van een gekaapte trein en hij zag de Ambonese kapers huilen na de executie van een passagier. Vaders in Ambon toentertijd op zoek naar het waarom, de magie, de vooroudervererering en de demonen uit Assen. En naar het eten op Ambon, waar letterlijk rijp en voedzaam alles van de bomen en struiken te plukken viel.

Momenteel zijn cassave en sago de belangrijkste producten, maar er wordt ook veel suikerriet, broodvrucht, koffie, cacao, peper en katoen verbouwd. Het lokale dieet wordt aangevuld met datgene wat de jacht met zich meebrengt en de visvangst. Nootmuskaat en kruidnagelen, specerijen waar de vroegere kolonisatoren Portugal, Engeland en de Verenigde Oost-Indische Compagnie, deze laatste partij had op Ambon voor de stichting van Batavia lange tijd haar hoofdkwartier, hele oorlogen over uitvochten, worden nu slechts gezien de mondiale vraag gelimiteerd geproduceerd.

Het ging er in die tijd onderling nogal grof aan toe. Zo werden Engelse handelaren in 1623 gemarteld door dienaren van de VOC. In 1654 vroeg Oliver Cromwell aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden ter compensatie voor wat hij noemde de ‘Ambon Massacre’ de som van 300.000 gulden. En in 1673 schreef de dichter John Dryden de tragedie Amboyna; or the Cruelties of the Dutch to the English Merchants.
‘Hotel Beta blijkt een artifact uit prehistorische hoteltijden. Elke ochtend staat er op het tafeltje op de buitengalerij een trommeltje dat de mieren moet buitenhouden en een thermosfles met koffie. Het trommeltje bevat het ontbijt: twee dubbele boterhammen met chocoladehagelslag en een stukje koek’ (…)

Bergachtig, van vulkanische oorsprong, met vele snelstromende rivieren en beken, tropisch regenwoud, warmwaterbronnen, uiterst vruchtbaar, 775 vierkante kilometer, dat is Ambon, het belangrijkste eiland van de Molukse Archipel in de Banda Zee. Gescheiden door diep water van Azië en Australië is het in de oertijd nooit onderdeel van deze continenten geweest.

Als gevolg van dit isolement heeft Ambon maar weinig zoogdieren, maar vogels in overvloed evenals vlinders en schelpen. Tot voor kort was er ook een levendige handel in de schilden van zeeschildpadden die met scheepsladingen tegelijk naar het buitenland werden geëxporteerd.

Het wilde in eerste instantie ook helemaal niet bij het onafhankelijk geworden Indonesië horen en het eiland was dan ook de plaats van een revolte tegen de regering in Djakarta waarna in 1950 een eigen staat werd uitgeroepen, de Republiek der Zuid-Molukken. En dat werd in Nederland later ook het probleem van de opvangkampen, de integratie, van Wijster, waar de machinist en twee treinpassagiers werden gedood en daarna het probleem van de kaping bij De Punt enkele jaren later. De catering uit de winterse buitenwereld werd, hoe kan dit ook anders, verzorgd door een Indisch restaurant.

Begin jaren zeventig. Mijn vriend Sybrand en ik rijden vanuit Amsterdam naar Assen in Drenthe. We zijn via via uitgenodigd om daar het weekeinde door te brengen. Op het menu bij de grote gastvrije Molukse familie, andere verwanten en vrienden staat een uitgebreide rijsttafel en aan de voorbereidingen, zoals de marinades en de sambals, is al vele dagen vantevoren hard gewerkt door de vrouwen. De uren aan tafel worden aangenaam doorgebracht. Natuurlijk, er wordt, terwijl de ene na de andere geurige schotel wordt binnengebracht en meer dampende witte rijst op de voorverwarmde borden wordt geschept, veel gesproken over de Gordel van Smaragd, over de Molukken, vrijheid voor de geknechte, vernederde bevolking en de besluiteloze acties van de Molukse regering in ballingschap.
Mijn tafelgenoot is een zachtaardige jongeman met wat vlashaar op zijn kin. Hij verklaart met enige stemverheffing dat hij terug wil naar Ambon, het eiland waar hij nog nooit is geweest, maar dat hem zal ontvangen als een moeder haar verloren zoon. Het eten is voortreffelijk, deze overtreffende trap van een eenvoudige nasi rames. En goed gezelschap maakt hongerig. Ik had dan ook nooit verwacht dat mijn gesprekspartner, Max Papilaya, een aantal jaren later de krantenkoppen zou halen als een van de treinkapers bij De Punt.

KOOK MEE MET MAY

Roergebakken mosselen uit Ambon

2 pond mosselen in de schelp, goed schoongeboend
1/4 cup water
8 kleine rode uitjes, schoongemaakt en in stukjes gesneden
3 tenen knoflook, gepeld en klein gesneden
1 à 2 promèntè naar smaak, pitjes verwijderd, klein gesneden
1/2 theelepel trassi
1 plumtomaat, klein gesneden
2 eetlepels canola-olie
3 salamblaadjes
1 theelepel laos
2 stengels citroengras (sereh), gekneusd
1 eetlepel tamarindepasta, opgelost in wat water en daarna gezeefd
wat palmsuiker
2 eetlepels ketjap manis

In een steelpan de mosselen 3 minuten koken met het water zodat de schelpen opengaan. De mosselen uit de schelpen nemen en de schelpen weggooien (schelpen die niet opengaan ook weggooien). Het kookvocht bewaren.
In een keukenmachine van de uitjes, de knoflook, de promèntè, de trassie, de tomaat en 2 eetlepels van het bewaarde mosselvocht een pasta maken.
Een wok verhitten en dan de olie toevoegen en als de olie heet is de pasta toevoegen, deze 3 minuten roerbakken met de salamblaadjes, de laos en het citroengras.
De mosselen toevoegen en 2 minuten roerbakken. Dan de tamarinde toevoegen, de suiker en de ketjap manis, nog 2 minuten doorbakken. De citroenstengels verwijderen.

Voor 2 à 3 personen of als onderdeel van meer gerechten voor meer personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Louis Guntrum Royal Blue Riesling

Druifsoort:	Riesling
Streek:	Rheinhessen, Duitsland
Kleur:	Licht goudgeel
Geur:	Groene appels, citrus, perzik
Smaak:	Zeer fris en fruitig met een zoet tintje

Deze week een lekker oosters gerecht uit Indonesië. Wel heel erg complex met verschillende smaken. Door de hitte van de promenté zoeken we een wijn met niet al te veel alcohol en wat zoetheid om een en ander enigszins te blussen. Duitsland, een prachtige plek om op zoek naar een wijn te gaan. Het land van de prachtige Rieslings.
Louis Guntrum is een familiebedrijf dat nu in hun elfde generatie zit, ongelofelijk hé! De Royal Blue Riesling is een prachtige Riesling die voor het wijnhuis de basis vormt. Het is wellicht de bekendste Riesling van Guntrum en recent vierde men het 20-jarig bestaan van de wijn. De wijn heeft zeer frisse zuren die perfect balanceren met de zoetheid in de wijn. Hij heeft niet zoveel alcohol en naast de zoetheid veel fruit. Perfect bij de complexe smaken van het gerecht van de week.

Santé

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Vraag niet wat de samenleving voor jou kan doen,
maar vraag wat jij voor de samenleving kan doen.
www.voedselbank-curacao.org
VOEDSELBANK CURAÇAO

Het genot van wijn

Oakville, Napa Valley, Cab Central

Ik word er helemaal warm van als ik aan deze bijzondere plekken moet denken. Vandaag neem ik u mee naar Napa Valley in Californië. Maar niet zomaar Napa Valley, nee naar Oakville! Waar de beste Cabernets van deze prachtige wijnstreek vandaan komen.

Tekst: Licores Maduro

Jaar in jaar uit wachten de wijnliefhebbers uit de hele wereld af hoe de oogst van het jaar zal zijn om hun wijnen te kopen. Topproducenten zoals Mondavi, Shafer, Opus One, Grgich Hills en vele anderen, maken hun sterwijnen met druiven afkomstig van deze bijzondere wijngaarden. De wijngaarden in het oosten van Oakville hebben een intens rode vulkanische bodem die de Cabernet Sauvignon een unieke smaak en karakter geeft. Dit wel tot 150 meter in de oostelijk liggende heuvels van het dal. Het is moeilijk om te zeggen waarom dit stukje Oakville zoveel verschilt van de rest van Oakville en Napa Valley. Een theorie die wordt gegeven in een beroemd wijnboek zegt dat een catastrofale geologische gebeurtenis in de ‘Vaca Mountains’ een enorme aardverschuiving veroorzaakte. Hierdoor zijn honderden meters ijzerrijke aarde van de hellingen naar beneden gevallen. Het levert wel genoeg opheldering op waarom de bodem hier zo rijk is aan mineralen. Maar al dit moois van de bodem heeft een nadeel. In de zomermaanden is het hier verschrikkelijk warm, wat het niet gemakkelijk maakt voor de viticultuur. In 2010 steeg de temperatuur op bepaalde dagen tot wel 46 graden Celcius. Zo’n 50 procent van de oogst ging hierdoor verloren. Er zijn dus genoeg uidagingen. Maar het is uiteindelijk wel de moeite waard, en dit berekent zich ook door in de prijs van deze wijnen.

Aan de andere kant van Oakville heb je ook prachtige wijngaarden. Hier is de temperatuur wat minder extreem omdat ze aan het eind van de middag van de schaduw die veroorzaakt wordt door het Mayacamas-gebergte profiteren. Hier ligt de zogenoemde ‘Cab Central’ van Napa Valley, de ‘To-Kalon’-wijngaard. Dit is letterlijk een juweeltje! Het grappige is dat we nog steeds niet precies weten wat het is wat dit stukje zo bijzonder maakt. De wijngaard is eigendom van Beckstoffer, Robert Mondavi en de UC Davis Universiteit. Hij levert fruit aan sommige van de beste wijnproducenten van de Napa Valley en tegenwoordig wel de hele wereld. Het is een wijngaard die tegen het eind van de negentiende eeuw aangeplant werd en gelijk al het beste fruit opleverde. Maar het is met de moderne technieken van tegenwoordig dat de wijnen hun optimale kwaliteit echt bereiken. Het mooiste is, dat als je met de wijnboeren praat geen van hen precies kan zeggen wat het is dat zo bijzonder is. De ligging? Ja hoor. De bodem? Vast wel. Het micro-klimaat? Ook wel. Maar om

precies te zeggen wat de meest beslissende factor is, kijkt iedereen elkaar aan. Maakt dit nu uit? De wijnen zijn adembenemend en ze worden ieder jaar beter. Zelfs in moeilijke jaren levert deze wijngaard topkwaliteit. De uitnodiging? Hierbij dan, ik ben ervan overtuigd dat ik u nieuwsgiering heb gemaakt om deze prachtige regio te bezoeken! Kijk uit naar de wijnen van Oakville om zelf te oordelen. Een goed weekend en veel wijnplezier!

ÑAPA Business
19 november 2011

Maduro & Curiel's Bank 95 jaar:

'Sociaal betrokken en gefocust bankieren'

"Viering van het 95-jarig bestaan van een instelling zoals de onze is niet gemakkelijk. Voor mij is het een grote verantwoordelijkheid. Aan de ene kant zijn wij een van de grootste werkgevers op Curaçao, met 1.300 werknemers, maar hebben wij ook door de jaren heen een intense betrokkenheid met de Curaçaose gemeenschap weten te bereiken. Het feit dat wij als 'family business' ons gedurende al die jaren hebben weten te handhaven vervult me met trots, maar tegelijkertijd ook met een groot gevoel van verantwoordelijkheid."

Tekst: Bob Harms Foto's: Bob Harms

Aan het woord Chicu Capriles, algemeen directeur van Maduro & Curiel's Bank N.V. (MCB), die, zoals bekend, dit jaar haar 95-jarig bestaan viert. Een viering met een maatschappelijk betrokken karakter en eigenlijk de start van een countdown naar 2016, waneer 'de bank' haar 100e verjaardag hoopt te vieren.

Het moet vreemd aanvoelen. Jong van leeftijd, directeur van de grootste commerciële bank van de Antillen, die tevens haar 95-jarig bestaan viert. Als vierde-generatie-bankier neemt Capriles ook geen krediet voor het succes van de oude bankinstelling. "Ik sta op schouders van generaties van mensen die met veel trouw en door hard werken een solide basis hebben gelegd voor de bank zoals wij die nu kennen", aldus Capriles, eraan toevoegend dat een van de voornaamste redenen voor het succes van de bank was en nog steeds is, het zich blijven focussen op de 'core business' van het bedrijf. En dat is bankieren. "Schoenmaker, blijf bij je leest", zegt Capriles met klem.

Filosofie
Betrokkenheid. Een van de sleutelwoorden bij de MCB. Door de jaren heen wist de bank een uniek engagement te bewerkstelligen met de gemeenschap waarin ze opereren. Te beginnen op Curaçao. Een betrokkenheid die veel verder gaat dan wat men van een instelling zoals een bank zou verwachten en die vanuit een commercieel oogpunt ook geen windeieren voor de MCB heeft gelegd. Chicu Capriles denkt dat de grondslag voor deze succesvolle formule toch wel bij de visie van de oprichters van de bank ligt. "De filosofie sinds de oprichting van de bank was om altijd een evenwicht te bewerkstelligen. Gaat het goed met de gemeenschap, dan gaat het goed met de bank. Gaat het goed met de bank, dan zal het ook goed gaan met de gemeenschap", meent Capriles. Hij vervolgt: "Het teruggeven aan en betrokkenheid met onze gemeenschap is een filosofie die wij altijd hanteren en ook in alle lagen van onze organisatie implementeren."

Stella Oosterhof
'Bo banko amigu' (vrij vertaald: uw vriendelijke bankier) is door de jaren heen een begrip in de Curaçaose gemeenschap geworden, maar tegelijkertijd noemer voor de intense betrokkenheid van de MCB in de lokale samenleving. Capriles legt uit dat deze uitermate succesvolle commerciële benadering haar oorsprong in de jaren 70 vindt. "Mijn vader, Lio Capriles, was van mening dat de bank meer laagdrempelig voor de bevolking moest worden. Samen met Stella Oosterhof-Priest, toen eigenaar van Publisidat Antiano, werd een publiciteitsformule bedacht die uiteindelijk zeer succesvol is gebleken", zegt Capriles. Volgens de bankier moeten banken die in gemeenschappen zoals de onze opereren laagdrempelig zijn, willen ze commercieel succesvol zijn. "Toentertijd heeft mijn vader met de hulp van mevrouw Oosterhof bewust gekozen voor een uitstraling van laagdrempeligheid en betrokkenheid. Een keuze waarvan wij tot nu toe absoluut geen spijt hebben."

Getraind personeel
Het bankwezen is een van de eerste industrietakken die met de opkomst van computers het digitale tijdperk betrad. Voor de MCB was dit ook een heel grote uitdaging vindt Capriles. Zeker gezien de schaal van Curaçao. "Om als relatief kleine bank de digitale trend te blijven bijhouden en tegelijkertijd innovatief te zijn, vergt heel veel inspanning en creativiteit van onze kant. Het is en blijft een grote uitdaging, aldus de bankier. Het gaat niet alleen om geld. Het gaat er ook om genoeg goed getraind personeel in huis te hebben, wat in een kleine gemeenschap zoals de onze, geen gemakkelijke exercitie is. De uitdaging blijft, zegt Capriles, om als bankinstelling technologisch een paar stappen voor te zijn, zonder daarbij de 'touch with roots' te vergeten. Veiligheid van bankgegevens, zeker in een tijd waarin cybercriminelen steeds vernuftiger worden op digitaal gebied, blijft ook een van de grote uitdagingen voor de MCB. "Vroeger had je één bewaker nodig om jouw kluis en personeel te bewaken en te beschermen. Tegenwoordig ligt dit totaal anders. Misdadigers kunnen momenteel via diverse wegen een systeem binnendringen, bijvoorbeeld via internet, telefoon- en datalijnen." De MCB investeert heel veel in veiligheid van haar klanten en data. Het personeel wordt op continue basis onderricht in de meest moderne veiligheidsprocessen en technieken, zodat het veiligheidsbesef altijd scherp blijft. "Dit is voor ons thans een 'way of life'", aldus de vierde bankier.

Countdown
'Met een positief hart tot uw dienst'. Met dit motto zal de bank haar 95e verjaardag vieren. Capriles legt uit dat 550 collega's van de MCB het op zich hebben genomen om als vrijwilliger mee te doen in dit project. Het project houdt onder meer in het schoonmaken, verven en opknappen van verschillende gebouwen op zeven opeenvolgende zaterdagen in de maanden oktober, november en december. De zeven verschillende gebieden waar MCB-werknemers met een positief hart een goede dienst gaan bewijzen zijn verdeeld over de gebieden waar ook (bij)kantoren zijn, zoals op Bandabou (Barber en omgeving), Sta. Maria, Otrobanda/Colon, Punda, Brievengat, Saliña/Bloempot, Rio Canario en Bandariba. Onder meer hebben enkele afgevaardigden van Plataforma Bandabou en meer dan 150 collega's van Maduro & Curiel's Bank samen met studenten, docenten en leden van de oudercommissie van de Josef Civilis vsbo/ago het officiële startsein gegeven voor het project '95 jaar met een positief hart tot uw dienst' in Bandabou. Tot nu toe werden scholen, bejaardencentra en diverse andere gebouwen met een sociaal/educatief doel in het kader van deze speciale viering onder handen genomen. "Eigenlijk zitten we in een countdown naar 100 jaar. Desalniettemin is 95 een indrukwekkend getal. "Wij hebben ervoor gekozen om in plaats van te feesten, samen met onze medewerkers de viering een maatschappelijk betrokken karakter te geven. Maar eigenlijk is sociale betrokkenheid voor onze bank niets nieuws. Sinds jaar en dag heeft onze bank een speciale afdeling die zich over het sociale aspect van bankieren buigt, om zodoende aan onze manier van zaken doen ook een blijvend karakter te geven.

Vlaggenschip
Hoe honderd jaar MCB gevierd gaat worden weet Capriles nog niet. "Er zijn veel plannen, maar de uiteindelijke beslissing welke richting wij op zullen gaan, is nog niet genomen. Maar wij beseffen wel dat vijf jaar zo voorbij is", aldus Capriles. Een belangrijke activiteit in het kader van de viering van de 95e verjaardag van de MCB is het operationaliseren van het nieuwe gebouw te Rooi Catootje (Schotegatweg Oost). De meubilering en bezetting, die in fases is gepland is thans gaande. De vierde, derde en tweede verdieping zijn nu operationeel. De meubilering en bezetting van de begane grond, die ook een branche van de MCB zal worden, heeft een beetje vertraging opgelopen, maar zal in januari geopend worden. Qua vierkante meters was het kantoor aan het Waaigat ons grootste, maar met operationalisering van het nieuwe gebouw te Rooi Catootje zal dit het vlaggenschip voor wat betreft de faciliteiten van de MCB worden. Het ligt niet in het verschiet dat de directie van de bank naar Rooi Catootje gaat verhuizen, zegt Capriles. "Wij hebben hier bij de Plaza Jojo Correa wortel geschoten." Maar bijna alle voor ons functioneren belangrijke afdelingen zijn thans op Rooi Catootje te vinden. "Wij zijn heel erg trots op dit gebouw", besluit Chicu Capriles.

> 'De filosofie sinds de oprichting van de bank was om altijd een evenwicht te bewerkstelligen. Gaat het goed met de gemeenschap, dan gaat het goed met de bank. Gaat het goed met de bank, dan zal het ook goed gaan met de gemeenschap. Het teruggeven aan en betrokkenheid met onze gemeenschap is een filosofie die wij altijd hanteren en ook in alle lagen van onze organisatie implementeren'

Business Agenda

Curaçao

25-26 november: BusinessRICH
Een tweedaagse business academy voor ondernemers waar u onder meer leert over de kracht van leverage, hoe u een goed team bouwt, hoe u als ondernemer het beste uw tijd kunt investeren en nog veel meer.
Meer informatie: http://www.actioncoach.com/arthurrosaria/promo/BusinessRICH of bel 510-8789

29-30 november: Handelsmissie 'Doing business in the new Kingdom of the Netherlands'. Tijdens deze twee dagen is er tevens een congres waarin wordt ingegaan op zakelijke mogelijkheden in het nieuwe Koninkrijk der Nederlanden.
Locatie: Hotel des Indes, Den Haag
Contact: peter@interexpo.biz
Meer informatie: http://www.interexpo.biz

Business Happy Hour: TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur. Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

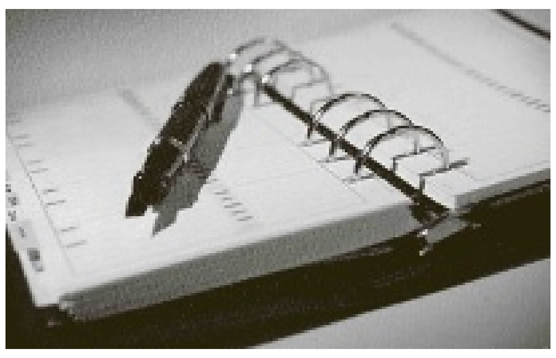

Aruba

3-4 december: Aruba Recruitment Event
Voor studenten en professionals die werk zoeken op Aruba. Vergaar informatie over Aruba, de werkgelegenheid, etc. En ontmoet potentiële werkgevers.
Locatie: Beurs-WTC Rotterdam
Meer informatie: www.arubarecruitmentevent.com

Internationaal

16-26 januari 2012: Hotel School General Managers Program

Het General Managers Program (GMP) is een 10-daags evenement voor general managers van hotels en hun directe plaatsvervangers. De afgelopen 25 jaar ontving GMP meer dan 1200 deelnemers, afkomstig uit 78 landen.

Deelnemers krijgen een waardevolle connectie met een internationaal netwerk van 'elite' hoteliers vanuit het programma en een lidmaatschap van het uitgebreide netwerk van Cornell's afgestudeerden en meer dan 10.000 Hotel School-afgestudeerden. Het programma is het begin van een levenslange band met Cornell en zijn 'base of knowledge' en relaties.
Locatie: Statler Hotel, United States - Ithaca, NY
Contact: Het kantoor van Executive Education, tel. (USA) 607 255-4919, email: exec_ed_hotel@cornell.edu

22-24 januari: Caribbean Marketplace 2012

Caribbean Marketplace is het toonaangevende marketingevenement van de Caribische hospitality-industrie. Twee dagen van - vantevoren vastgelegde – zakelijke ontmoetingen en besprekingen waar kopers en verkopers gematched worden. Vertegenwoordigers van vele branches afkomstig uit talloze landen zijn aanwezig.

Locatie: Atlantis Paradise Island, Bahamas
Meer informatie: http://www.caribbeanhotelandtourism.com/Marketplace.php

24-26 april 2012: Caribbean Hotel and Tourism Investment Conference (CHTIC)

De 16e aflevering van de conferentie. CHTIC is het enige evenement in zijn soort in de regio, niet bedoeld voor profit organizations, en alle fondsen worden geherïnvesteerd in de regio en komen ten goede aan de Caribische toeristenindustrie. Er zijn mogelijkheden om te netwerken en een-op-een ontmoetingen met sleutelfiguren uit de hospitality-wereld te hebben.

Rond de 400 afgevaardigden, afkomstig uit 23 Caribische landen, de VS en Groot-Brittannië, nemen deel aan de jaarlijkse CHTIC.
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Media-interview (3)

Ga nooit onvoorbreid naar een media-interview! Voordat u een interview afgeeft, bepaalt u voor uzelf een aantal belangrijke elementen die cruciaal zijn voor een succesvol interview. Als eerste, bepaal wie uw publiek is. Zijn het uw medewerkers? Leden van uw organisatie? Klanten? Potentiële klanten? Bepaal ook vooraf of uw boodschap actueel is of meer ambitieus. Een 'ambitieuze' boodschap is bijvoorbeeld een verhaal over een nieuw product of dienst waarvan de 'kwaliteiten' nog niet bewezen zijn. Bepaal ook of u uw boodschap kunt staven met bewijsmateriaal.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Tekst: Bob Harms

Uw interview moet 'nieuws' maken. En elk nieuwsverhaal heeft een 'angel' nodig. Het zogenoemde 'make me care'-element. Geef degene die u interviewt een goede 'nieuwsangel', iets dat uw doelstelling helpt te verwezenlijken. Uw 'angel' moet interessant en nieuwswaardig zijn.

Bereid u erop voor dat sommige journalisten u met een voorbedachte negatieve nieuwsangel zullen benaderen. Dit vooral als uw bedrijf of organisatie gedurende een periode negatief in het nieuws is verschenen (de zogenaamde 'bad press'). Probeer tijdens uw voorbereiding deze negatieve nieuwsangels te voorspellen. Weerspreek ze! Probeer elke negatieve nieuwsangel te vervangen door een eigen, positieve, nieuwsangel.

Hieronder volgt een aantal initiële tips voor een goed interview:

• Uzelf zijn - ontspannen en informeel
• Behoud te allen tijde oogcontact met degene die u interviewt
• Praat langzaam en coherent ('One point made well is better than four made badly')
• Concentreer u op uw boodschap(pen). Probeer uw kernboodschap(pen) in al uw antwoorden te formuleren
• Ga niet teveel op details in. Houd uw antwoorden kort. Houd uw zinnen kort
• Gebruik gangbare taal ('Zou uw grootmoeder het hebben begrepen?')
• Vermijd 'hypes'
• Vermijd vakjargon
• Besef wel dat 70 procent van het communicatieproces bepaald wordt door lichaamstaal!
• Doe kalm en wees goed gehumeurd - Laat geen stress of frustraties zien
• Zit rechtop. Leun niet voorover
• Maak (altijd) oogcontact (met degene die u interviewt)
• Glimlach
• Denk na voordat u antwoordt. Onthoud uw kernboodschap(pen)
• Let op uw dictie: vermijd te allen tijde 'ah's' en 'um's'. Een zeer efficiënte manier om 'ah's en 'um's' te vermijden is door de vraag hardop te herformuleren. Bijvoorbeeld: 'U vroeg mij xxx, xxx, xxx. Wel, ons antwoord daarop is xxx, xxx, xxx. Bottomline is, 'ah's' en 'um's' zijn moeilijk te voorkomen. Echter, zich ervan bewust te zijn, is op zichzelf al een stap in de goede richting.
• Maak een geïnteresseerde en enthousiaste indruk

Voor een tv-interview:

• Kleed u professioneel aan
• Felle kleuren zijn oké. Let wel, hoe donkerder uw huidskleur, des te donkerder uw kleding.
• Contrast is goed, maar het moet niet 'clashen'
• Vermijd fijne patronen
• Draag iets waaraan een microfoon geclipped kan worden
• Juwelen en bijouterie: minimaal (veroorzaakt geluiden)
• Niet meer make-up dan nodig (maakt anders een diva-indruk)
• Indien professionele make-up beschikbaar, take it!
• Negeer de camera
• Maak oogcontact
• Niet rondkijken
• Probeer te relaxen en praat op normale toon
• Gesticuleer op normale wijze of liever niet
• Zit rechtop
• De handen niet over de borst kruisen
• Glimlach (indien gepast)!
• Kijk alert en geïnteresseerd
• Kalm blijven
• Vermijd aflezen (papier)
• Houd uw handen vrij
• Arriveer vroeg
• Vraag een glas water
• Na het interview, blijf waar u bent. Niet weglopen.

En tenslotte: het interview is pas afgelopen als u in uw auto zit op weg naar huis. Alles wat u zegt zal en wordt als nieuws beschouwd en gebruikt!

Reacties: bobharms1@gmail.com

Boeken

'Verhoog je Gunfactor'

De gunfactor is de belangrijkste reden dat mensen met elkaar zaken willen en blijven doen. Product, reclame en prijs zijn in elke markt van ondergeschikt belang, het is uw gunfactor die bepaalt of een klant een aanbod accepteert.

In 'Verhoog je Gunfactor' maakt Michiel Cobben de gunfactor inzichtelijk en leert u hoe u deze in zeven stappen kunt verhogen. u leert hoe u slagvaardiger wordt zonder pusherig te zijn, aardiger wordt gevonden zonder dat u de indruk wekt dat ze over u heen kunnen lopen en bovenal hoe u succesvoller in uw werk kunt zijn. Het boek bevat veel voorbeelden, interviews en handige tips van mensen die uit eigen ervaring het belang en de werking van de gunfactor kennen.

'Verhoog je Gunfactor' is voor iedereen die zijn producten, diensten of ideeën op een effectieve

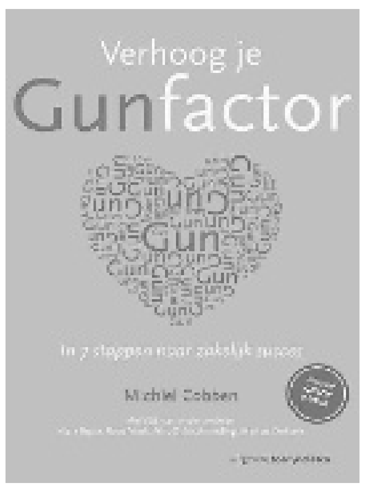

manier aan de man wil brengen en voor iedereen die anderen in beweging wil krijgen. Wie zakelijk succes nastreeft leert in dit boek het geheim achter de ontwikkeling van langdurige en waardevolle klantrelaties.

Michiel Cobben was van 1992 tot 2011 actief in de werving en selectie van marketing¬- en salespersoneel. Dankzij deze ervaring kent hij als geen ander het belang van de gunfactor. Tegenwoordig adviseert hij mensen en organisaties over hun verkoopstrategie.

Titel: Verhoog je Gunfactor, In 7 stappen naar zakelijk succes
Auteur: Michiel Cobben
Uitgever: Uitgeverij Boom/Nelissen
EAN: 9789024401154

Micro-economie

Regels remmen microkrediet

De regulering in de financiële sector remt de ontwikkeling van de microkredieten af, waarschuwen experts. De financiële regels houden geen rekening met de sociale en culturele context van de armste plattelandsgebieden, zeggen ze.

"Het is duidelijk dat de regulering niet adequaat is", zegt José Moisés Carretero van het Spaanse Agentschap voor Ontwikkelingssamenwerking (Aecid). Carretero was deze week een van de deelnemers aan de Wereldtop voor Microkredieten in Valladolid.

Lacunes
"Terwijl het microkrediet geëvolueerd is van een nicheproduct naar een erkende vorm van financiering, kan de sector zijn maximale potentieel niet bereiken door de lacunes in de regulering en in de markt", stelt een recente studie.
Carretero stelt voor dat de verschillende regulatoren en instellingen op middellange tot lange termijn met elkaar gaan overleggen. Momenteel bestaat een dergelijk overleg nergens.

De financiële regulering is de laatste twintig jaar spectaculair gegroeid, maar "de wereld van de armoede is niet zo snel geëvolueerd", zegt de Mexicaanse Isabel Cruz, voorzitter van het Latijns-Amerikaanse Forum voor Rurale Financiering (FOROLACFR). In veel landen werkt men nog met kapmes en schoffel, de financiële regulering "is niet aangepast aan de context van deze primitieve plattelandssamenlevingen."

Mobiele bank
Door de lacunes in de regulering is onder meer de ontwikkeling van de mobiele bank niet mogelijk, terwijl dat "een zeer belangrijk instrument is om de ontwikkeling van microkredieten in plattelandszones te bevorderen", zegt Carretero.
Een van de uitzonderingen is Peru. Daar is de sector van de microfinanciering vorig jaar sterk gegroeid door het uitwerken van nieuwe regels en het vooruitzicht van een wet op mobiel bankieren.

"De regulerende kaders maken de afstand tussen arm en rijk niet kleiner maar groter", zegt Cruz. De armsten weten niet wat een microverzekering of interestvoet is, en de financiële leiders hebben geen notie van de situatie van de armsten. "De regulatoren zijn zeer technische mensen, ze zijn gevormd op Europese en Amerikaanse topscholen met een liberaal model, en dat verhindert dat ze de meest eenvoudige logica van de microfinanciering begrijpen."
"Ze kennen ook de zones met armoede niet", zegt Cruz. Ze komen vaak uit de middenklasse en "zijn nooit bij een inheemse gemeenschap geweest."

'Kennis van financiën'

Microkrediet pakt de armoede alleen maar aan als de armen iets van economie en financiën kennen. Dat zeiden experts op de Wereldtop voor Microkredieten in het Spaanse Valladolid.

"Om alles goed te laten functioneren hebben we voorbereide klanten nodig, die begrijpen wat hen wordt aangeboden", zegt Verónica López, directeur van een Spaans consultancybedrijf en een van de aanwezigen deze week op de Wereldtop voor Microkredieten in Valladolid.

Microfinanciering bedient meestal arme gezinnen met een lage scholing. Die weten vaak niet hoe ze met een krediet moeten omgaan.

"De gebruikers moeten weten dat er een contractuele relatie is, dat de lening een bedrag is dat men moet terugbetalen samen met de interest, en hoe men dat berekent", zegt López. De gebruikers moeten ook weten welke rechten ze hebben en hoe ze die kunnen uitoefenen, zegt ze.

Jongeren vertonen tegenwoordig een groot gebrek aan financiële kennis. Dat blijkt uit het laatste rapport van het PISA (Programme for International Student Assessment), het driejaarlijkse peilonderzoek naar de kennis en vaardigheden van vijftienjarigen (onder auspiciën van de OESO). Dat gebrek aan financiële kennis is groter in de armere landen. Het PISA beschouwt financiële vorming als een sleutelvoorwaarde voor een samenleving.

De experts die deze week in Valladolid spraken, benadrukten allemaal dat financiële opvoeding een van pijlers moet zijn van een inclusief beleid. "Het is een verplichting van de staten om de burgers voor te bereiden op een geschikte relatie met de microkredietinstellingen", zegt López.

"Financiële vorming is een belangrijke strategie om buitensporige schulden tegen te gaan", zegt Fabiola Céspedes, coördinator in Bolivia van het Latijns-Amerikaanse Forum voor Rurale Financiering (FOROLACFR).

Microverzekering minder populair

De microverzekering is veel minder populair dan het microkrediet. De verzekeringsindustrie is minder geneigd tot vernieuwing, zeggen experts.

Wereldwijd maken naar schatting 150 miljoen mensen gebruik van een microverzekering, een bescheiden, snelle verzekering voor arme gezinnen bij onder meer overlijden. Dat cijfer ligt veel lager dan de 687 miljoen mensen die vorig jaar een microkrediet afsloten. De laatste dertien jaar is het aantal arme gezinnen met een microkrediet zelfs achttien keer groter geworden, blijkt uit cijfers die zijn bekendgemaakt in het Spaanse Valladolid, waar deze week de Wereldtop voor Microkrediet plaatsvond.

Volgens de Mexicaanse Isabel Cruz, voorzitter van het Latijns-Amerikaans Forum voor Rurale Financiën, werkt de verzekeringsindustrie nog 'zeer klassiek' en is ze weinig vatbaar voor vernieuwing. Bovendien begrijpen veel potentiële begunstigden het systeem niet. "Arme mensen begrijpen niet wat een microverzekering is, het concept moet hen via andere, geleidelijke mechanismen bijgebracht worden, met de hulp van financiële opvoeding."
Een andere oorzaak is dat er geen kanalen zijn om zo'n verzekering tot bij de mensen te brengen. Tot nog toe gebeurde dat alleen via instellingen voor microkredieten, en die begrijpen de armen niet altijd, en ze verbinden de verzekering bovendien aan de bescherming van de lening, zegt Cruz.

Geen kleine verzekeringen
"Microverzekeringen zijn geen kleine verzekeringen", zegt Cruz. Volgens haar is in de verzekeringsindustrie 'een nieuwe institutionele structuur' nodig om deze nieuwe vorm verder te verspreiden.
Brazilië bijvoorbeeld heeft de concepten van microverzekeraar en sociaal makelaar uitgewerkt – 'zeer vernieuwend', zegt Cruz.

Een microverzekering is een bescheiden verzekering die een arm gezin kan behoeden voor de vernietigende kracht van onvoorziene tegenslagen, zoals de dood van een familielid, een gezondheidsprobleem, een ongeval. Wie niet verzekerd is, ziet zich in een dergelijke situatie vaak verplicht zijn bezittingen van de hand te doen.
In de Dominicaanse Republiek bijvoorbeeld biedt de microverzekering 3x1 van de Spaanse stichting Codespa een dekking van 1000 euro, bij arbeidsongeschiktheid, bij overlijden en voor begrafeniskosten. Een keer per jaar betaalt de verzekeringsnemer 4 euro. Meer dan tweeduizend Dominicanen sloten een dergelijke microverzekering af.

Fiscale feiten

Curaçaose trust

Op 12 oktober hebben de Staten van Curaçao het voorstel aangenomen waarmee het mogelijk wordt om op Curaçao een trust in te stellen. Met de Curaçaose trust wordt een alternatief geboden voor diegenen die meer vertrouwd zijn met de figuur van de trust dan met de Stichting Particulier Fonds (SPF). Met het voorstel is tevens een wijziging goedgekeurd om éénmalige uitkeringen van de SPF en de trust aan ingezetenen van Curaçao te belasten met inkomstenbelasting.

Tekst: Lennart Huijsen

SPF en trust en het schenkingsrecht
Schenkingen aan en verkrijgingen uit een nalatenschap door een SPF en nu ook een trust zijn belast met successierecht als de schenker of erflater ingezetene is van Curaçao. Het tarief is 25 procent. Schenkingen en erfenissen (niet zijnde Curaçaose onroerende zaken) door respectievelijk niet-ingezetenen zijn niet belast.
Bij een niet-ingezetene is mogelijk wel schenkings- of successierecht verschuldigd in de woonstaat van de schenker of erflater.

SPF en trust in de winstbelasting
De SPF is in principe niet onderworpen aan winstbelasting. Deze vrijstelling geldt echter niet als de SPF een bedrijf uitoefent. Voor de winst uit bedrijf is de SPF onderworpen aan het normale winstbelastingtarief van 34,5 procent (27,5 procent vanaf vermoedelijk 2012). Dit geldt straks ook voor de trust.

In het belastingplan 2011 is reeds bepaald dat het mogelijk is om voor een SPF die geen bedrijf uitoefent de belaste status te verzoeken door als doelvermogen te worden aangemerkt. In dat geval wordt een SPF belast naar een tarief van 10 procent. Deze keuze geldt dan voor een periode van ten minste drie jaren. Deze regeling gaat straks ook gelden voor de trust. Evenals een SPF is een trust in principe dus onbelast, maar naar keuze kan de trust als doelvermogen worden aangemerkt.

Uitkering van een SPF of trust in de inkomstenbelasting
Inwoners van Curaçao worden thans belast als zij een periodieke uitkering ontvangen waarvan de termijnen eindigen bij iemands overlijden (bijvoorbeeld bij het overlijden van de begunstigde of van degene die de uitkeringen betaalt). Als gevolg van de wetswijziging wordt elke periodieke uitkering, ook die welke niet van het leven afhankelijk zijn, belast. Ingeval geen sprake is van een periodieke uitkering, bijvoorbeeld als het vermogen van de SPF ineens volledig wordt uitgekeerd, is op grond van de wetswijziging de uitkering niettemin belast.

Let op: Deze uitkeringen zijn alleen belast als zij worden genoten door een inwoner van Curaçao. Uitkeringen gedaan aan personen die in het buitenland wonen zijn niet onderworpen aan Curaçaose inkomstenbelasting.

Zowel ingeval een periodieke uitkering als van een eenmalige uitkering is de uitkering belast voor zover deze meer bedraagt dan het bedrag dat in de SPF of trust is ingebracht (de 'prestatie'). Als bijvoorbeeld iemand een bedrag van 1 miljoen gulden heeft ingebracht in een SPF dan wordt dit bedrag aangemerkt als de prestatie. Als vervolgens door de SPF uitkeringen worden gedaan, zijn deze uitkeringen slechts belast voor zover zij meer bedragen dan deze prestatie. Als een inwoner van Curaçao vermogen inbrengt in een SPF of trust, is daarover 25 procent schenkingsrecht verschuldigd. Deze belasting wordt ook aangemerkt als prestatie. Als bijvoorbeeld een inwoner van Curaçao 1 miljoen gulden schenkt aan een SPF dan is daarover 250.000 gulden aan schenkingsrecht verschuldigd. Hoewel de SPF feitelijk maar 750.000 gulden ontvangt, wordt bij de uitkeringen toch rekening gehouden met een prestatie van 1 miljoen gulden.

Kenmerken van de Curaçaose trust
Hieronder nog een aantal civielrechtelijke aspecten van de trust.
Een trust kan op Curaçao uitsluitend worden opgericht bij notariële akte. Een trust kan dus niet zonder medewerking van een notaris worden opgericht. Wijziging of herroeping van de trustakte moet ook bij notariële akte plaatsvinden.
Bij instelling van een trust moet ten minste één trustee worden aangewezen en één of meer begunstigden. Het is voor een op Curaçao op te richten trust verplicht dat ten minste één trustee hier woont of hier gevestigd is.
Bij de instelling moet ten minste één begunstigde worden aangewezen en moet het trustvermogen worden omschreven. De insteller kan zichzelf als beheerder, als trustee, aanwijzen. Hij kan zichzelf ook als begunstigde aanwijzen. Het is niet toegestaan dat een trustee de enige begunstigde is. In dat geval moet dus een ander als trustee worden aangewezen. De akte van instelling van de trust kan een beschermer, een protector, aanwijzen. Deze kan tevens begunstigde zijn, maar mag evenals de trustee niet de enige begunstigde zijn. De trust eindigt onder meer ingeval de trustee de enige begunstigde wordt, er niet langer trustvermogen aanwezig is of, als de trust voor een bepaalde periode is ingesteld, na verloop van die periode. De trust moet worden ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Wijziging van de trustakte moet ook in de registers worden opgenomen.

Inwerkingtreding
De Landsverordening trust is door de Staten van Curaçao aangenomen en zal in werking treden op de dag na die van publicatie in het publicatieblad. Dit zal vermoedelijk op korte termijn het geval zijn.

Mr Lennart Huijsen is werkzaam bij PricewaterhouseCoopers Curaçao als belastingadviseur. In deze rubriek wordt over diverse fiscale onderwerpen geschreven.

Mens & Werk

Samenwerken loont

Juist in tijden van crisis en onzekerheid is het belangrijk om samen te werken. Er is een natuurlijke behoefte bij de mens om samen te werken, maar op de een of andere manier lukt dat niet altijd. Mensen werken teveel op eilandjes, zijn te veel met zichzelf bezig en zijn zich vaak onvoldoende bewust van de meerwaarde en kracht van samenwerking.

Tekst: Judice Ledeboer

Het heeft zelfs een positief effect op het resultaat van de onderneming als er een goede samenwerking is. Samenwerking maakt een energie vrij die veel krachtiger is dan wat je alleen zou kunnen realiseren. Samenwerking is nodig voor persoonlijke groei en ontwikkeling. Iedereen kent het spreekwoord 'Eendracht maakt macht' wel. Dit betekent dat wanneer men samenwerkt dat men dan meer kan bereiken.

Hoe komt het dan dat mensen moeite hebben met samenwerken? Een van de oorzaken is dat de mens gewend is om meer aan individueel belang te denken dan aan het collectieve belang. Geen samenwerking, maar competitie. Eerst ik in plaats van wij. Het lijkt wel of er de hele dag een soort competitie gaande is. Mensen vinden hun eigen gevoelens en ideeën belangrijker dan die van een ander. En 'ik weet het beter dan de ander'. In gesprekken en vergaderingen zijn mensen vaak bezig om hun eigen ideeën te verdedigen alleen om de discussie te winnen en om gelijk te krijgen, terwijl er meer openheid en flexibiliteit komt als de competitiedrang wordt losgelaten. Er zullen betere gesprekken, discussies en betere resultaten zijn.

De kern van succes heeft vaak ook te maken met succesvol omgaan met andere mensen. Natuurlijk is vakinhoudelijke kennis nodig, maar ook het vermogen om effectief samen te werken leidt tot successen. Het begint al op de kleuterschool. Kinderen leren daar om met elkaar samen te werken. Dat hoort bij het proces van groei en ontwikkeling. De fase van het individueel ontdekken van de wereld gaat over in het 'samen' iets doen. Kinderen kunnen dat heel goed, want al na een eerste ontmoeting zijn ze 'beste vrienden' en ook kinderen die niet elkaars taal spreken kunnen zonder problemen samen spelen.

Om goed met anderen te kunnen samenwerken is het nodig om bepaalde sociale eigenschappen te hebben, zoals empathie en sensitiviteit. Empathie is het vermogen om je in te leven in de gevoelens of gedachtegang van anderen en sensitiviteit is het vermogen om rekening te houden met de gevoelens en behoeften van de ander. Mensen met een laag zelfbeeld en die niet voldoende voor zichzelf opkomen, kunnen daar moeite mee hebben. Ze houden dan te veel rekening met anderen en cijferen zichzelf weg. Het lijkt er dan op dat ze 'samenwerken' met de ander, maar eigenlijk laten ze zich meeslepen en wordt er niet op gelijk niveau samengewerkt. Ze worden dan het slachtoffer van de situatie. Iedereen kent die werknemers/collega's wel. Die doen altijd alles voor een ander, waarbij ze hun eigen werk niet afkrijgen en in de problemen komen. Deze mensen kunnen geen 'nee' zeggen en eigenlijk is er dan geen 'gezonde' samenwerking.

Samenwerking moet dus op gelijke voet plaatsvinden. Dat neemt niet weg dat er functieverschillen kunnen zijn en bepaalde gezonde machtsverhoudingen, waarbij de een de orders geeft en de ander die uitvoert. Bij het realiseren van een project bijvoorbeeld. Daar is altijd een projectleider die het helicopterview heeft en de mensen aan het werk zet. Het samenwerken ligt in het samen bespreken van de stand van zaken, samen oplossingen zoeken en samen evalueren. Iedereen moet zich inzetten om het doel te bereiken en iedereen draagt bij aan het gezamenlijk resultaat, ook wanneer iemand daarbij niet direct een persoonlijk belang heeft. Anders gezegd: iedere persoon stelt het gezamenlijk belang boven het eigen belang. Daar is bepaald gedrag voor noodzakelijk.

Bij samenwerking zijn goede afspraken en een goede communicatie heel belangrijk. Informatie moet tijdig worden doorgegeven zodat iedereen weet waar hij aan toe is. Iedereen heeft zijn eigen deskundigheid en die moet ook worden gerespecteerd. Het spreekt voor zich dat men elkaar helpt om het doel te bereiken. Daarbij hoort spontaan hulp aanbieden waar dat nodig is. Functies, rangen en standen gelden dan niet meer. Iedereen werkt mee, van hoog tot laag. Mensen die zich 'te goed' voelen voor bepaalde werkzaamheden en geen helpende hand bieden, moeten daarop worden aangesproken. Iedereen kent die mensen wel. Die gaan altijd net iets eerder weg of hebben ineens iets 'belangrijks' te doen. Dit gedrag is heel oncollegiaal. Bij een functiewaarderingsgesprek kan dit gedrag ook nog eens besproken worden.

Bij een goede samenwerking is het natuurlijk belangrijk om altijd vanuit een winwin-situatie te denken. Dan halen alle partijen voordeel uit de samenwerking. En natuurlijk is een goede communicatie altijd belangrijk. Wees transparant en duidelijk. Mensen kunnen geen gedachten lezen. Verbinding maken met de ander gebeurt door communicatie. Stel vragen en oordeel niet. En wees tactvol, want ieder mens is anders en ieder mens heeft een andere manier van benadering nodig. De Japanse dichter Ryunosuke Satoro zei ooit over samenwerken het volgende: 'Individually, we are one drop. Together, we are an ocean.'

Marketing

'Als het maar veul is'

Alle retailers dromen ervan. Zoveel mogelijk winkels in zoveel mogelijk drukke straten. Met zoveel mogelijk potentiële consumenten die met een trage tred voorbij wandelen. Naar binnen gelokt met aanbiedingen, muziek en aantrekkelijke - of juist onaantrekkelijke, dan lijkt het goedkoop - etalages.

Tekst: Marcel Truyens

We hebben er de shopping malls en de winkelstraten aan overgehouden. In de meer ontwikkelde gebieden op deze wereld verworden tot koopgoten voor de mindervermogende massa. Uniforme winkels met een uniform aanbod. De routing in deze winkels is met wetenschappelijke precisie bepaald: in de concept stores wordt uw winkelgedrag - hoe kijkt u, waar kijkt u naar, hoe krijgen we u zover ook werkelijk de gehele winkel te bezoeken - met camera's in de gaten gehouden en de inrichting van de winkel wordt daaraan aangepast. Muziek, geur, houding van het personeel, kleding van het personeel, alles wordt afgestemd op het concept. Het assortiment? Idem. Zo kan het gebeuren dat u in een winkelgebied in een willekeurige grote stad, meerdere winkels van dezelfde keten aantreft, met exact hetzelfde assortiment binnen hetzelfde concept. Sterker nog: het aanbod van het soort winkel is binnen dit soort gebieden zeer beperkt. Een overmaat aan modeketens, schoenwinkels, parfumerieën... In het centrum van Londen treft u zonder problemen 58 telefoonwinkels aan binnen een gebied van 2 vierkante kilometer. Of denk in dat kader aan de zogenaamde 'meubelboulevard'. En de mindervermogende slentert er rond, op zoek naar een koopje dat er meestal toch niet echt is, dus koopt hij niets. Het wordt te saai.

Nu heb ik niets tegen mindervermogenden, begrijpt u mij alstublieft niet verkeerd. Waar ik wel iets tegen heb, is de afgestompte, bijna banale benadering van de massamarketing. De gedachte van 'als het maar veul is' of 'niet geschoten is altijd mis'.
Ons eiland heeft kennelijk gekozen voor een soortgelijke strategie daar waar het om onze toeristenindustrie gaat: 'als het maar veul is'. Hoe meer bedden hoe beter, hoe meer strandbedden per vierkante meter hoe beter, een tafeltje in een restaurant kun je ook vier keer op een avond verkopen, 1000 mannen drinken samen meer bier dan 100 mannen, en die 1000 mannen huren meer auto's en nemen meer duiklessen, lijkt men te denken.

Of er enig onderzoek is gedaan naar de werkelijke behoefte van onze doelgroep (is die gedefinieerd?), vraag ik mij af. Zo ook of de geleerden hebben nagerekend - of geprobeerd te voorspellen - of en hoe lang we op deze manier geld kunnen verdienen en vooral waar dat geld dan verdiend wordt. Met wie we concurreren en hoe het op die markten gaat. Welke propositie de vakantieganger zoekt en wat die propositie dan kosten mag. Tegelijkertijd, welke impact een verdubbeling van het aantal toeristen op ons milieu en onze samenleving heeft, hoelang de gemiddelde duiker hier nog een vis of koraal in het water aantreft en of we überhaupt voldoende (gekwalificeerde) arbeidskrachten op de been kunnen brengen om al die bedden te verschonen, de badkamers schoon te schrobben en al die middelmatige maaltijden te bereiden en uit te serveren.

Ik weet niet of u wel eens bent geweest aan de Turkse of de Spaanse kust, of een willekeurige andere massatoerisme-bestemming. Bestemmingen waar de Nederlandse toerist na zo'n vier uur vliegen met de nekwervels in het zand zit. Spanje vanaf 249 euro, Turkije gaat vanaf zo'n 120 euro per persoon. Kost niets maar je krijgt ook niets. Nou ja, een hele hoop strand vol met bedjes, over priced eten van bedenkelijke kwaliteit, toeristenfuiken met waardeloze souvenirs en heel veel landgenoten die onder het mom van 'we zijn op fakansie', sans gêne, half ontkleed, rood verbrand de lokale middenstand afstruinen - het liefst met een stel luidruchtige, onopgevoede kinderen, al dan niet in buggy.

Wie na afloop van het seizoen het hardst lacht nadat de financiële balans is opgemaakt, weet ik niet. Maar ik vraag me wel altijd af waar de winst valt. In het land waar de reis is ingekocht of het land van bestemming? Bij goedkope reizen naar massabestemmingen worden de reis- en verblijfskosten gewoonlijk zwaar uitgeknepen door de touroperators en du verdienen lokale hotels vermoedelijk niet zo gek veel. Kroegbazen zullen er waarschijnlijk het beste garen bij spinnen.

Wat wordt onze propositie als we inderdaad naar een verdubbeling van het aantal toeristen gaan? Stranden met heel veel bedjes? Een afgeladen historische binnenstad? Heel veel restaurants - of gaarkeukens - van lage kwaliteit? Een Christoffelpark met lange wachtrijen bij de ingang? Een lange file huurautootjes waarvan de chauffeurs zonder TomTom niet weten waar ze heen moeten? En een bevolking die voor weinig geld hard moet werken omdat het allemaal niets kosten mag?

Er is een grote groep toeristen die er best wel wat voor over heeft om de massa te ontlopen. Privacy op het strand, een tafeltje in een goed restaurant voor een hele avond, in alle rust genieten van de natuur, musea, cultuur en folklore, de tijd kunnen nemen voor een goede rondleiding door de stad... Dat kost ze wat extra geld en een langere reistijd maar dat hebben ze er - als de service deugt - graag voor over. Dit soort kwaliteit wordt steeds zeldzamer. En zeldzame zaken zijn van nature kostbaar. Wellicht is een nichemarktbenadering - in tegenstelling tot de massabenadering die men nu lijkt voor te staan - toch nog een keer het overwegen waard.

Uiteindelijk zoekt ook u unieke ervaringen, is mass customisation al jaren de grote trend en inmiddels onomkeerbaar. Tenslotte, of mensen - nog afgezien van de kosten - 9 uur willen vliegen voor een 'Turkije-ervaring' en dat het jaar daarop weer doen, mogen we ons ernstig afvragen.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens e-mail: marcel1963@mac.com

Ondernemen

Young Designer of the Year Award

Lof voor Curaçaose jacht-ontwerper

De in Nederland wonende Curaçaoënaar Nick Mezas behaalde afgelopen maand de tweede plaats bij een luxe motorjacht-ontwerpwedstrijd in de Verenigde Staten en kreeg bovendien een speciale aanmoedigingsprijs van de jury. Zijn ontwerp voor het 75 meter lange jacht met de naam R&R werd geprezen voor een uitstekende combinatie van functionaliteit met een mooi uiterlijk.

Tekst: Otti Thomas

Nick Mezas

De 26-jarige oud-leerling van het Peter Stuyvesant College, die ook bekend is als gitarist van de Curaçaose rockband CHILL, is erg tevreden met zijn tweede plaats. "Ik zag deze wedstrijd als een unieke kans om aan vrije publiciteit te komen als beginnend jacht-ontwerper en andere ontwerpers te ontmoeten, zeker nu ik een van de finalisten was. Daarnaast was het een leuke uitdaging die me veel plezier heeft gegeven."

Deelname bracht Mezas in ieder geval in contact met potentiële opdrachtgevers. De jury van de Young Designer of the Year Award, georganiseerd door het Amerikaanse mediabedrijf Boat International Media, bestond uit professionele ontwerpers en het publiek in de Mar-A-Lago Club in Palm Beach, Miami, bestond uit rijke jacht-eigenaren, waarvan een aantal zeker een kijkje zal nemen op Mezas' recent gelanceerde website: www.nickmezasyachtdesign.com. Mezas is met zijn mede-finalisten ook uitgenodigd voor een bezoek van twee dagen aan de Duitse scheepsbouwgigant Lürssen in februari volgend jaar.

Een carrière als ontwerper van jachten was een vanzelfsprekende keuze voor Mezas. Geboren op Curaçao bracht hij zijn jeugd door in Nieuwpoort en was hij altijd te vinden in Fuikbaai. "Van jongs af aan houd ik van varen, vissen, duiken en wakeboarden; kortom alles wat met water te maken heeft. Een andere grote hobby van mij was tekenen en zolang ik me kan herinneren, teken ik vooral motorjachten. Ik ben gefascineerd door het interieur en de vormgeving van luxe jachten en door het idee dat je met zo'n jacht in alle luxe zowat de hele wereld kan verkennen. In 2005 ben ik naar Delft verhuisd om scheepsbouwkunde te gaan studeren aan Hogeschool Inholland."

De R&R, die Mezas voor de Young Designer of the Year-wedstrijd ontwierp, is bijzonder op een aantal gebieden. Aan de voorkant van het schip is er een groot open terras om te loungen en dat door zijn hoogte een wijds uitzicht biedt. De meeste jachten hebben een terras aan de achterzijde, zegt Mezas. "Ook de moderne vormgeving van de opbouw is verschillend van die van de meeste superjachten. Er zijn verschillende balkons die aan de voor- en achterkant in de breedte uitsteken en er zijn achter uitklapbare hatches, waardoor een enorme beach area ontstaat voor ligbedden en parasols."

De jury was vooral te spreken over de functionaliteit van Mezas' ontwerp en dat van eerste prijswinnaar Michael Givens. "Beide ontwerpen geven blijk van een goed begrip van de behoeften van de eigenaar en zijn bemanning, verpakt in een aantrekkelijk uiterlijk", aldus het juryrapport. Mezas: "In verband met de privacy van de eigenaar en zijn gasten moeten hun kamers en gezamenlijke ruimtes gescheiden blijven van die van de bemanning. De plaatsing van bijvoorbeeld de trappen voor de ruimtes van die twee groepen, neemt daardoor bij het ontwerpen veel tijd in beslag." De jury vond het ontwerp van Givens uiteindelijk het meest efficiënt, maar gaf Mezas wel een commendation, een soort aanbeveling voor nieuwe talenten. In totaal hadden zo'n dertig mensen uit de hele wereld hun ontwerpen ingestuurd.

MKB

De beste gratis software

De laatste tijd hebben we veel aandacht geschonken aan tablets en smartphones (iPad anyone?). U zou bijna vergeten dat de backbone van de ICT-infrastructuur in verreweg de meeste bedrijven nog steeds bestaat uit een (netwerk van) PC's en laptops. Vandaar dat we in dit artikel op verzoek een favoriet onderwerp aansnijden: gratis software voor je PC en laptop. De focus valt daarbij op de gebruiker in een zakelijke omgeving.

Tekst: Stimul-IT

Aangezien het niet de eerste, en waarschijnlijk ook niet de laatste keer is dat we een artikel met dit thema schrijven, zult u in de lijst bekende namen tegenkomen, zoals Zone Alarm, maar ook enkele nieuwe of 'vernieuwde' producten.

Office-pakketten

OpenOffice.org 3.0
OpenOffice.org is een compleet en gratis kantoorpakket, dat een volwaardige vervanger is van Microsoft Office (Word, Excel en Powerpoint). Met OpenOffice.org kunt u probleemloos al uw bestaande Word-, Excel-, Powerpoint- en WordPerfect- en PDF-documenten openen, bewerken en opslaan.
De OpenOffice.org office suite beschikt over:
- een tekstverwerker (Writer, vergelijkbaar met Word)
- een spreadsheetprogramma (Calc, vergelijkbaar met Excel)
- een presentatieprogramma (Impress, vergelijkbaar met Powerpoint)
- een tekenprogramma (Draw)
- een formule-editor (Math)
- een database (Base, vergelijkbaar met Access)

IBM Lotus Symphony 3.0
Ook dit is een gratis office-pakket. Het is gebaseerd is op Open Office 3.0, dat door IBM in een mooi en strak jasje is gegoten, waarbij veel aandacht is besteed aan gebruiksvriendelijkheid.

Financieel

Zoho Invoice
Hoewel we nog bezig zijn met het uitproberen van deze tool, willen we u hem toch niet onthouden: Zoho Invoice is een tool voor het maken van online-facturatie, die eventueel gekoppeld kan worden aan een timesheet. De tool biedt onder meer een template voor het maken van invoices en komt speciaal met de aanbeveling dat hij uitstekend geschikt is voor de ondernemer die niet (zelf) met Quickbooks kan (of wil) werken. Met Zoho invoice kunt u facturen aanmaken en versturen naar uw klanten en ook gemakkelijk inzicht in uw cash-in flow krijgen.

GnuCash
GnuCash is een open source boekhoudprogramma voor kleine bedrijven, zakelijk gebruik en privégebruikers met boekhoudkundige kennis. GnuCash beschikt over veel mogelijkheden die u van een volwassen boekhoudprogramma mag verwachten.

GnuCash beschikt over uitgebreide rapportagemogelijkheden en kan onder meer inzichtrijke grafieken produceren. Bestanden van Microsoft Money en Quicken kunnen eenvoudig geïmporteerd worden.

PDF

PDF Creator
Na installatie van PDF Creator kunt u vanuit bijna elk programma via de afdrukopdracht, een document omzetten naar een PDF'je. PDF Creator werkt als een virtuele printer: u drukt de bestanden niet af, maar slaat ze op als PDF. Erg handig om van steeds in opmaak verspringende Word-documenten een sjiek uitziend PDF-bestand te produceren.

Het handige aan PDF-bestanden is dat de opmaak niet verschuift. Daarom heeft u geen problemen meer met veranderde marges, opschuivende plaatjes, rare afbrekingen en halflege pagina's - zoals zo vaak gebeurt met Word-documenten of spreadsheets die u op een andere PC opent.

Beeld en Fotobewerking

GIMP
GIMP (GNU Image Manipulation Program) is het uitgebreidste en beste gratis programma voor fotobewerking. Deze oorspronkelijk voor Linux ontwikkelde software is ook al jaren beschikbaar voor Windows en Mac OS X en kan op veel onderdelen de concurrentie aan met het alombekende (en dure) Photoshop.
Als u geen professioneel grafisch ontwerper bent dan kunt u waarschijnlijk prima uit de voeten met GIMP. Om te tekenen is GIMP ook heel geschikt. GIMP is het uitgebreidste gratis fotobewerkingsprogramma dat het niveau van Photoshop benadert.

Picasa
Picasa is het uitstekende en zeer gebruikersvriendelijke fotobeheerprogramma van Google. Als u Picasa voor het eerst start dan zoekt en rubriceert het programma alle foto's en afbeeldingen op uw PC. Handig als u veel foto's verspreid over uw computer of laptop heeft staan. Behalve foto's beheren, kunt u ze ook bewerken. Picasa is niet een van de uitgebreidste foto-editors, maar wel de gemakkelijkste. Basisbewerkingen als bijsnijden, rechtzetten, contrast, helderheid en kleur instellen, rode ogen retoucheren en een aantal effecten (zoals sepia, zwart-wit etc.) behoren tot de mogelijkheden.

Anti-virus

Avast! Free Antivirus
Avast! Free Antivirus is een compleet anti-virus-pakket dat volwaardige bescherming biedt. Uw PC wordt continu beveiligd tegen virussen, spyware en rootkits. Bovendien heeft Avast! ook een aparte mailscanner en beschermingsschilden voor als u aan het surfen of chatten bent of als u bestanden uitwisselt via p2p-netwerken.

Firewall

ZoneAlarm Free Firewall
ZoneAlarm is een van de bekendste gratis firewalls, die geroemd is om zijn gebruikersvriendelijkheid. De meldingen die ZoneAlarm geeft zijn duidelijk en u kunt altijd meer informatie opzoeken op de site van Zone Labs. Maar net zoals het gebruikersvriendelijk is kan ZoneAlarm Free tot in de details geconfigureerd worden om zo uw toegang naar het internet zelf te beheren. ZoneAlarm houdt alle ingaande en uitgaande verkeer in de gaten en heeft een knop waarmee u in een keer alle internetverkeer kunt blokkeren (bij geval van onraad).

Online opslag

DropBox
Gratis online opslag van bestanden bestaat natuurlijk al een tijdje. Maar zo elegant als DropBox het doet waarschijnlijk nog niet. Bovendien is het met DropBox mogelijk om bestanden te synchroniseren tussen meerdere computers, tablets en smarttelefoons. DropBox biedt 2 GB gratis online opslagruimte.

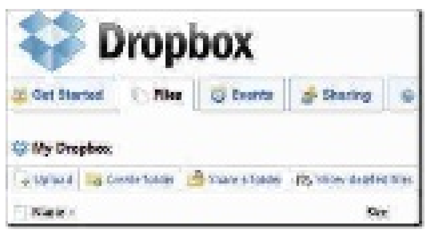

Om DropBox te gebruiken moet u eerst de gratis software downloaden en installeren, waarbij DropBox automatisch op uw PC (onder Mijn Documenten) een map genaamd DropBox aanmaakt.

Als u documenten in deze map plaatst, worden deze automatisch gesynchroniseerd met uw online-opslagruimte (u heeft dus een actieve internetverbinding nodig) en ook met al uw aperturen (andere PC's, tablet en smarttelefoons). Als u bestanden verwijdert uit deze map worden ze ook online verwijderd. Alle veranderingen worden dan online netjes bijgehouden en gesynchroniseerd. Het interessante is nu dat u ook mappen kan delen met andere DropBox-gebruikers

Voor meer informatie over deze of andere onderwerpen kunt u terecht bij Stimul-IT (www.stimul-it.com). We zijn op dit moment bezig met de voorbereiding van de tweede versie van onze 'Business Toolkit' die in december het levenslicht zal zien. Deze business toolkit is een verzameling van 'tried-and-true' (en door ons uitgeprobeerde) software, apps, tools en templates die het leven van een ondernemer een stuk gemakkelijker zullen maken (en hem op zijn minst een hoop tijd zullen besparen).

STIMUL-IT CURAÇAO

Het ‘groene hart’ van Lighthouse Club Curaçao

Onlangs vierde de Lighthouse Club, een vereniging van personen, die een leidinggevende functie hebben binnen de bouwnijverheid of die op enigerlei wijze door hun beroep of positie bemoeienis hebben met de bouwwereld, hun gouden jubileum en de club mag zich nu ook ‘Koninklijke Lighthouse Club’ noemen. De Lighthouse Club Curaçao, die vanaf 2001 bestaat, is een afdeling van de Lighthouse Club Nederland en vierde dit lustrum in Nederland mee. In Nederland heeft de club momenteel rond de 1300 leden en de verschillende afdelingen zijn zelfstandige verenigingen die tezamen de landelijke vereniging vormen. Op dit moment telt de vereniging 28 afdelingen, waaronder de afdelingen Curaçao en Aruba.

Leden van de Lighthouse Club Curaçao in Nederland bij Slot Zeist voor de viering van 50 jaar Lighthouse Club.

Tekst: Judice Ledeboer

De LHC biedt ‘onderdak’ aan alle disciplines die in de bouwnijverheid voorkomen. Vijftig jaar geleden werd de Lighthouse Club opgericht in Engeland door een sociaal bewogen aannemer. Hij vond dat werklieden in de bouw gesteund moesten worden als ze in de problemen kwamen en vanuit dit netwerk van mensen die geassocieerd zijn met de bouw is dat mogelijk geworden. Het sociale aspect is altijd de ‘bouwsteen’ van de vereniging gebleven. De Lighthouse Club Curaçao heeft thans 50 leden. In het bestuur zitten Theo van Bergen (voorzitter), Walter Hofstede, Karolien Versteegh, Wim de Haan en Hans van Gullik. Iedere maand zijn er bijeenkomsten en deze vormen de ruggengraat van de verenigingsactiviteiten. Vaak worden daarbij sprekers uitgenodigd om bepaalde ontwikkelingen in de bouw te belichten, waarbij ruimte is voor discussie en uitwisseling van standpunten en ervaringen. In de meeste gevallen worden deze bijeenkomsten afgesloten met een gezamenlijk diner.

Het 50-jarig bestaan van de Lighthouse Club werd groots gevierd in Slot Zeist in Nederland. Tien leden van de Lighthouse Club Curaçao waren naar Nederland afgereisd om dit lustrum mee te vieren en de ‘delegatie’ werd met speciale aandacht ontvangen. De viering van het lustrum duurde een hele dag en eindigde met een groots dansfeest. Gedurende de dag waren er diverse workshops die allemaal met de bouw te maken hadden, onder meer over alternatieve energie en het verwijderen en hergebruik van bouwafval. De kroon op het lustrum was de toekenning van het predikaat ‘koninklijke’ aan de Lighthouse Club, uitgereikt door de burgemeester van Zeist. Ze stelde dat de vereniging een goede netwerkorganisatie is voor iedereen die in de bouw werkzaam is, en dat samenwerking en het delen van expertise belangrijk is, maar dat vooral het sociale aspect de vereniging ‘koninklijk’ maakt. De Lighthouse Club overhandigde de Universiteit Utrecht ook nog een cheque om studenten nader onderzoek te laten doen naar de oplossing van het probleem van leegstand van kantoorpanden.
De delegatieleider van de Lighthouse Club Curaçao, Ron Pin, sprak de bijna 700 aanwezigen toe en maakte van de gelegenheid gebruik om de speciale band die zij hebben met Curaçao nog eens onder de aandacht te brengen, want door een gulle gift van Lighthouse Club Nederland kon op Curaçao in 2005 het rapport ‘Un Bista Nobo’ worden gemaakt. Er heerst al jaren reden tot grote bezorgdheid over de uitstoot van stoffen bij de Isla. Wat is het toekomstperspectief van de Isla?, vroeg de club zich af. De Lighthouse Club voltooide in 2006 het rapport met de inbreng van expertise van diverse leden van de Lighthouse Club Nederland en Curaçao. Ingenieurs, een specialist op het gebied van sanering, een planoloog, een architect en jurist brachten hun expertise in. In het rapport is duidelijk aangegeven wat de mogelijkheden kunnen zijn met het terrein waar nu de Isla is gevestigd.

Twee leden van de Lighthouse Club Curaçao, Johan Vreekamp en Ron Pin leggen uit wat de inhoud van het rapport is en wat er nu mee gedaan gaat worden. “Het is een kritisch, maar wel positief rapport, waarin niet wordt uitgesloten dat de Isla weg moet”, aldus Ron Pin. “Er zijn ook nog andere mogelijkheden.”
Het rapport ‘Un Bista Nobo’ is in 2006 aan zowel de regering van Curaçao als aan de Tweede Kamer in Nederland en aan SMOC (Stichting Schoon Milieu op Curaçao) aangeboden en werd toen enthousiast ontvangen, vooral omdat het rapport ook mogelijkheden aangeeft om het Isla-terrein te ontwikkelen waarbij de raffinaderij niet helemaal hoeft te verdwijnen. Volgens de opstellers van het rapport heeft het terrein ongekende mogelijkheden en is sanering heel goed mogelijk. Het rapport heeft momenteel weer de aandacht omdat er een aantal partijen is dat mogelijkheden ziet om het terrein van de Isla te ontwikkelen en het rapport wordt als uitgangspunt gebruikt.

Johan Vreekamp is duidelijk over de inhoud en de intentie van het rapport: “Er is continu discussie over de gevolgen van de uitstoot van de Isla. Er zijn allerlei organisaties die zich daarmee bezighouden, maar er was geen duidelijk beeld wat we met het terrein van de Isla kunnen doen met of zonder de Isla. Niets doen is geen optie. De Isla halveren en de rest van het terrein ontwikkelen is wel mogelijk. De boodschap in het rapport is 1: er is veel te doen met het terrein waar de Isla nu is en 2: het terrein is wel degelijk te saneren. Er is wereldwijd zo langzamerhand veel kennis en ervaring op dat gebied. We pretenderen niet dat we het project gaan ontwikkelen, maar we hebben binnen de Lighthouse Club veel expertise in huis en dat hebben we gebruikt en moeten we in de toekomst ook gebruiken.”

De hernieuwde aandacht voor het rapport is er omdat de stichting GreenTown Curaçao, die dit jaar is opgericht, het rapport als uitgangspunt heeft genomen. Green Town Curaçao heeft als doel een groen en duurzaam alternatief te bieden wanneer het Isla-terrein vrijkomt. Er is ook medewerking van architecten van Studio Acht, die al vanaf het begin betrokken zijn bij de plannen en hebben meegewerkt aan de visualisatie van de ideeën.

Deze drie partijen steken nu de koppen en krachten bij elkaar om van het terrein waar thans de Isla is gevestigd een stukje paradijs op aarde te creëren waarmee Curaçao zich wereldwijd op de kaart wil zetten als een ‘groen’ eiland met zorg voor de natuur, haar bewoners en iedereen die het eiland bezoekt. Het plan is om op het vrijgekomen Isla-terrein een nieuwe, groene, moderne en duurzame stad te bouwen, een Green Town. Vreekamp: “Het bundelen van krachten en het samenwerken biedt een grote meerwaarde om ideeën te realiseren.” Het hart van het eiland kan getransformeerd worden naar een groen hart, waar de gehele bevolking profijt van zal hebben door meer werkgelegenheid, woongenoot, meer recreatiemogelijkheden en een grootse economische ontwikkeling voor het eiland. Ron Pin: “Er was altijd iets waardoor Curaçao wereldwijd op de kaart werd gezet. Eerst het zout, in de oorlog de olie en nu kunnen we dat doen door dit groene hart te creëren. Hiermee ligt er een kans om de economie een boost te geven.” Er ontbreekt echter nog een puzzelstukje. De grond is van de overheid, dus er kan niet zomaar ontwikkeld worden. De bal ligt nu bij de regering en de organisaties hopen dat ook de regering overtuigd raakt van ontwikkeling van het groene hart van Curaçao.

Binnen de Lighthouse Club Curaçao is een groep leden die zich heeft opgeworpen als ‘denktank’, waar ook Vreekamp in zit. “We willen graag onze kennis en know how met GreenTown delen en als zodanig is er een samenwerking met hen. Er is binnen de Lighthouse Club veel expertise op het gebied van bouwen.” Ron Pin: “Alleen al in Hong Kong zijn er meer dan 4000 leden en dat is heel veel expertise bij elkaar.”

Vooruitlopend op de visie en beslissing van de overheid organiseert Green Town Curaçao op donderdag 24 november een workshop met stakeholders, met aansluitend op vrijdagavond 25 november een symposium ‘Constructing a Sustainable City at a Remediated Isla’. Tijdens dit symposium worden de visie en ambitie van Green Town Curacao, gecombineerd met de bevindingen van de workshop, gepresenteerd. Tijdens dit symposium licht een aantal sprekers/deskundigen de belangrijkste onderdelen nader toe waaronder ir. Catharinus Jelsma, lid van Lighthouse Club Nederland en één van de opstellers van het rapport ‘Un Bista Nobo’.

Het resultaat wordt vervolgens in de vorm van een boekwerk gepresenteerd aan premier Schotte en zijn regering. De informatie zal ook voor de bevolking van Curaçao beschikbaar komen. Belangstellenden die op vrijdagavond 25 november naar het symposium willen komen kunnen contact opnemen met het secretariaat van GreenTown (marijke.vanrijn@greentown-curacao.com). Deelname is gratis maar er zijn een beperkt aantal plaatsen.

Het rapport Un Bista Nobo kan men downloaden via http://www.rotary-willemstad.org/Lighthouse / Op het internet is een mooi filmpje te zien dat een impressie geeft van de plannen. Zie filmpje Greentown: http://vimeo.com/22445157. / www.lighthouseclub.nl

GreenTown: het groene hart van de Caribbean (artist impression).

The Britannic Club of Curacao wishes to thank all of the sponsors who made the Pub Quiz 2011 such a huge success!

Thanks to your kind generosity we will be donating

Nafls. 18,000 to our chosen charities.

Hyatt Regency Curacao; Sound & Vision; Avianca; American Airlines; MCB; Insel Air; NIB; Rabobank; Kuster’s Trading, Becks; CITCO; Boolchands; Curacao Surveillance Services; Craving Sushi; Dolphin Academy; The Wine Factory; Sailing Ship Insulinde: Blue Bay Golf; Avila Hotel; Rosendael’s; Delifrance; The Dive Bus; Tafelberg Tennis; Old Quarry Golf; Atabei Spa; Nena Sanchez; Colour of People Spa; Bounty Adventures; Body Beach; Bijna Thuis; Marriot Curacao Resort & Emerald Casino; Hermanus Jewellers; Curacao Beverage Bottling Co.N.V. Coca Cola; SFT; Mathew Lowe; The Wine Cellar; Mensings Caminada; Santai Spa; Angeline Bakhuis; Amicorp.